

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ

ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2016-2017

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της Αικατερίνης Κασούνη

A.M.: 252637872824

«Το νομοθετικό διάταγμα της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» υπό το πρίσμα του νέου ΚΠολΔ».

Επιβλέποντες:

Γεώργιος Ορφανίδης

Δημήτριος Τσικρικάς

Φλώρα Τριανταφύλλου

Αθήνα, Δεκέμβριος 2017

Copyright © [Αικατερίνη Καούνη, 2017]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Περιεχόμενα

Πανεπιστήμιον Αθηνών	1
Copyright © [Αικατερίνη Καούνη, 2017].....	2
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.....	2
Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.....	2
Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.	2
A) Ουσιαστικού δικαίου ρυθμίσεις.....	5
Εισαγωγή.....	5
2) Προϋποθέσεις εφαρμογής του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.....	5
α) Το πρόσωπο του πιστωτή κατά τις διατάξεις του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.....	5
β) Αναφορικά με το είδος της εξασφάλισης και των ασφαλιζόμενων απαιτήσεων.....	6
3) Η σύσταση υποθήκης υπέρ Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών σε ακίνητα βάσει του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.	7
α) Αντικείμενο και υποκείμενο του δικαιώματος υποθήκης.	7
β) Ασφαλιζόμενη απαίτηση.	8
γ) Τίτλος εγγγραφής υποθήκης.....	9
δ) Συνέπειες σύστασης υποθήκης.	9
ε) Επίδραση της κήρυξης πτώχευσης του οφειλέτη στη συσταθείσα κατά το ν.δ. του 1923 υποθήκη.	10
4) Η σύσταση ενεχύρου κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.....	11
α) Σύσταση εμπορικού ενεχύρου σε κινητά πράγματα κατά το ν.δ. του 1923. Γενικές παρατηρήσεις.....	11
β) Σύσταση ενεχύρου σε αξιόγραφα εις διαταγήν κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.....	12
γ) Σύσταση ενεχύρου σε ανώνυμα χρεώγραφα κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.....	12
δ) Σύσταση ενεχύρου σε ονομαστικούς τίτλους ή ονομαστικά αξιόγραφα κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.....	13
ε) Σύσταση ενεχύρου σε ονομαστικές απαιτήσεις κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.....	13
στ) Επίδραση της κήρυξης πτώχευσης του οφειλέτη στην ενεχυρίαση κατά το ν.δ. του 1923.	17
B) Αναγκαστική εκτέλεση επί των ενυπόθηκων ακινήτων προς ικανοποίηση των ανωνύμων εταιρειών κατά το ν.δ. της 17.7.1923.	18
1) Προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. της 17.7.1923 για την αναγκαστική εκτέλεση σε ενυπόθηκα ακίνητα.....	19

2) Έναρξη της εκτέλεσης κατά τη διαδικασία του ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Το περιεχόμενο της επιταγής, επίδοση και τα αποτελέσματα της επίδοσης.	21
3) Η επιβολή κατάσχεσης επί των ενυπόθηκων ακινήτων κατά το ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Τρόπος επιβολής και αποτελέσματα.	24
4) Δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων.....	26
5) Προδικασία για τον πλειστηριασμό των ενυπόθηκων ακινήτων.....	31
α) Πριν τις τροποποιήσεις του νέου ΚΠολΔ με το Ν.4335/2015.	31
β) Μετά τις τροποποιήσεις του ΚΠολΔ από το Ν.4335/2015.....	32
6) Η κύρια διαδικασία πλειστηριασμού των ενυπόθηκων ακινήτων.....	33
Γ) Αναγκαστική εκτέλεση σε ενεχυριασμένα κινητά κατά το ν.δ. της 17.7.1923.....	41
1) Περιπτώσεις εφαρμογής.....	41
2) Έναρξη της εκτελεστικής διαδικασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 επ. του ν.δ. του 1923 για τα ενεχυριασμένα κινητά σε συνδυασμό με τις γενικές διατάξεις του νέου ΚΠολΔ.	42
3) Περιεχόμενο και επίδοση επιταγής προς πληρωμήν.	45
4) Προδικασία του πλειστηριασμού των ενεχυριασμένων κινητών κατά το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923.....	46
5) Η κύρια διαδικασία του πλειστηριασμού των ενεχυριασμένων κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923.....	53
6) Αναγκαστική εκποίηση ενεχυριασμένων ονομαστικών μετοχών και ανωνύμων χρεωγράφων.	59
7) Κατάσχεση εις χείρας τρίτου.	60
ΣΤ) Συμπεράσματα.	61
Ε) Βιβλιογραφία.	63

A) Ουσιαστικού δικαίου ρυθμίσεις.

Εισαγωγή.

Το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» εξακολουθεί να αποτελεί το ειδικό δίκαιο για την εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων εταιρειών. Η σπουδαιότητά του για τον εφαρμοστή και θεωρητικό μελετητή του ουσιαστικού, εμπορικού και δικονομικού δικαίου εμφανίζεται από την έκταση της δραστηριότητας των Τραπεζών και των μεγάλων ανωνύμων εταιρειών, καθώς και από το γεγονός της επέκτασης της εφαρμογής του υπέρ διαφόρων μεγάλων κρατικών Οργανισμών και Ν.Π.Δ.Δ.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, θα ασχοληθούμε πρωτίστως με τις διατάξεις εκείνες του κοινού δικαίου, και εν προκειμένω του νέου δικαίου για την αναγκαστική εκτέλεση, όπως διαμορφώθηκε με το ν. 4335/2015, το οποίο εφαρμόζεται άμεσα όπου υπάρχει κενό, όπως αυτό ορίζεται ρητά στα άρθρα 42 παρ. 3 και 53 παρ. 2 του ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.

2) Προϋποθέσεις εφαρμογής του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.

α) Το πρόσωπο του πιστωτή κατά τις διατάξεις του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.

Η ειδική εκτελεστική διαδικασία του ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» (άρθρα 40-47 και 52-62) τίθεται σε ισχύ για τις ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες έχουν λάβει προηγουμένως τη σχετική διοικητική άδεια (άρθρο 1 παρ. 2). Ειδικά, όμως, για τις Τράπεζες με το άρθρο 26 παρ. 9 του ν. 2076/1992 το νομοθετικό διάταγμα εφαρμόζεται αυτόματα, δυνάμει μόνο της άδειας λειτουργίας τους που παρέχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Περαιτέρω, επέκταση εφαρμογής του ν.δ. έγινε κατά καιρούς και σε πολλές άλλες εταιρείες και Ν.Π.Δ.Δ., λ.χ. υπέρ της Κεντρικής Επιτροπής Δανείων (Κ.Ε.Δ.) μετέπειτα

Ο.Χ.Ο.Α. και ΕΤΒΑ, της Α.Τ.Ε. του Ο.Τ.Ε., του Ο.Σ.Ε κ.λ.π.,¹ ενώ, ιδιαίτερη σημασία απέκτησαν οι διατάξεις του ν.δ. για τις αποκαλούμενες «προβληματικές» επιχειρήσεις, καθόσον εφαρμόζονται σε εκτέλεση περιουσιακών στοιχείων επιχείρησης που τέθηκε στην ειδική εκκαθάριση που ρυθμίζεται από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 18-21 ν.δ. 3562/1956 (όπως τροποποιήθηκε με το ν.δ. 1159/1972, 9 παρ. 2 ν. 1386/1983, (όπως αντικαταστάθηκε με τα άρθρα 48 ν.δ. 1882/1990 και 31 ν. 1947/1991) και 46 ν. 1892/1990 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 ν. 2000/1991).

β) Αναφορικά με το είδος της εξασφάλισης και των ασφαλιζόμενων απαιτήσεων.

Προϋπόθεση εφαρμογής της ταχείας εκτελεστικής διαδικασίας που καθιερώνει το ν.δ. του 1923 είναι είτε να έχει εγγραφεί υποθήκη υπέρ της δανείστριας εταιρίας επί του ακινήτου που αποτελεί αντικείμενο της εκτέλεσης με βάση τίτλο από ιδιωτική βούληση, και ως εκ τούτου να μην γίνεται δεκτή η προσημείωση², είτε να έχει συσταθεί ενέχυρο σε κινητό υπέρ της δανείστριας εταιρείας προς εξασφάλιση απαιτήσεων της συμπεριλαμβανομένων και των αξιογράφων³.

Επιπλέον, από τη διατύπωση του άρθρου 35 ν.δ. που ορίζει ότι «*αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται, οσάκις η εταιρεία (πιστώτρια) λαμβάνει Ενέχυρον κινητόν πράγμα ή απαίτησιν α) λόγω δανείου, είτε απλού, είτε επ' ανοικτώ λογαριασμών, β) λόγω εξασφάλισεως προγενεστέρας απαιτήσεως αυτής*», και ομοίως του άρθρου 48 ν.δ. σχετικό με την υποθήκη που ορίζει ότι «*Αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται προκειμένου περί Υποθήκης παραχωρουμένης υπέρ εταιρείας α) λόγω δανείου απλού, χρεωλυτικού ή επ' ανοικτώ λογαριασμών, παρεχομένου υπ' αυτής, β) λόγω εξασφάλισεως προγενεστέρας απαιτήσεως αυτής*», προκύπτει ότι τίθεται ως επιπρόσθετη προϋπόθεση εφαρμογής του ν.δ. που ρυθμίζουν το ενέχυρο (άρθρα 35-47) και την υποθήκη (άρθρα 48-67), η ασφαλιζόμενη απαίτηση να είναι προγενέστερη της παραχώρησης των ασφαλειών αυτών, ενώ αν οι εμπράγματατες αυτές ασφάλειες είναι σύγχρονες με την απαίτηση, τότε απαιτείται να πηγάζουν είτε από σύμβαση δανείου – υποσχετικού ή παραδοτικού⁴ – είτε από σύμβαση ανοίγματος πίστωσης με ανοιχτό λογαριασμό⁵.

¹ Βλ. αντίστοιχα άρθρα 5 ν.δ. 1038/1949, 14 ν.δ. 2970/1954 και 9 ν.δ. 4366/1964, άρθρα 13 και 14 ν. 4332/1929, άρθρο 41 παρ. 1 ν.δ. 165/1973 και άρθρο 2 ν.δ. 647/1970.

² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Αναγκαστική εκτέλεση ενυπόθηκου ακινήτου, ΕλλΔνη 41 (2000), σ. 1558.

³ ΕφΑθ 4510/1998, Ιωαν. Δαβύλλας, ΕλλΔνη 39(1998), 1657 επ.

⁴ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 472.

Τέλος, θα πρέπει η απαίτηση να μην έχει περιέλθει στην δανείστρια με εκχώρηση ή ενεχύρωση από εταιρεία, η οποία δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση του ν.δ., ενώ η εκδοχέας εταιρία κατέχει δικαίωμα χρήσης του, τούτο καθόσον η θέση του παραχωρήσαντος την υποθήκη ή το ενέχυρο δεν μπορεί να καταστεί δυσμενέστερη. Στην περίπτωση αυτή, η ασφάλεια της απαίτησης διατηρείται, αλλά η διαδικασία για την είσπραξή της μεταβιβασμένης απαίτησης θα ακολουθήσει τις διατάξεις του κοινού δικαίου του ΑΚ και του ΚΠολΔ. Αντιθέτως, εάν η εμπράγματη ασφάλεια είχε συσταθεί υπέρ εταιρείας η οποία δικαιούται να χρήση των διατάξεων του ν.δ. υπέρ απαίτησης της, που εκχωρήθηκε σε εταιρεία η οποία επίσης κατέχει το δικαίωμα χρήσης του ν.δ., τότε δεν υπάρχει αμφιβολία για την εφαρμογή των διατάξεων του⁶.

3) Η σύσταση υποθήκης υπέρ Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών σε ακίνητα βάσει του ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.

α) Αντικείμενο και υποκείμενο του δικαιώματος υποθήκης.

Οι διατάξεις των άρθρων 48-67 του ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923, οι οποίες διατηρήθηκαν σε ισχύ, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, δυνάμει των άρθρων 41 του ΕισΝΑΚ και 52 παρ. 3 του ΕισΝΚΠολΔ, και αποτελούν όπως είδαμε εξαιρετικό και ειδικό δίκαιο, επιφέρουν αποκλείσεις κυρίως στη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ΚΠολΔ για τη ρευστοποίηση ενυπόθηκων απαιτήσεων. Αντιθέτως, δεν επιφέρουν καμία μεταβολή στο δίκαιο της υποθήκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΑΚ, οι οποίες εφαρμόζονται αυτούσιες στο σύνολό τους. Ως εκ τούτου, ως αναφορά το αντικείμενο της υποθήκης κατά τις διατάξεις του ν.δ., ισχύει ό, τι και για την υποθήκη του κοινού δικαίου⁷. Ωστόσο, αμφισβητούμενο είναι το ζήτημα, κατά πόσο οι ειδικές διατάξεις του ν.δ. του 1923 εφαρμόζονται και επί των πλοίων ή πλωτών ναυπηγημάτων. Παρότι έχει υποστηριχθεί η καταφατική άποψη, ορθότερο είναι να δεχθούμε πως δεν είναι δυνατή. Τούτο διότι, καταρχάς κανένας λόγος δεν γίνεται στο ν.δ. του 1923 περί δυνατότητας σύστασης υποθήκης σε πλοία. Αντιθέτως, μία τέτοια ενέργεια θα επέφερε σύγχυση και δυσαρμονία στη

⁵Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 41.

⁶Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 39.

⁷Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 471-472.

διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, χωρίς να εξυπηρετείται κάποιος σκοπός, αφού οι διατάξεις του ΚΙΝΔ παρέχουν επαρκείς διευκολύνσεις στους κατασχόντες, παραπλήσιες του ν.δ. του 1923, οι οποίες μάλιστα είναι απόλυτα συμβατές με τη φύση της ναυτιλιακής επιχείρησης⁸.

Αναφορικά με το υποκείμενο του δικαιώματος σύστασης υποθήκης σύμφωνα με το ν.δ. του 1923, όπως ήδη σημειώσαμε, τα άρθρα 48-67 του ν.δ. εφαρμόζονται μόνο επί υποθηκών προς εξασφάλιση απαιτήσεων Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών που έχουν δικαίωμα χρήσης αυτού, δηλαδή είτε έχουν λάβει σχετική διοικητική άδεια είτε εκ του νόμου υπάγονται στις ρυθμίσεις του.

β) Ασφαλιζόμενη απαίτηση.

Οι ασφαλιζόμενες απαιτήσεις με υποθήκη μπορούν να προέρχονται από οποιαδήποτε αιτία, εφόσον είναι προγενέστερες της παραχώρησης υποθήκης όπως προείπαμε, και στην περίπτωση που είναι σύγχρονες με αυτή, θα πρέπει να προέρχονται από σύμβαση δανείου ή ανοίγματος πίστωσης με ανοιχτό λογαριασμό.

Αναφορικά με την έκταση ασφάλισης της απαίτησης, κατά το άρθρο 52 εδ. α' του ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923, ασφαρίζονται οι τόκοι ενός έτους πριν από την εγγραφή της επιταγής προς πληρωμή στο βιβλίο κατασχέσεων και απεριόριστα οι τόκοι που καθίστανται απαιτητοί μετά την κατάσχεση μέχρι την πληρωμή του κεφαλαίου ή μέχρι την τελεσιδικία του πίνακα κατάταξης. Μάλιστα, η εξασφάλιση των τόκων κατά την κρατούσα μάλλον άποψη είναι ανεξάρτητη από την εγγραφή του κεφαλαίου της απαίτησης⁹. Εξυπακούεται πως οι τόκοι που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 52 εδ. α', συνιστούν νόμιμο τίτλο εγγραφής άλλης υποθήκης κατά τις διατάξεις του κοινού δικαίου και ειδικότερα το άρθρο 1262 αρ. 7 ΑΚ¹⁰.

⁸ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 421-422.

⁹ ΑΠ 299/1995, ΕλλΔνη 37, σ. 1073.

¹⁰ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 473.

γ) Τίτλος εγγραφής υποθήκης.

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του ν.δ. του 1923 *«Αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται προκειμένου περί Υποθήκης παραχωρουμένης υπέρ εταιρείας....»*. Από τη διατύπωση του νόμου, συνάγεται ότι οι διατάξεις του ν.δ. εφαρμόζονται επί υποθηκών, οι οποίες συστήθηκαν μόνο με βάση τίτλο από ιδιωτική βούληση, και ως εκ τούτου οι δυνάμει νόμιμου ή δικαστικού τίτλου εγγραφείσες υποθήκες των τραπεζών και ανωνύμων εταιρειών δεν υπάγονται στο ν.δ., αλλά στις διατάξεις του ΑΚ και του ΚΠολΔ.

Ωστόσο, ο τρόπος παραχώρησης της υποθήκης του ν.δ. του 1923 ακολουθεί και αυτός τις διατάξεις του κοινού δικαίου, άρθρο 1266 ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο *«το δικαίωμα εγγραφής υποθήκης κατά το προηγούμενο άρθρο παραχωρείται με μονομερή συμβολαιογραφική σύμβαση, στην οποία πρέπει να προσδιορίζεται το ακίνητο που υποθηκεύεται»*, ενώ η ενοχική σύμβαση από την οποία απορρέει το ασφαλιζόμενο χρέος και για την οποία τηρείται ο εκάστοτε νόμιμος τύπος, κατά την ορθότερη ερμηνεία καταρτίζεται ατύπως¹¹. Έτσι, θεωρείται φαινομενική η απόκλιση που παρατηρείται να εισάγει στο άρθρο 50 παρ. 1 το ν.δ. του 1923, σύμφωνα με το οποίο *«Το συμβολαιογραφικόν έγγραφον ενυπόθηκου δανείου περιέχει τους όρους του δανείου και την παραχώρησιν της Υποθήκης....»* και από το οποίο φαίνεται να απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτιση της ενοχικής σύμβασης. Στην πραγματικότητα, ο μόνος λόγος που ο νόμος φαίνεται να απαιτεί και για την κατάρτιση της πιστωτικής σύμβασης συμβολαιογραφικό τύπο είναι διότι συνδέει την παραχώρηση υποθήκης με ιδιωτική βούληση με την κατάρτιση της ενοχικής σύμβασης, λόγω της ταυτόχρονης στην πράξη κατάρτισης των δύο δικαιιοπρασιών¹².

δ) Συνέπειες σύστασης υποθήκης.

Τα άρθρα 48-52 του ν.δ. του 1923 επαναλαμβάνουν ως επί το πλείστον τις ρυθμίσεις του ΑΚ για τη λειτουργία της υποθήκης. Σημαντικότερες αποκλίσεις είναι δυνατόν να υπάρξουν όταν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των εξαιρετικών διατάξεων του ν. 4112/1929 και αντικείμενο υποθήκης αποτελούν εγκαταστάσεις βιομηχανικών ή άλλων επιχειρήσεων, ενώ ενυπόθηκος

¹¹ ΜΠρΡόδ 41/1996, Αρμενόπουλος 51, σελ. 55.

¹² Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 66-67.

πιστωτής είναι ανώνυμη εταιρεία του ν.δ. του 1923, οπότε εφαρμόζεται παράλληλα ο ν. 4112/1929 και το ν.δ. του 1923 κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 4112/1929.

ε) Επίδραση της κήρυξης πτώχευσης του οφειλέτη στη συσταθείσα κατά το ν.δ. του 1923 υποθήκη.

Σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του άρθρου 52 παρ. β' *«Το κύρος της Υποθήκης δεν θίγεται εκ της μετά την ημέρα της εγγραφής αυτής κηρύξεως της πτωχεύσεως το οφειλέτου»*, παρέχοντας κατά τα οριζόμενα του νόμου εξασφάλιση της υποθήκης των εταιρειών του ν.δ. με συνέπεια το κύρος της υποθήκης να μην πλήττεται από την μεταγενέστερη κήρυξη σε πτώχευση του οφειλέτη. Σε εφαρμογή της παραπάνω διατάξεως πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα άρθρα 537, 538 και 539 ΕμπΝ που περιέχουν διατάξεις για την επίδραση που δέχεται η εμπράγματη ασφάλεια από την κήρυξη σε πτώχευση του οφειλέτη, δεν εφαρμόζονται¹³. Ειδικά μάλιστα για τις Τράπεζες, τα άρθρα 537, 538¹⁴ και 539 ΕμπΝ δεν εφαρμόζονται αναφορικά με τις συσταθείσες υπέρ αυτών υποθήκες και προσημειώσεις, δυνάμει και της διάταξης του άρθρου 2 ν.δ. 4001/1959, σύμφωνα με την οποία *«επιφυλασσομένης της περιπτώσεως του άρθρου 52 εδ. β' του ν.δ. της 17.7.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί α.ε.»*, το κύρος των υπέρ του Ο.Χ.Ο.Α. ή Τραπεζής εφεξής εγγραφομένων και δυνάμει οιουδήποτε τίτλου υποθηκών, ως και των υπέρ αυτών εγγραφομένων προσημειώσεων και συνιστωμένων ενεχύρων, δεν θίγεται εκ της μετά την ημέραν της εγγραφής ή μετά την σύστασιν του ενεχύρου κηρύξεως της πτωχεύσεως του οφειλέτου». Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει δεκτό, ότι η διάταξη του άρθρου 2 ν.δ. 4001/1959 ως ευρύτερη, αφού περιλαμβάνει εκτός από την υποθήκη, την προσημείωση και το ενέχυρο, δηλαδή όλα τα είδη εμπράγματης ασφάλειας, κατισχύει της διάταξης του άρθρου 52 του ν.δ. του 1923, η οποία εφαρμόζεται μόνο επί υποθηκών. Συνεπώς, όλες οι υποθήκες, οι προσημειώσεις και τα ενέχυρα υπέρ των Τραπεζών παραμένουν έγκυρες μετά τη κήρυξη της πτώχευσης του οφειλέτη, αρκεί η εγγραφή τους να προηγήθηκε της κήρυξης της πτώχευσης και μάλιστα ανεξαρτήτως από τον χρόνο γέννησης του ασφαλιζόμενου χρέους και το είδος του τίτλου¹⁵.

¹³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 434.

¹⁴ ΕφΑθ 8126/1973 ΕΕΝ 41, σελ. 690.

¹⁵ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 475.

4) Η σύσταση ενεχύρου κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου 1923.

α) Σύσταση εμπορικού ενεχύρου σε κινητά πράγματα κατά το ν.δ. του 1923. Γενικές παρατηρήσεις.

Τα άρθρα 35 έως 47 του ν.δ. της 17.7.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» ρυθμίζουν την περίπτωση σύστασης εμπορικού ενεχύρου για την εξασφάλιση απαιτήσεων των ανωνύμων εταιρειών. Όπως ορίζεται από το άρθρο 35 του ν.δ. του 1923 *«Αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται, οσάκις η εταιρεία (πιστώτρια) λαμβάνει Ενέχυρον κινητόν πράγμα ή απαίτησιν α) λόγω δανείου, είτε απλού, είτε επ' ανοικτώ λογαριασμό, β) λόγω εξασφάλισεως προγενεστέρας απαιτήσεως αυτής»*. Έτσι, σε αντίθεση με το κοινό δίκαιο, στο ν.δ. επιτρέπεται η σύσταση ενεχύρου μόνο προς εξασφάλιση δανειακών απαιτήσεων, είτε που έχουν ήδη γεννηθεί κατά τη σύσταση του ενεχύρου¹⁶, είτε προς εξασφάλιση μελλοντικών απαιτήσεων, π.χ. σύσταση ενεχύρου για την εξασφάλιση τυχόν απαίτησης από αλληλόχροο λογαριασμό¹⁷. Περαιτέρω, από το άρθρο 38 εδ. 1 του ν.δ. σύμφωνα με το οποίο *«Εάν αντικείμενο της ενεχυριάσεως είναι δικαιόγραφον εις διαταγήν...»* και από το άρθρο 39 εδ. 1 που ορίζει ότι *«Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαίτησις ονομαστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίασις συνεπάγεται εκχώρησιν της απαιτήσεως υπό του οφειλέτου προς την πιστώτριαν»*, συνάγεται ότι το ενέχυρο που συστήνει μια ανώνυμη εταιρία μπορεί να αφορά είτε πράγματα κινητά, είτε τίτλους σε διαταγή είτε ονομαστικές απαιτήσεις, όπως ισχύει και κατά τις διατάξεις του κοινού δικαίου. Ωστόσο, αναφορικά με το ενέχυρο δικαιώματος, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις του ν.δ. του 1923 γίνεται δεκτό ότι η λειτουργία του θα διέπεται από τις γενικές διατάξεις των άρθρων 1247 ΑΚ, 1256 ΑΚ και 1022 ΚΠολΔ¹⁸. Τέλος, σε απόκλιση από τις διατάξεις του κοινού δικαίου, το ν.δ. του 1923 διαφοροποιείται, αφενός σχετικά με τρόπο σύστασης του εμπορικού ενεχύρου, καθώς σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 36 παρ. 2 το έγγραφο της ενεχυρικής σύμβασης, αν δεν τηρηθεί ο συμβολαιογραφικός τύπος, μπορεί να είναι ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο μάλιστα δεν απαιτείται να φέρει βέβαιη

¹⁶ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 415.

¹⁷ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 417.

¹⁸ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 116.

χρονολογία¹⁹, και αφετέρου σχετικά με την αναγκαστική εκτέλεση για τη ρευστοποίηση του ενεχύρου, η οποία γίνεται κατά τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7.1923 και όχι κατά τη διαδικασία του ΚΠολΔ.

β) Σύσταση ενεχύρου σε αξιόγραφα εις διαταγήν κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.

Στο άρθρο 76 του ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» απαριθμούνται περιοριστικά τα αξιόγραφα που μπορούν εκδοθούν σε διαταγή. Αυτά είναι η συναλλαγματική και το γραμματίο σε διαταγή, εφόσον δεν περιέχεται σε αυτά η ρήτρα «ουχί εις διαταγήν» ή άλλη ισοδύναμη ρήτρα στον κομιστή (άρθρα 11 παρ. 1 και 77 του ν. 5325/1932), η τραπεζική επιταγή, ομοίως εάν δεν περιέχει τη ρήτρα «ουχί εις διαταγήν» ή δεν έχει εκδοθεί στον κομιστή (άρθρα 5 και 14 παρ. 2 του ν. 5960/1933), και τέλος τα αποθετήρια των γενικών αποθηκών, όταν ομοίως δεν φέρουν τη ρήτρα «ουχί εις διαταγήν» (άρθρα 1 παρ. 2, 27 παρ. 2 και 30 παρ. 1 του ν.δ. 3077/1954 «περί Γενικών Αποθηκών»)²⁰.

Τόσο κατά τη διάταξη του άρθρου 1215 ΑΚ, όσο και κατά τη διάταξη του άρθρου 38 του ν.δ. του 1923 για την ενεχυρίαση του τίτλου σε διαταγή αρκεί η οπισθογράφησή του σε διαταγή του δανειστή, χωρίς να απαιτείται άλλη έγγραφη συμφωνία. Ωστόσο, αναφορικά με το ζήτημα του είδους της οπισθογράφησης, σε αμφότερες τις διατάξεις, υπάρχει ασάφεια. Εντούτοις, όπως γίνεται δεκτό χρήσιμη είναι τόσο προς το συμφέρον του ενεχυριάζοντος, όσο και προς το συμφέρον της πιστώτριας ανώνυμης εταιρείας του ν.δ. η ρήτρα της ενεχυρίασης²¹.

γ) Σύσταση ενεχύρου σε ανώνυμα χρεώγραφα κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.

Κατά το άρθρο 68 παρ. 1 του ν.δ. ο όρος «ανώνυμα χρεώγραφα» που χρησιμοποιείται ταυτίζεται πρωτίστως με τον όρο «ανώνυμος τίτλος» του άρθρου 1244 ΑΚ. Ωσαύτως, αντικείμενο της ενεχυρίασης σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν.δ., μπορεί να αποτελέσει κάθε ανώνυμος τίτλος

¹⁹ ΑΠ 1029/2010 ΝΟΜΟΣ.

²⁰ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 486.

²¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 122.

παραστατικός της αξίας, όπως λ.χ. δημόσια χρεώγραφα, ανώνυμες μετοχές ή ομολογίες ανωνύμων εταιρειών, τοκομερίδια ή μερισματαποδείξεις²².

Όπως λέχθηκε ήδη παραπάνω, η σύσταση του ενέχυρου γίνεται κατά το άρθρο 36 του ν.δ. του 1923 με κατάρτιση ενεχυριακής σύμβασης, με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή απλώς ιδιωτικό, και με μόνη διαφοροποίηση σε σχέση με το κοινό δίκαιο και τη διάταξη του άρθρου 1244 ΑΚ, ότι η ενεχυριακή σύμβαση δεν απαιτείται να καταρτίζεται με έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.

δ) Σύσταση ενέχυρου σε ονομαστικούς τίτλους ή ονομαστικά αξιόγραφα κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.

Ονομαστικοί τίτλοι ή ονομαστικά αξιόγραφα είναι εκείνα που ο φορέας του ενσωματωμένου δικαιώματος είναι αποκλειστικά το πρόσωπο που κατονομάζεται στον τίτλο. Ονομαστικά αξιόγραφα είναι π.χ. η φορτωτική που αναγράφει ορισμένο παραλήπτη, το έγγραφο της έκταξης κατά το άρθρο 876 ΑΚ, το ασφαλιστήριο που αναφέρει ορισμένο δικαιούχο, η ονομαστική μετοχή ανώνυμης εταιρείας κλπ. Ο ΑΚ δεν ρυθμίζει ειδικά το ενέχυρο σε ονομαστικούς τίτλους, δια του λόγου αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις για το ενέχυρο δικαιώματος και για το ενέχυρο πράγματος αναλόγως προσαρμοζόμενες²³, ενώ με ειδικές διατάξεις ρυθμίζεται το ενέχυρο σε διάφορες μορφές ονομαστικών τίτλων.

ε) Σύσταση ενέχυρου σε ονομαστικές απαιτήσεις κατά το ν.δ. της 17 Ιουλίου του 1923.

Το άρθρο 39 του ν.δ. ορίζει ότι «1. Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαιτήσεις ονομαστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίασις συνεπάγεται εκχώρησιν της απαιτήσεως υπό του οφειλέτου προς την πιστώτριαν. 2. Αντίγραφον της συμβάσεως ενεχυριάσεως επιδίδεται τω τρίτω. 3. Από της επιδόσεως θεωρείται η πιστώτρια, ως νεμομένη την απαίτησιν». Διαλαμβανομένης της ρητής διάταξης του άρθρου 39 ν.δ. του 1923, πρώτη προϋπόθεση εφαρμογής της είναι το αντικείμενο της ενεχύρασης να αφορά «απαίτησιν ονομαστικήν του

²² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 135.

²³ ΕφΑθ 996/1997, Αρμενόπουλος 1998, σελ. 691.

οφειλέτου κατά του τρίτου». Με δεδομένο τον περιορισμό του άρθρου 39 του ν.δ., αντικείμενο της ενεχυρίασης κατά το ν.δ. του 1923 μπορεί να είναι μόνο ονομαστική απαίτηση. Ως εκ τούτου, αντικείμενο ενεχύρου μπορεί να είναι οποιαδήποτε αυτοτελής (όπως και στο κοινό δίκαιο οι τόκοι, καρποί, η ποινική ρήτρα, η επιδικασθείσα δικαστική δαπάνη κ.λ.π., είναι δυνατό να αποχωρισθούν από τις κύριες αξιώσεις και να υπαχθούν σε ενεχυρίαση²⁴) απαίτηση του ουσιαστικού δικαίου, χρηματική ή μετατρέψιμη σε χρηματική, η οποία μπορεί να πηγάζει από σύμβαση λ.χ. δάνειο ή από το νόμο λ.χ. αποζημίωση λόγω αδικοπρασίας²⁵. Στην περίπτωση που η απαίτηση δεν είναι χρηματική μεν, αλλά είναι μετατρέψιμη σε χρήμα, αντικείμενο ενεχύρασης μπορεί να γίνει μόνο εκείνη που αφορά κινητά πράγματα, δεδομένου ότι το ενέχυρο αποτελεί δικαίωμα που συστήνεται μόνο πάνω σε κινητά, ενώ σε διαφορετική περίπτωση, εάν δηλαδή η απαίτηση αφορά ακίνητο, π.χ. απαίτηση από προσύμφωνο αγοραπωλησίας ακινήτου, η είσπραξη της απαίτησης κατά τα άρθρα 1252 εδ. β' ΑΚ και 1254 εδ. α' ΑΚ, θα οδηγήσει σε δημιουργία ενεχύρου πάνω σε ακίνητο, συνέπεια ασυμβίβαστη με τη ρύθμιση του ΑΚ²⁶. Επίσης, η απαίτηση μπορεί να είναι εκκαθαρισμένη (915 ΚΠολΔ) ή ληξιπρόθεσμη (251 ΑΚ), υπό αίρεση ή προθεσμία, γεννημένη ή μελλοντική²⁷. Ακόμη, η απαίτηση πρέπει να είναι μεταβιβάσιμη (1247 εδ.β' ΑΚ) δια του λόγου αυτού δεν μπορούν να ενεχυραστούν κατά το ν.δ. της 17.7/13.8.1923 ως ανεκχώρητες οι ακατάσχετες απαιτήσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 464 ΑΚ²⁸, όπως επίσης και εκείνες που συνδέονται στενά με το πρόσωπο του δανειστή τους, π.χ. αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης κατά την 933 ΑΚ κλπ²⁹. Επιπλέον, δεν υπάγεται στη διάταξη του άρθρου 39 του ν.δ. της 17.7/13.8.1923, η ενεχυρίαση δικαιωμάτων που δεν περιέχουν αξίωση, λ.χ. το δικαίωμα στα προϊόντα της διάνοιας, η ευρεσιτεχνία, το σήμα κ.λ.π.³⁰. Τέλος, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι παρόλο που στο άρθρο 39 παρ. 1 του ν.δ. του 1923 γίνεται λόγος μόνο για απαίτηση του οφειλέτη, αντικείμενο ενεχύρασης κατά το ν.δ. της 17.7.1923 δεν αποκλείεται να αφορά και σε απαίτηση τρίτου. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή το ενέχυρο θα διέπεται από τις διατάξεις του κοινού δικαίου του ενεχύρου της απαίτησης και όχι από το ειδικό δίκαιο που εισάγει το ν.δ. της 17.7.1923³¹.

²⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, υποσημείωση 3, σ. 396.

²⁵ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 570.

²⁶ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 571.

²⁷ Το προνόμιο σε περίπτωση ενεχύρασης μελλοντικής ή υπό αίρεση απαίτησης υφίσταται από τη σύσταση του ενεχύρου (ΑΠ 661/2004, ΕλλΔνη 2004, σελ. 1636).

²⁸ ΑΠ 1282/1994 ΕλλΔνη, 37 σελ. 681.

²⁹ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 571.

³⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σελ. 397.

³¹ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 481.

Ακόμη μία προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 39 του ν.δ. σε συνδυασμό με το άρθρο 36 του ν.δ. αποτελεί το γεγονός ότι το ενέχυρο μπορεί να συστήνεται αφενός σε κινητό πράγμα ή σε απαίτηση και αφετέρου είτε προς εξασφάλιση προγενέστερης απαίτησης της ανώνυμης εταιρείας του ν.δ. του 1923, είτε προς εξασφάλιση απαίτησης από δάνειο, απλού ή σε συνδυασμό με ανοικτό λογαριασμό, λ.χ. ενεχύραση απαίτησης για την εξασφάλιση πίστωσης που συνδέθηκε με ανοικτό λογαριασμό, όπου στην περίπτωση αυτή το ενέχυρο εξασφαλίζει την αρχική πίστωση και την αύξηση του ποσού της με τις συνήθεις τραπεζικές επιβαρύνσεις³².

Εν ολίγοις, οι διαφορές της σύστασης του ειδικού ενεχύρου του άρθρου 39 του ν.δ. του 1923 από την κατά το κοινό δίκαιο των άρθρων 1247-1248 ΑΚ σύσταση ενεχύρου είναι οι εξής: α) η ενεχυρική σύμβαση κατά το άρθρο 36 παρ. 2 του ν.δ. μπορεί να καταρτιστεί είτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο είτε με απλό ιδιωτικό σύμφωνο, το οποίο μάλιστα δεν απαιτείται να φέρει βέβαιη χρονολογία, β) σε αντίθεση με το άρθρο 1248 ΑΚ που απαιτεί η γνωστοποίηση της συμβάσεως ενεχύρασης να γίνεται μόνο από τον ενεχυριάζοντα, το άρθρο 39 ν.δ. δεν θέτει περιορισμό ως προς το συμβαλλόμενο μέρος που υποχρεούται προς εκπλήρωσή της, αλλά αρκείται στο γεγονός της αναγγελίας, από οποιαδήποτε πλευρά και αν αυτή έλαβε χώρα³³, γ) το άρθρο 39 ν.δ. του 1923 απαιτεί «επίδοση» στον οφειλέτη «αντιγράφου της συμβάσεως», ενώ το άρθρο 1248 ΑΚ αρκείται σε απλή γνωστοποίηση της σύμβασης ενεχύρασης. Αναφορικά με τον τρόπο γνωστοποίησης της σύμβασης ενεχύρασης η οποία όπως ορίζεται από το άρθρο 39 του ν.δ. πρέπει να γίνεται με δικονομική επίδοση, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι έγκυρη θα είναι και η γνωστοποίηση, όταν αυτή συντελείται όχι με δικονομική επίδοση, αλλά με οποιονδήποτε άλλο τρόπο λ.χ. μέσω έγερσης αγωγής, παρέμβασης, αναγγελίας στον εναντίον του τρίτου επισπευδόμενο πλειστηριασμό κ.λ.π.³⁴ Κατά τα λοιπά, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κοινού δικαίου ως αναφορά την έννοια και το είδος των ενεχυριαζόμενων «ονομαστικών» απαιτήσεων.

Τέλος, διχογνωμία επικρατεί κατά τη θεωρία και τη νομολογία σχετικά με το ζήτημα εάν η ενεχύραση απαίτησης του οφειλέτη κατά τρίτου όπως ορίζεται στα άρθρα 39 παρ. 1 και 44 του ν.δ. της 17.7.1923, η οποία ισοδυναμεί με εκχώρηση της απαίτησης προς την πιστώτρια, αποτελεί είδος εξασφαλιστικής (καταπιστευτικής) εκχώρησης ή εάν αποτελεί «περιορισμένη» εκχώρηση. Κατά την πρώτη άποψη που φαίνεται να είναι και η κρατούσα κατά τη νομολογία, η πιστώτρια ως εκδοχέας και αποκλειστικός πλέον δικαιούχος δικαιούται να εισπράξει την απαίτηση προς εξόφληση του χρέους, αποδίδοντας στη συνέχεια το τυχόν υπόλοιπο στον

³² ΟΛΑΠ 1429/1987, ΕΕΝ 55,σελ. 787.

³³ ΑΠ 988/2004, ΕΕμπΔ 2004, σελ. 748.

³⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 398.

ενεχυράσαντα όπως ορίζει ρητά το άρθρο 44 του ν.δ. της 17.7.1923, ενώ ο ενεχυραστής με την απόσβεση του χρέους έχει δικαίωμα να απαιτήσει την επανεκχώρηση της απαίτησης σε αυτόν κατά αναλογική εφαρμογή του άρθρου 1232 ΑΚ³⁵. Αντίθετα, όπως υποστηρίζεται από τους υποστηρικτές της αντίθετης άποψης, η εκχώρηση που συντελείται στο πλαίσιο της ενεχύρασης δεν είναι πλήρης και συνεπώς δικαιούχος της απαίτησης παραμένει ο ενεχυραστής και ενεχυρούχος δανειστής αποκτά μόνο την εξουσία είσπραξης της³⁶.

1) Ενεχύραση βιβλιαρίου καταθέσεων.

Η σύσταση ενεχύρου σε βιβλιάριο καταθέσεων αποτελεί ειδική περίπτωση ενεχύρασης απαίτησης εφαρμοζομένων των διατάξεων για την ενεχύραση ονομαστικών απαιτήσεων κατά το ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Ιδιαίτερα έχει απασχολήσει τη θεωρία και τη νομολογία το ζήτημα κατά πόσον η τραπεζική κατάθεση είναι δεκτική ενεχυράσεως ή όχι, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα άρθρα 1247 ΑΚ και 464 ΑΚ, ενέχυρο μπορεί να συσταθεί μόνο σε εκχωρητές και άρα κατασχετές απαιτήσεις. Σε κάθε περίπτωση, οι δεσμευμένες καταθέσεις, τα επιμέρους κονδύλια αλληλόχρεου λογαριασμού και οι αναπαλλοτρώιμες καταθέσεις κατά το άρθρο 4 του ν.δ. της 17.7/13.8.1923, είναι από τη φύση τους ανεκχώρητες και ως εκ τούτου ανεπίδεκτες ενεχυράσεως³⁷.

Περαιτέρω, διχογνωμία υπήρξε στο παρελθόν μεταξύ θεωρίας και νομολογίας αναφορικά με το ζήτημα αν οι απαιτήσεις από καταθέσεις ήταν κατασχετές στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης και κατά συνέπεια ενεχυράσιμες³⁸. Η νομολογία ήταν αρνητική ως προς τη δυνατότητα ενεχύρασης τραπεζικών καταθέσεων λόγω της περιοριστικής απαρίθμησης στο νόμο των εξαιρέσεων από την αρχή του απορρήτου. Λόγω της αρχής του απορρήτου, απαγορευόταν η δήλωση της τράπεζας κατά το άρθρο 984 παρ. 1 ΚΠολΔ περί υπάρξεως ή μη απαίτησης από τραπεζική κατάθεση, ενώ η επιβληθείσα κατάσχεση εις χείρας τρίτου χωρίς τη δήλωση του άρθρου 984

³⁵ ΑΠ 108/1997, ΕλλΔνη 39, σελ. 106, ΑΠ 987/2004, Ε/2005, σελ. 117, ΑΠ 480/2006 ΣΤ/2006, σελ. 612, Παναγιώτης Αλ. Παπανικολάου, Η επιφύλαξη στον εκχωρητή της εξουσίας είσπραξης (ιδίως επί εξασφαλιστικής εκχώρησης), 2011, σελ. 326, ΕφΑθ 2802/2010, ΕλλΔνη 2011, σελ. 204.

³⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 401. Χρίστος Π. Φίλιος, Ενεχύραση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση (μετά από την ΑΠ 1065/2009), ΕΠολΔ 2011, σελ.330. ΕφΑΘ 1050/2008, ΕΕμπΔ 2008, σελ. 868.

³⁷ Βελέντζας σελ. 536

³⁸ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 485.

παρ. 1 ΚΠολΔ ήταν άκυρη³⁹. Από την άλλη πλευρά, η θεωρία υποστήριζε ότι ο χαρακτηρισμός των τραπεζικών καταθέσεων ως ακατάσχετων ήταν αντίθετος με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος⁴⁰. Λύση στη ανωτέρω διχογνωμία έδωσε τελικά ο νομοθέτης με τη θέσπιση του άρθρου 24 του ν. 2915/2001, όπου προβλέπεται πλέον ρητά ότι το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων δεν ισχύει έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης. Συνεπώς, οι απαιτήσεις από καταθέσεις στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης μπορούν να κατασχεθούν, άρα και να ενεχυρασθούν⁴¹.

στ) Επίδραση της κήρυξης πτώχευσης του οφειλέτη στην ενεχυρίαση κατά το ν.δ. του 1923.

Η τυχόν επερχόμενη πτώχευση επιδρά ακυρωτικά στην ενεχυρίαση του άρθρου 39 του ν.δ. της 17.7.1923 με τον αντίστοιχο τρόπο που επιδρά ακυρωτικά και στην ενεχυρίαση κινητών με την επιφύλαξη για τα συσταθέντα υπέρ Τραπεζών ενέχυρα λόγω της διάταξης του άρθρου 2 του ν.δ. 4001/1959⁴². Σύμφωνα με το άρθρο 537 ΕΝ «είναι άκυροι και άνευ αποτελέσματος ως προς την ομάδα, εάν εγένετο υπό του οφειλέτου από της υπό του δικαστηρίου ορισθείσης εποχής της παύσεως των πληρωμών, ή εντός δέκα ημερών προ αυτής,... πάσα εξ ιδιωτικής θελήσεως ή δικαστικής υποθήκης ή δικαίωμα ενεχύρου επί της περιουσίας του οφειλέτου προς εξασφάλισιν προγενεστέρας οφειλής». Το άρθρο 537 ΕΝ με εξαίρεση τις Τράπεζες εφαρμόζεται για το συσταθέν ενέχυρο με βάση το ν.δ. της 17.7/13.8.1923, καθώς το άρθρο 36 του ν.δ. δεν περιέχει καμία αντίστοιχη ρύθμιση με τη διάταξη του άρθρου 52 εδ. β' του ν.δ. του 1923 για την υποθήκη, σύμφωνα με το οποίο *«Το κύρος της Υποθήκης δεν θίγεται εκ της μετά την ημέραν της εγγραφής αυτής κηρύξεως της πτωχεύσεως το οφειλέτου»*.

Ως εκ τούτου, διαλαμβανομένης της ρητής διάταξης του άρθρου 537 ΕΝ, το ενέχυρο που συστήθηκε μέσα στην «ύποπτη περίοδο» προς εξασφάλιση προγενέστερης απ' αυτό απαίτησης, ανεξάρτητα αν η απαίτηση γεννήθηκε πριν ή μετά από το χρόνο παύσης πληρωμών, καθίσταται αυτόματα ανενεργό. Αν όμως η ασφαλιζόμενη απαίτηση είναι σύγχρονη με τη σύσταση του

³⁹ ΟΛΑΠ 3/1993, ΕλλΔνη 1993, σελ. 1459.

⁴⁰ ΟΛΑΠ 19/2001 ΝοΒ 2002, σελ. 685.

⁴¹ ΑΠ 1022/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ 288

⁴² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 401. Χρίστος Π. Φίλιος, Ενεχύραση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση (μετά από την ΑΠ 1065/2009), ΕΠολΔ 2011, σελ.399.

ενεχύρου ή μελλοντική, τότε το συσταθέν ενέχυρο δεν ακυρώνεται δυνάμει του άρθρου 537 ΕΝ⁴³.

Εξαίρεση από τις συνέπειες του άρθρου 537 ΕΝ εισήγαγε το άρθρο 2 ν.δ. 4001/1959 ειδικά για την υπέρ Τράπεζα ή ΟΧΟΑ εμπράγματα ασφάλεια και πιο συγκεκριμένα στο συμβατικό ενέχυρο, στην υποθήκη από οποιοδήποτε τίτλο και στην προσημείωση υποθήκης, με αποτέλεσμα οι εν λόγω εμπράγματα ασφάλειες να μη θίγονται από τη μεταγενέστερη κήρυξη σε πτώχευση του κυρίου του πράγματος που τις παραχώρησε. Πλην όμως, κατά την κρατούσα άποψη, αν η σύσταση του ενεχύρου που έλαβε χώρα εντός της ύποπτης περιόδου, παρότι δεν εμπίπτει στη ρύθμιση του άρθρου 537 ΕΝ, λόγω εξαίρεσής της δυνάμει του άρθρου 2 ν.δ. 4001/1959, ενδέχεται να καταλαμβάνεται από εκείνη του άρθρου 538 ΕΝ, εφόσον ο υπερ' ου δανειστής «ενήργησεν εν γνώσει της παύσεως των πληρωμών» με συνέπεια να υπόκειται σε ακύρωση με δικαστική απόφαση. Και κατά μία αντίθετη όμως άποψη, η εξαίρεση που θεσπίζει το άρθρο 2 ν.δ. 4001/1959 σε περίπτωση που το ενέχυρο δόθηκε προς εξασφάλιση απαίτησης Τράπεζας, αφορά και τη δυνατότητα ακυρώσεως κατ' άρθρο 538 ΕΝ, και ως εκ τούτου το συσταθέν ενέχυρο της Τράπεζας δεν ακυρώνεται ακόμη και αν ενήργησε εν γνώσει της παύσεως των πληρωμών⁴⁴.

Β) Αναγκαστική εκτέλεση επί των ενυπόθηκων ακινήτων προς ικανοποίηση των ανωνύμων εταιρειών κατά το ν.δ. της 17.7.1923.

⁴³Χρίστος Π. Φίλιος, Ενεχύρωση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση (μετά από την ΑΠ 1065/2009), ΕΠολΔ 2011, σελ.145. Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 401.

⁴⁴ΕφΘεσσ 514/2007, ΕπισκΕΔ Β/2007, παρατηρήσεις Ομ. Καθηγητή Κωνσταντίνου Γ. Παμπούκη, σελ. 579.

1) Προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. της 17.7.1923 για την αναγκαστική εκτέλεση σε ενυπόθηκα ακίνητα.

Η αναγκαστική εκτέλεση σε ενυπόθηκα ακίνητα διέπεται από τα άρθρα 53, 57-62 και 60-65 του ν.δ. της 17.7.1923 και αποτελεί ένα «ειδικό εταιρειακό εκτελεστικό δίκαιο»⁴⁵, το οποίο εισάγει σημαντικές διαφορές σε σχέση με το γενικό δίκαιο του ΚΠολΔ. Κατά την ερμηνεία του άρθρου 53 εδ. α' του ν.δ. του 1923, που ορίζει ότι: *«Εάν το δάνειο κατέστη απαιτητό εξ οιαδήποτε λόγου, η δανείστρια δικαιούται να προβή εις... αναγκαστικήν εκτέλεσιν του ενυπόθηκου ακινήτου ...»*, ενώ στο εδ. β' ορίζει ότι *«...η αναγκαστική εκτέλεσις διέπεται υπό των διατάξεων του κοινού δικαίου, τροποποιουμένων υπό των επόμενων άρθρων»*, γίνεται δεκτό ότι οι διατάξεις του γενικού δικαίου εφαρμόζονται μόνον εφόσον δεν αντιτάσσονται στο γράμμα και στο σκοπό του νομοθετήματος.

Προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. του 1923 για την αναγκαστική εκτέλεση είναι αφενός η πιστώτρια να είναι εταιρεία που δικαιούται τη χρήση τους και να επισπεύδει αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση των περιγραφομένων στη διάταξη του άρθρου 48 του ν.δ. της 17.7.1923 απαιτήσεων της, και αφετέρου η ειδική αναγκαστική εκτέλεση που διεξάγεται με το ειδικό εκτελεστικό δίκαιο να αφορά αντικείμενο που απευθείας παραχωρήθηκε σε αυτή σε υποθήκη με τίτλο στηριζόμενο στην ιδιωτική βούληση⁴⁶. Προϋπόθεση έναρξης της αναγκαστικής εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ., αποτελεί το χρέος να καταστεί απαιτητό «εξ οιαδήποτε λόγου». Από τη ρητή διατύπωση του νομοθετήματος συνάγεται ότι για την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης από τη μία πλευρά δεν απαιτείται ο οφειλέτης να έχει καταστεί υπερήμερος, ενώ από την άλλη πλευρά μπορεί το χρέος να έχει καταστεί απαιτητό για οποιαδήποτε αιτία. Ωστόσο, περιορισμοί ενδεχομένως να έχουν τεθεί, είτε από τυχόν αντίθετους περιοριστικούς όρους της καταρτισθείσας σύμβασης, είτε από τη γενική αρχή του ΑΚ περί μη καταχρηστική άσκηση δικαιώματος⁴⁷.

Αναφορικά με τον εκτελεστό τίτλο βάσει του οποίου θα διεξαχθεί η αναγκαστική εκτέλεση στο ενυπόθηκο ακίνητο του οφειλέτη ή του τρίτου κυρίου ή του τρίτου που νέμεται με νόμιμο τίτλο

⁴⁵ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 457.

⁴⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 458.

⁴⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 185. Πρβλ. ΑΠ 392/1987, ΝοΒ 36, σελ. 748.

το ενυπόθηκο ακίνητο (άρθρο 1294 ΑΚ), γίνεται δεκτό ότι εκτελεστό τίτλο συνιστά είτε το συμβολαιογραφικό έγγραφο, στο οποίο έχουν ενσωματωθεί τόσο η παραχώρηση υποθήκης, όσο και η πιστωτική σύμβαση, είτε, εάν οι δύο δικαιοπραξίες καταρτιστούν ξεχωριστά, εκτελεστό τίτλο θα αποτελεί το ιδιωτικό έγγραφο της πιστωτικής σύμβασης σε συνδυασμό με το συμβολαιογραφικό έγγραφο για τη σύσταση της υποθήκης⁴⁸. Έτσι, σύμφωνα με την άποψη αυτή, παρόλο που το κοινό δίκαιο με το άρθρο 924 παρ. 2 ΚΠολΔ δεν αναγνωρίζει το ιδιωτικό έγγραφο ως εκτελεστό τίτλο, εντούτοις για την επίσπευση της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά τη διαδικασία του ν.δ. της 17.7.1923 ο εκτελεστός τίτλος δεν απαιτείται να περιέχεται στους προβλεπόμενους στο άρθρο 904 παρ. 2 ΚΠολΔ και ως εκ τούτου είναι δυνατή η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης πάνω σε ενεχυριασμένα ή ενυπόθηκα στην Τράπεζα πράγματα των οφειλετών της με βάση ιδιωτικά έγγραφα ως τίτλο εκτελεστό σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 40, 50 και 57 του ν.δ. του 1923⁴⁹. Υποστηρίζεται, όμως, και η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή η διάταξη του άρθρου 57 παρ. 2 του ν.δ. του 1923 θα πρέπει να προσαρμοστεί στις σύγχρονες δομές του δικαίου της αναγκαστικής εκτέλεσης, το οποίο αποτελεί διαδικασία καταναγκασμού δημοσίου δικαίου και ως εκ τούτου η εν λόγω διαδικασία δεν μπορεί να τίθεται σε κίνηση με ιδιωτικά έγγραφα παρά μόνο με την κοινοποίηση δημοσίων εγγράφων, τα οποία η έννομη τάξη θα πρέπει να αναγνωρίζει ως εκτελεστούς τίτλους στο άρθρο 904 ΚΠολΔ. Ακολούθως, κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923, η επιταγή θα καταχωρηθεί κάτω από απλή περίληψη του συμβολαιογραφικού εγγράφου, με το οποίο παραχωρήθηκε στη δανείστρια τράπεζα δικαίωμα εγγραφής υποθήκης, την οποία εκδίδει ο συμβολαιογράφος, όπως επιτάσσει το άρθρο 57 παρ. 2 του ν.δ. του 1923, και όχι κάτω από πλήρες αντίγραφο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, όπως προβλέπει το άρθρο 904 παρ. 2 του ΚΠολΔ. Επιπλέον, ζήτημα έχει δημιουργηθεί ως προς το θέμα αν είναι υποχρεωτική η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου κατά το ν.δ. του 1923. Κατά μία άποψη, δεν επιβάλλεται «περιαφή» του εκτελεστήριου τύπου στην εκτέλεση που επισπεύδεται κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923 για ενεχυριασμένα κινητά ή ενυπόθηκα ακίνητα, καθώς δεν προβλέπεται από τα άρθρα 40 και 57 του νομοθετήματος⁵⁰, και κατ' επέκταση δεν απαιτείται η επιταγή προς πληρωμή να συντάσσεται κάτω από το αντίγραφο του απογράφου⁵¹, αλλά η αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να εκκινήσει με μόνη την επίδοση επιταγής προς πληρωμή⁵². Υποστηρίζεται, όμως, και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 918 παρ. 1 ΚΠολΔ που ορίζει ότι «αναγκαστική εκτέλεση

⁴⁸ ΕφΘεσσ 855/1995, ΕΤρΑξΧρΔ 2/1995, σελ. 361.

⁴⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 2000, σελ. 1558.

⁵⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 185. Πρβλ. ΑΠ 392/1987, ΝοΒ 36, σελ. 195.

⁵¹ ΑΠ 1267/2004, ΔΕΕ 3/2005, σελ. 306. Παναγιώτης Κ. Μάζης, Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 2000, σελ. 1558.

⁵² ΜονΠρΘεσσ 31899/1999, Αρμενόπουλος 2001, σελ. 1373.

μπορεί να γίνει μόνο βάσει αντιγράφου του εκτελεστού τίτλου που έχει τον εκτελεστήριο τύπο (απόγραφο). Ο εκτελεστήριος τύπος συνίσταται στην έκδοση του στο όνομα του ελληνικού λαού» δεν θα πρέπει να επιδέχεται εξαιρέσεις, διότι διαφορετικά προσβάλλεται το άρθρο 26 παρ. 3 Σ, κατά το οποίο οι δικαστικές αποφάσεις «εκτελούνται στο όνομα του ελληνικού λαού», και το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως σε κάθε αναγκαστική εκτέλεση κάθε νόμιμου εκτελεστού τίτλου. Συνεπώς, τα άρθρα 40 και 57 του ν.δ. δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη αυτή, εάν η επιταγή που επέδωσε η δανείστρια Τράπεζα στην οφειλέτρια εταιρία δεν έχει καταχωρηθεί κάτω από αντίγραφο απογράφου, ως πράξη έναρξης της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης πάσχει ακυρότητας⁵³.

2) Έναρξη της εκτέλεσης κατά τη διαδικασία του ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Το περιεχόμενο της επιταγής, επίδοση και τα αποτελέσματα της επίδοσης.

Το άρθρο 53 παρ. 1 του ν.δ. ορίζει ότι «εάν το δάνειον κατέστη απαιτητόν εξ οιοδήποτε λόγου, η δανείστρια δικαιούται να προβή εις αναγκαστικής εκτέλεσιν του ενυπόθηκου ακινήτου», ενώ το άρθρο 57 παρ. 1 ορίζει ότι η αναγκαστική εκτέλεση αρχίζει με επίδοση στον οφειλέτη και στον τρίτο διακάτοχο επιταγής προς πληρωμή που περιέχει «περίληψιν του κατά το άρθρο 50 συμβολαιογραφικού εγγράφου μετά περιγραφής του ενυπόθηκου ακινήτου, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 40 παρ. 2 του παρόντος». Από τις διατάξεις του νόμου προκύπτει ότι η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά το ν.δ. της 17.7/13.8.1923 ξεκινάει με την επίδοση καταρχήν στον οφειλέτη επιταγής προς πληρωμή, και στην περίπτωση που η υποθήκη παραχωρήθηκε από τρίτο πρόσωπο, στον κύριο ή νομέα («διακάτοχο») του ενυπόθηκου ακινήτου με την επίδοση επιταγής προς πληρωμή σε αμφοτέρους. Ακολούθως, από τον συνδυασμό των άρθρων 40 παρ. 2 και 57 παρ. 1 και 2 του ν.δ. της 17.7.13.8.1923 προκύπτει ότι η επιταγή προς πληρωμή, η οποία αποτελεί και την εναρκτήρια πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης πρέπει να περιέχει: Α) Σύντομη μνεία του οφειλόμενου ποσού (άρθρο 40 του ν.δ.). Ως «σύντομη μνεία του οφειλόμενου ποσού» νοείται όχι απλώς η συνολική χρέωση, με αναφορά στο συγκοινοποιούμενο τίτλο, αλλά η κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα σαφής και ορισμένη έκθεση. Επιπροσθέτως, όταν η οφειλή προέρχεται από απλή τοκοχρεωλυτική ή προς

⁵³Κώστας Ε. Μπέης-Ευάγγελος Κ. Μπέης-Ευαγγελία Γ. Μπαλογιάννη, Ακυρότητα αναγκαστικής κατάσχεσης που επισπεύδεται κατά το διάταγμα του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», Δ 30, σελ. 918.

εξασφάλιση προγενέστερης απαιτήσεως δανειακή σύμβαση, δεν απαιτείται παράθεση της κίνησης λογαριασμού, δεδομένου ότι το άρθρο 47 παρ. 2 του ν.δ. του 1923 που προβλέπει το στοιχείο αυτό εφαρμόζεται μόνο όταν πρόκειται για πίστωση με ανοιχτό λογαριασμό και δεν ισχύει για τα υπόλοιπα είδη δανείου⁵⁴. Β) Περίληψη του συμβολαιογραφικού εγγράφου που περιέχει τους όρους του δανείου και την παραχώρηση της υποθήκης. Αρχικά ο νόμος κάνει λόγο για περίληψη του συμβολαιογραφικού εγγράφου έχοντας ως αφετηρία την περίπτωση της συνένωσης της πιστωτικής σύμβασης και της παραχώρησης υποθήκης στο ίδιο συμβολαιογραφικό έγγραφο, ωστόσο σε περίπτωση χωριστής καταρτίσεως των συμβάσεων παροχής δανείου και της μονομερούς πράξεως παραχώρησης της υποθήκης, η περίληψη αναφέρεται στον εκάστοτε εκτελεστό τίτλο και όχι αποκλειστικά του συμβολαιογραφικού⁵⁵. Δηλαδή, στην αναγκαστική εκτέλεση που θα προβεί η ενυπόθηκη δανείστρια, τίτλος εκτελεστός θα είναι η σε ιδιωτικό έγγραφο πιστωτική σύμβαση, σε συνδυασμό με τη συμβολαιογραφική σύμβαση για παραχώρηση υποθήκης⁵⁶. Αναλυτικότερα, ως «περίληψη του κατά το άρθρο 50 συμβολαιογραφικού εγγράφου» ο νόμος εννοεί τα ουσιώδη στοιχεία του εκτελεστού τίτλου, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ενεργητική και η παθητική νομιμοποίηση της επισπεύδουσας κατά του καθ' ού η εκτέλεση, η αιτία της ασφαλιζόμενης απαίτησης, οι βασικοί όροι της πιστωτικής σύμβασης και ιδίως η διάρκεια του δανείου ή άλλης πίστωσης, το ποσοστό του τόκου και της προμήθειας, με ποινή την ακυρότητα της επιταγής υπό την προϋπόθεση της απόδειξης της βλάβης κ.α.⁵⁷. Γ) Περιγραφή του ενυπόθηκου ακινήτου (άρθρο 57 παρ. 2 του ν.δ. του 1923) βάση των στοιχείων που αναγράφονται στο συμβολαιογραφικό έγγραφο σύστασης της υποθήκης, όπως ορίζει το άρθρο το άρθρο 3 ν.δ. 4001/1959 σύμφωνα με το οποίο «η κατά το άρθρον 57 εδ. β' ν.δ. της 17.7.1923 επιταγή προς πληρωμήν αρκεί να περιέχη την εν τω κατά το άρθρον 50 συμβολαιογραφικώ εγγράφω περιεχομένην περιγραφήν του ενυπόθηκου ακινήτου, της κατ' άρθρον 969 Πολ. Δικονομίας οριζομένης περιγραφής του πλειστηριαζομένου περιλαμβανομένης εν τω προγράμματι πλειστηριασμού»⁵⁸. Ως προς την περιγραφή του ενυπόθηκου ακινήτου, ζήτημα είναι δυνατό να δημιουργηθεί με τα παραρτήματα του ενυπόθηκου ακινήτου, δεδομένου ότι η επιταγή όταν εγγραφεί στα βιβλία κατασχέσεων, ισχύει ως αναγκαστική κατάσχεση. Σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου και συγκεκριμένα το άρθρο 992 ΚΠολΔ παρ. 2 «Η κατάσχεση

⁵⁴ΜονΠρΚαβ 1640/2008, Αρμενόπουλος 2008, σελ. 1221.

⁵⁵ΜονΠρΡοδ 41/1996, Αρμενόπουλος 1997, σελ. 59.

⁵⁶ΕφΘεσσ 855/1995, ΕΤρΑξΧρΔ 2/1995, σελ. 361.

⁵⁷Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 463.

⁵⁸Η διάταξη αυτή αν και δεν διατηρήθηκε θα πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει ως ερμηνευτική ή ως συμπληρωματική του άρθρο 57 του ν.δ. του 1923, βλ. Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, υποσημείωση 23, σ. 464.

ακινήτου εκτείνεται και στα συστατικά του, καθώς και στα παραρτήματά του μόνο αν περιληφθούν σ' αυτήν. Αν τα παραρτήματα δεν έχουν περιληφθεί στην κατάσχεση του ακινήτου, μπορούν να κατασχεθούν σύμφωνα με τη διαδικασία της κατάσχεσης των κινητών πραγμάτων», ενώ κατά το άρθρο 57 παρ. 3 του ν.δ. της 17.7.1923 «Η επιταγή άμα τη επιδόσει, εγγράφεται, αιτήσεται της επισπευδούσης, εν τω βιβλίω κατασχέσεων, κατατιθεμένου αντιγράφου αυτής παρά τω υποθηκοφύλακι». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923 για την υπαγωγή των παραρτημάτων του ενυπόθηκου ακινήτου στην κατάσχεση, αρκεί η απλή μνεία στην περίληψη του ενυπόθηκου ακινήτου επί της επιταγής προς πληρωμή και στην απευθυνόμενη προς τον υποθηκοφύλακα αίτηση του άρθρου 57 παρ. 3 του ν.δ. της 17.7/13.8.1923 για εγγραφή της επιταγής στα βιβλία κατασχέσεων, δηλαδή ότι κατάσχονται και τα υπάρχοντα στο ακίνητο παραρτήματα κατά το χρόνο της εγγραφής της επιταγής στα βιβλία κατασχέσεων, χωρίς να απαιτείται η ιδιαίτερη και χωριστή αναφορά τους. Άλλωστε, είναι πιθανό κατά το χρόνο κατάρτισης της πράξης παροχής υποθήκης τα παραρτήματα του ακινήτου να μην υπήρχαν ώστε να περιγραφούν σε αυτή και ως εκ τούτου η αναλυτική περιγραφή τους, όπως και του ενυπόθηκου ακινήτου, να μπορεί να συντελεστεί μόνο στο πρόγραμμα πλειστηριασμού που θα εκδοθεί στη συνέχεια⁵⁹.

Όπως προαναφέραμε, η επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 57 του ν.δ. του 1923, απαιτείται να γίνει τόσο στον οφειλέτη όσο και στον «τρίτον διακάτοχον» του ενυπόθηκου ακινήτου, δηλαδή στον τρίτο που παραχώρησε την υποθήκη για ασφάλεια του χρέους του οφειλέτη και που εξακολουθεί να παραμένει κύριος κατά τον χρόνο έναρξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, και φυσικά και στον καθολικό διάδοχο ή στον ειδικό διάδοχο είτε του οφειλέτη είτε του τρίτου διακατόχου και του οφειλέτη⁶⁰. Ως προς την επίδοση της επιταγής, το άρθρο 40 του ν.δ. του 1923 για τα ενεχυριασμένα κινητά εφαρμοζομένου και στην αναγκαστική εκτέλεση που επισπεύδεται σε ενυπόθηκο ακίνητο (άρθρο 57 παρ. 2 του ν.δ. του 1923), προβλέπει ότι η επιταγή προς εκτέλεση επιδίδεται στον οφειλέτη αυτοπροσώπως μόνο εφόσον κατοικεί στον τόπο της ενεχυρίασης, εν προκειμένω, εφόσον πρόκειται για ενυπόθηκο ακίνητο, μόνο εφόσον κατοικεί στον τόπο της υποθήκευσης⁶¹. Ως τόπος της υποθήκευσης νοείται ο τόπος όπου βρίσκεται το ενυπόθηκο ακίνητο και ο οποίος συμπίπτει με τον τόπο της εκτέλεσης. Επομένως, εάν ο οφειλέτης ή ο «τρίτος κύριος» δεν κατοικεί στον τόπο της εκτέλεσης και δεν έχει ορίσει συμβατικά αντίκλητο, η επίδοση της επιταγής γίνεται στον

⁵⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 465.

⁶⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 465.

⁶¹ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 476.

γραμματέα του πρωτοδικείου του τόπου της εκτέλεσης. Η απόκλιση των ρυθμίσεων που εισάγει το άρθρο 40 του ν.δ. του 1923 από τις γενικές διατάξεις για τις επιδόσεις, αφορά αποκλειστικά και μόνο την επίδοση της επιταγής και όχι οποιαδήποτε άλλη διαδικαστική πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας. Συνεπώς, στην μετέπειτα διαδικασία της επιχειρούμενης εκτέλεσης πάνω σε ενυπόθηκα ακίνητα, λ.χ. κοινοποίηση προγράμματος πλειστηριασμού εφαρμογή θα έχουν οι διατάξεις περί επίδοσης του κοινού δικονομικού δικαίου. Προσέτι, τα σχετικά με τις ακυρότητες της επιταγής και της επίδοσής της ζητήματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 40 παρ. 2 και 3 και 57 θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, όπως για τις ακυρότητες κατά την εφαρμογή των γενικών διατάξεων⁶².

3) Η επιβολή κατάσχεσης επί των ενυπόθηκων ακινήτων κατά το ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Τρόπος επιβολής και αποτελέσματα.

Η διαδικασία κατάσχεσης ενυπόθηκου ακινήτου κατά το ν.δ. του 1923 είναι απλουστευμένη σε σχέση με τη διαδικασία των άρθρων 992 επ. ΚΠολΔ. Από τον συνδυασμό της παραγράφου 3 του άρθρου 57 του ν.δ. του 1923 που ορίζει ότι *«Η επιταγή άμα τη επιδόσει, εγγράφεται, αιτήσεται της επισπευδούσης, εν τω βιβλίο κατασχέσεων, κατατεθειμένου αντιγράφου αυτής παρά τω υποθηκοφύλακι»*, με την παράγραφο 4 του ιδίου άρθρου, σύμφωνα με το οποίο *«Η τοιαύτη εγγραφή ισχύει ως αναγκαστική κατάσχεσις»*, καθώς και το άρθρο 59 του ν.δ. του 1923 με το οποίο ορίζεται ότι το πρόγραμμα του πλειστηριασμού συντάσσει συμβολαιογράφος ως υπάλληλος επί του πλειστηριασμού και το επιδίδει δια δικαστικού επιμελητή, συνάγεται ότι αφενός μεν μόνη η εγγραφή από τον υποθηκοφύλακα της επιταγής προς εκτέλεση στα βιβλία κατασχέσεων κατόπιν αιτήσεως της επισπεύδουσας δανείστριας ισχύει ως αναγκαστική κατάσχεση, και αφετέρου ότι στην αναγκαστική εκτέλεση που επισπεύδεται κατά τις διατάξεις του ν.δ. του 1923 δεν υπάρχει καμία ανάμειξη δικαστικού επιμελητή ως οργάνου της εκτέλεσης και ως εκ τούτου δεν μπορεί να μεσολαβεί καμία επιτόπια μετάβασή του στο ακίνητο προς σύνταξη έκθεσης κατάσχεσης και επίδοσή της στον καθ' ου η εκτέλεση, όπως αντιθέτως ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων 993 παρ. 2 και 954 παρ.1 του νέου ΚΠολΔ, όπου απαιτείται η περιγραφή του κατασχεμένου ακινήτου ύστερα από επιτόπια μετάβαση του δικαστικού επιμελητή, καθώς και η εκτίμηση από τον ίδιο της αξίας των κατασχεμένων και ο καθορισμός

⁶² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 231.

της τιμής πρώτης προσφοράς τους⁶³. Ως προς την έναρξη των αποτελεσμάτων της κατάσχεσης κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923, κρίσιμος είναι ο χρόνος εγγραφής της επιταγής στα βιβλία κατασχέσεων, τούτο διότι η κατάσχεση αναπτύσσει τα αποτελέσματά της από τη στιγμή της εγγραφής της επιταγής προς πληρωμή και υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι έχει προηγηθεί επίδοση της επιταγής στον καθ' ου και στον τρίτο, ενώ με την εγγραφή της στα βιβλία κατασχέσεων εξαντλείται η προδικασία που πρέπει να τηρηθεί απέναντι στον καθ' ου η εκτέλεση, χωρίς μάλιστα την τήρηση περαιτέρω διατυπώσεων δημοσιότητας⁶⁴, απλουστεύοντας με αυτό τον τρόπο τη διαδικασία προς διευκόλυνση της ανώνυμης εταιρείας. Το χρονικό σημείο εγγραφής στα βιβλία κατασχέσεων είναι κρίσιμος, και για το λόγο ότι αποτελεί την αφετηρία απαγόρευσης διάθεσης του ενυπόθηκου ακινήτου⁶⁵, σε απόκλιση από τα οριζόμενα στο άρθρο 997 παρ. 2 του νέου ΚΠολΔ, το οποίο ορίζει ότι το αποτέλεσμα της απαγόρευσης διάθεσης για μεν τον οφειλέτη και τον τρίτο κύριο ή νομέα του ακινήτου άρχεται από την κοινοποίηση σε αυτούς αντιγράφου της κατασχετήριας έκθεσης, για δε τους τρίτους αφού εγγραφεί η κατάσχεση στο βιβλίο κατασχέσεων και εφόσον έγιναν οι επιδόσεις στον οφειλέτη και στον τρίτο κύριο ή νομέα. Αντιθέτως, κατά το ν.δ. του 1923 η απαγόρευση διάθεσης πρέπει να γίνει δεκτό ότι επέρχεται με μόνη την εγγραφή της επιταγής στα βιβλία, αφού καμία άλλη διατύπωση δεν τάσσεται από το νόμο⁶⁶. Ωστόσο, διχογνωμία υπάρχει αναφορικά με την εφαρμογή της τριήμερης προθεσμίας μετά την επιταγή κατά το άρθρο 926 ΚΠολΔ παρ. 1 ΚΠολΔ στην εκτέλεση που επισπεύδεται κατά τη διαδικασία του ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Κατά μία άποψη, η κατάσχεση αναπτύσσει άμεσα τα αποτελέσματά της από τη στιγμή της εγγραφής της στο βιβλίο των κατασχέσεων, εφόσον βέβαια έχει προηγηθεί επίδοση της επιταγής στον καθ' ου και στον τρίτο κύριο, χωρίς να απαιτείται να παρεμβληθεί μεταξύ της επίδοσης και της επιβολής κατάσχεσης η τριήμερη προθεσμία του άρθρου 926 παρ. 1 ΚΠολΔ σύμφωνα με το οποίο *«Μετά την επίδοση της επιταγής δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να γίνει άλλη πράξη εκτέλεσης πριν περάσουν τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση»*, αφού το άρθρο 57 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 ρητά ορίζει τη δυνατότητα άμεσης *«άμα τη επιδόσει της επιταγής»*, καταχώρηση της στα βιβλία των κατασχέσεων⁶⁷. Υποστηρίζεται, όμως, σθεναρά και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία η παράγραφος 3 του άρθρου 57 του ν.δ. συγκρούεται με τις κοινώς παραδεδεγμένες

⁶³ ΑΠ 434/2002, ΧρΙΔ Β/2002, σελ. 539.

⁶⁴ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 477.

⁶⁵ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 475.

⁶⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 476.

⁶⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 469.

υπερνομοθετικές δικαιικές αρχές που είναι ενταγμένες στο θετικό δίκαιο, μία εξ αυτών είναι η προθεσμία των τριών ημερών του άρθρου 926 παρ. 1 ΚΠολΔ⁶⁸, διότι συντρέχει και στη διαδικασία αυτή ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος που οδήγησε το νομοθέτη στη θέσπισή της κατά το κοινό δίκαιο, και ο οποίος συνίσταται στον μη αιφνιδιασμό του οφειλέτη, και δια του λόγου αυτού θα πρέπει να εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση που επισπεύδεται με βάση το ν.δ. της 17.7/13.8.1923⁶⁹. Τέλος, από την εγγραφή της επιταγής στα βιβλία κατάσχεσης και την επιβολή της κατάσχεσης κατά το άρθρο 57 του ν.δ. του 1923, ο κάτοχος του ενυπόθηκου ακινήτου καθίσταται *ex lege* μεσεγγυούχος, παρόλα αυτά η ευθύνη του για τη φύλαξη, συντήρηση και διασφάλιση του κατεσχεμένου γεννιέται μόνο αφότου αυτός λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση της κατάσχεσης, όπως παρόμοια ισχύει κατά τη διάταξη του άρθρου 996 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, κάτοχος του ακινήτου κατά τον χρόνο της επιβολής της κατάσχεσης είναι ο ιδιοκτήτης η πληροφόρησή του οποίου γίνεται μέσω της επίδοσης σ' αυτόν αντιγράφου της περίληψης της έκθεσης κατάσχεσης, σύμφωνα με το άρθρο 995 παρ. 1 ΚΠολΔ, αν κάτοχος είναι οποιοσδήποτε άλλος η πληροφόρησή του γίνεται από τον κατασχόντα, όπως ορίζεται στο άρθρο 996 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ.

4) Δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων.

Μία από τις σημαντικότερες αλλαγές που επήλθαν με το Ν.4335/2015 είναι η δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων, όπως άλλωστε συνέβαινε ανέκαθεν στην ειδική εκτελεστική διαδικασία του ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Σύμφωνα με το νέο ΚΠολΔ, μετά την τροποποίηση του άρθρου 997 παρ. 5 από το Ν.4335/2015, η επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης πάνω σε ακίνητο δεν εμποδίζει πλέον την επιβολή νέας αναγκαστικής κατάσχεσής από άλλον δανειστή του οφειλέτη, με αποτέλεσμα να διενεργούνται περισσότερες διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης για το ίδιο ακίνητο, χωρίς ωστόσο η μία διαδικασία να επηρεάζει την άλλη⁷⁰. Εντούτοις, η επιβολή περισσότερων κατασχέσεων στο ίδιο ακίνητο προβλέπονταν ήδη από το ν.δ. της 17.7/13.8.1923. Όπως προκύπτει από το άρθρο 58 παράγραφοι 1 έως 3 του ν.δ. η εγγραφή της επιταγής στο βιβλίο κατασχέσεων δεν εμποδίζει την επιβολή δεύτερης κατάσχεσης αναγκαστικής ή συντηρητικής από τον ήδη κατασχόντα ή από άλλο δανειστή του οφειλέτη. Δίνεται μάλιστα η δυνατότητα στην ήδη κατασχούσα ανώνυμη εταιρεία να κατασχέσει δεύτερη

⁶⁸Κώστας Ε. Μπέης-Ευάγγελος Κ. Μπέης-Ευαγγελία Γ. Μπαλογιάννη, Ακυρότητα αναγκαστικής κατάσχεσης που επισπεύδεται κατά το διάταγμα του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», Δ 30, σελ. 917.

⁶⁹ ΜονΠρωτΑθηνών 2452/1995, ΕΕμπΔ 96 σελ. 739.

⁷⁰Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ερμηνείακατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2705.

φορά το ίδιο ακίνητο για την ίδια ή άλλη απαίτηση της, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως να παραιτηθεί ρητά από την αρχική κατάσχεση της⁷¹. Προκρίνεται ότι η λύση αυτή θα πρέπει να προτιμηθεί και στην περίπτωση των άρθρων 958 παρ. 2 και 997 παρ. 5 του νέου ΚΠολΔ, όπου με βάση το γράμμα του νόμου αναφέρεται η δυνατότητα επιβολής αναγκαστικής κατάσχεσης «από άλλο δανειστή» και συνεπώς εκ πρώτης όψεως δύναται η εντύπωση ότι η ρύθμιση δεν επεκτείνεται και υπέρ του ίδιου δανειστή. Ωστόσο, η αντίθετη ερμηνεία κατά την ορθότερη άποψη θα πρέπει να γίνει δεκτή, τούτο καθόσον ο νόμος απλώς αναφέρεται στην πιο συνηθισμένη περίπτωση, χωρίς να αποκλείει ενδεχόμενο επέκτασης της δυνατότητας περαιτέρω κατάσχεσης από τον ίδιο δανειστή⁷². Πάντως, πρέπει να διακρίνουμε στο σημείο αυτό, την περίπτωση κατά την οποία, σε αντίθεση με τη ρύθμιση του ν.δ. του 1923, η γενική διάταξη του άρθρου 973 παρ. 3 εδ.β' του νέου ΚΠολΔ, ορίζει ότι εάν άλλος δανειστής υποκαθιστώντας τον επισπεύδοντα, έχοντας και ο ίδιος επιβάλλει κατάσχεση θέλει να επισπεύσει τον πλειστηριασμό σε θέση επισπεύδοντος, η δήλωσή του σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του νόμου «επέχει θέση ανάκλησης της δικής του κατάσχεσης»⁷³. Τέλος, δυνατότητα επιβολής περισσότερων κατασχέσεων δίνεται και στην περίπτωση κατά την οποία το ενυπόθηκο ακίνητο είναι ήδη κατασχεμένο από τρίτο δανειστή. Και πάλι η ανώνυμη εταιρεία του ν.δ. του 1923 μπορεί να το κατασχέσει εκ νέου επιλέγοντας είτε τη γενική διαδικασία του ΚΠολΔ ή την ειδική διαδικασία του ν.δ. 1923⁷⁴. Συνεπώς, η καθιερύμενη με το άρθρο 58 του ν.δ. του 1923 αυτοτέλεια της κάθε μίας επιβαλλόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης δίνει τη δυνατότητα στον ήδη κατασχόντα ή τον αναγγελλθέντα δανειστή να συμμετέχει υπό προϋποθέσεις στην επιβληθείσα από άλλο δανειστή με την ίδια ή διαφορετική διαδικασία κατάσχεση⁷⁵. Ειδικότερα, παρόλο που η ανώνυμη εταιρία του ν.δ. του 1923 επέβαλε κατάσχεση με βάση το άρθρο 57 παρ. 3 και 4 και την ειδική διαδικασία του ν.δ., μπορεί να αναγγελλθεί σε διεξαγόμενο με τις γενικές διατάξεις πλειστηριασμό που διενεργείται με πρωτοβουλία άλλου πιστωτή, όπως επίσης και να δηλώσει συνέχιση του αν αυτός ματαιωθεί, χωρίς αυτό να συνεπάγεται παραίτηση από τη δική της εκτέλεση. Και αντιστρόφως, τυχόν αναγγελία της ανώνυμης εταιρίας του ν.δ. του 1923 σε διενεργούμενη με τις γενικές διατάξεις αναγκαστική εκτέλεση τρίτου δανειστή, δεν σημαίνει ότι χάνει το δικαίωμα να επιχειρήσει δική της κατά την ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, χωρίς

⁷¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 488.

⁷² Παναγιώτη Κ. Μάζη, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 291.

⁷³ Παναγιώτη Κ. Μάζη, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 293.

⁷⁴ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 477.

⁷⁵ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 491.

μάλιστα να συνεπάγεται παραίτηση από την αναγγελία της και ματαίωση των αποτελεσμάτων που επήλθαν με την άσκηση της. Αναμφίβολα, προκειμένου η αναγγελία της ανώνυμης εταιρίας του ν.δ. του 1923 σε πλειστηριασμό ακινήτου κατά τις γενικές διατάξεις να έχει τα αποτελέσματα αυτοδύναμης κατάσχεσης και να υποκαθιστά τον επισπεύσαντα, θα πρέπει η απαίτησή της να είναι βέβαιη και εκκαθαρισμένη και να στηρίζεται σε εκτελεστό τίτλο κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 904 , 915 και 916 ΚΠολΔ, καθώς και η επιταγή προς πληρωμή να έχει συνταχθεί σύμφωνα με το άρθρο 924 ΚΠολΔ. Αδιαμφισβήτητα, κάθε ενέργειά της μέσα στα πλαίσια της εκτελεστικής αυτής διαδικασίας δεν μπορεί παρά να ακολουθεί τους γενικούς ορισμούς⁷⁶. Αν η αναγγελία δεν έχει τα παραπάνω προσόντα, τότε η εταιρεία του ν.δ. του 1923 αποκτά μόνο το δικαίωμα για συμμετοχή της στη διανομή του πλειστηριάσματος ως αναγγελθείσα πιστώτρια. Θα πρέπει όμως να γίνει δεκτό ότι όταν ο υφιστάμενος τίτλος της ανώνυμης εταιρείας του ν.δ. του 1923 είναι έγκυρος για τη διενέργεια αναγκαστικής εκτέλεσης με βάση τις ειδικές διατάξεις του ν.δ. όχι όμως για τη διενέργεια αναγκαστικής εκτέλεσης με βάση τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, ο τίτλος αυτός θα είναι ικανός για οριστική και όχι για τυχαία κατάταξή της στο πλειστηρίασμα. Ομοίως θα πρέπει να προαχθεί η λύση αυτή και στη περίπτωση που η ανώνυμη εταιρία αναγγέλλεται σε πλειστηριασμό που διενεργήθηκε με βάση άλλη ειδική διαδικασία, όπως του ΚΕΔΕ, υπό την προϋπόθεση ότι, σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, θα μπορεί να γίνει η αναγγελία της ανώνυμης εταιρείας για ενυπόθηκη απαίτησή της, που αφορά λ.χ. σε πίστωση ανοικτού λογαριασμού, με παράθεση στην αναγγελία αποσπάσματος των βιβλίων της πιστώτριας και της κίνησης του λογαριασμού⁷⁷.

Αντιθέτως, σε επισπευδόμενο πλειστηριασμό με βάση τις ειδικές διατάξεις του ν.δ. του 1923, δεν μπορεί να λάβει χώρα ούτε υποκατάσταση του δανειστή στη θέση της επισπεύδουσας από πιστωτή που δεν έχει δικαίωμα χρήσης του ν.δ. του 1923, ούτε είναι επιτρεπτό η αναγγελία αυτή να θεωρηθεί ότι αποκτά τη δύναμη αυτοδύναμης κατάσχεσης, πρωτίστως λόγω της διαφοράς της διαδικασίας και επιπροσθέτως λόγω του ανεπίτρεπτου διεξαγωγής των πράξεων εκτέλεσης σε αυτή από μη δικαιούμενα τη χρήση του ν.δ. του 1923 πρόσωπα. Συνεπώς, η αναγγελία των λοιπών δανειστών μη δικαιούμενων τη χρήση του ν.δ. του 1923 μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο κατά τη διανομή του πλειστηριάσματος και στην ικανοποίησή τους από αυτό. Άλλωστε, οι τρίτοι δανειστές δύνανται να επιβάλλουν δική τους έγκυρη κατάσχεση κατά τις γενικές διατάξεις

⁷⁶Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 492.

⁷⁷Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 493.

του ΚΠολΔ και να συνεχίσουν την εκτελεστική διαδικασία παράλληλα με την διαδικασία του ν.δ. του 1923⁷⁸.

Περαιτέρω, αναφορικά με τις συνέπειες στην επιβληθείσα κατάσχεση σε περίπτωση κατακύρωσης του πλειστηριάσματος, το άρθρο 58 παρ. 3 του ν.δ. ορίζει ότι *«η πρώτη κατακύρωση επάγεται ακύρωσιν της ετέρας εκτελέσεως»*. Σημειωτέον ότι, η «ακύρωση», η οποία ενεργεί χωρίς καμία δικαστική παρεμβολή, περιλαμβάνει τόσο τις εγγραφείσες κατασχέσεις όσο και τις διαδικαστικές πράξεις που τις ακολούθησαν. Ωστόσο, παρά την απόλυτη διατύπωση του νόμου υποστηρίζεται η άποψη ότι δεν πρόκειται για ακυρότητα, αλλά για ανενέργεια και αδρανοποίηση των πράξεων αυτών, οι οποίες λόγω του πλειστηριασμού καταντούν χωρίς αντικείμενο, με συνέπεια τη διακοπή της εκτέλεσης και την αδυναμία κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου του ν.δ. της αναζήτησης των δαπανών τους. Εφόσον δεχθούμε, λοιπόν, την αδρανοποίηση και όχι την «ακύρωση» της εκτελέσεως, τότε σε περίπτωση ακύρωσης του πλειστηριασμού ή ανατροπής της κατάσχεσης πάνω στην οποία ο τελευταίος στηρίχθηκε, οι ανενέργητες μέχρι τότε κατασχέσεις και πράξεις που ακολούθησαν, δύνανται να επανεκινήσουν τη διαδικασία που διακόπηκε με την τέλεση του πλειστηριασμού που ακυρώθηκε ή ανατράπηκε στη συνέχεια⁷⁹. Αντιστοίχως, τα άρθρα 958 παρ. 2 και 997 παρ. 5 του νέου ΚΠολΔ κάνουν επίσης λόγο για τα έξοδα εκτελέσεως που προκαταβλήθηκαν από τον δανειστή, του οποίου η εκτέλεση δεν περατώθηκε και τα οποία δεν μπορεί να αναζητήσει από τον οφειλέτη. Τίποτα, όμως, δεν αναφέρει σχετικά με την τύχη της άλλης ή των άλλων κατασχέσεων, που δεν έφθασαν ως το τέρμα τους και αυτό σε αντίθεση με το ν.δ. του 1923, οι διατάξεις του οποίου προκρίνεται ότι πρέπει να εφαρμοστούν αναλογικώς στο νέο ΚΠολΔ⁸⁰.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 4 ορίζεται ότι *«εάν πρόκειται να γίνη πλειστηριασμός δυνάμει αμφοτέρων των κατασχέσεων, την αυτήν ημέρα, ο Πρόεδρος αιτήσκει τινός των κατασχόντων, αποφαίνεται τις των πλειστηριασμών θέλει προηγηθεί»*. Εν προκειμένω, αρμόδιο δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. νέου ΚΠολΔ, ενώ σε περίπτωση αδράνειας των κατασχόντων και του συμβολαιογράφου το δικαστήριο αποφασίζει ελεύθερα ποιος πλειστηριασμός θα προτιμηθεί, ανεξάρτητα από το είδος διαδικασίας. Την κρίση του δικαστηρίου ενδεχομένως επηρεάζει η τυχόν ύπαρξη ακυροτήτων, η μεγαλύτερη τιμή πρώτης προσφοράς και ο χρόνος επιβολής της καθεμιάς κατάσχεση. Με την

⁷⁸ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 494.

⁷⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 495-496.

⁸⁰ Παναγιώτη Κ. Μάζη, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 294.

απόφασή του το δικαστήριο ουσιαστικά δεν ακυρώνει, αλλά αναστέλλει την εκτέλεση που δεν προτίμησε να προηγηθεί⁸¹. Σε περίπτωση πάλι μη υποβολής του αιτήματος προτίμησης κατά τα οριζόμενα από το άρθρο 58 του ν.δ. και διεξαγωγής πλειστηριασμών ταυτόχρονα στο ίδιο ακίνητο, δημιουργείται ακυρότητα για όλους τους διεξαχθέντες πλειστηριασμούς, λόγω παράβασης της διάταξης της ειδικής εκτελεστικής διαδικασίας του ν.δ. του 1923, δεδομένου ότι κανείς δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι υπερισχύει. Παρόλα αυτά, η ακυρότητα αυτή καλύπτεται σε περίπτωση μη κήρυξής της κατά το άρθρο 933 επ. ΚΠολΔ και τότε η λύση θα πρέπει να αναζητηθεί στο ουσιαστικό δίκαιο, λ.χ. επί ακινήτου θα αποκτά την κυριότητα του πράγματος ο πρώτος μεταγράψας, ενώ επί κινητού ο πρώτος αποκτήσας τη νομή του πράγματος⁸². Γίνεται δεκτό ότι παρόμοια περίπτωση μη έκδοσης απόφασης και διενέργειας περισσότερων πλειστηριασμών την ίδια μέρα θα ήταν δυνατό να συμβεί σε αναγκαστική εκτέλεση διενεργηθείσα κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, όταν δεν εφαρμόστηκε η διάταξη του άρθρου 959 παρ. 1 εδ. β' σχετικά με τον ορισμό του ίδιου συμβολαιογράφου. Σύμφωνα με το άρθρο 959 παρ. 1 εδ. β' του νέου ΚΠολΔ, το οποίο ισχύει και σε κατάσχεση ακινήτου λόγω παραπομπής σε αυτό του άρθρου 998 παρ. 1, *«ο πλειστηριασμός διενεργείται ενώπιον του ίδιου συμβολαιογράφου που ορίστηκε αρχικά και στην περίπτωση πολλαπλών κατασχέσεων»*. Εντούτοις, η διάταξη αυτή είναι άστοχη, δια του λόγου ότι ο ορισμός του συμβολαιογράφου επί του πλειστηριασμού γίνεται ευθύς εξ αρχής με αναγραφή του ονόματός του στη συντασσόμενη από το δικαστικό επιμελητή έκθεση κατάσχεσης σύμφωνα με τα άρθρα 954 παρ. 2 στοιχ. ε' και 993 παρ. 2 εδ. β'. Παρόλα αυτά, είναι δυνατό να ορισθεί διαφορετικός συμβολαιογράφος, αν η προηγηθείσα κατάσχεση, δεν καταχωρήθηκε από το γραμματέα του αρμόδιου ειρηνοδικείου στο οικείο βιβλίο, όταν πρόκειται για κινητά σύμφωνα με το άρθρο 955 παρ. 1 ή όταν πρόκειται για ακίνητα κατά άρθρο 995 παρ. 2 δεν εγγράφηκε στο βιβλίο κατασχέσεων του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου. Στην περίπτωση αυτή, λόγω απουσίας ρύθμισης στο νέο ΚΠολΔ μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.4335/2015, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 58 παρ. 4 του ν.δ. θα μπορούσε να εφαρμοστεί αναλογικά⁸³.

⁸¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 497-498.

⁸² Παναγιώτη Κ. Μάζης, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 295.

⁸³ Παναγιώτη Κ. Μάζης, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 294.

5) Προδικασία για τον πλειστηριασμό των ενυπόθηκων ακινήτων.

α) Πριν τις τροποποιήσεις του νέου ΚΠολΔ με το Ν.4335/2015.

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν.δ. του 1923, μετά την εγγραφή της επιταγής στο βιβλίο των κατασχέσεων, η πιστώτρια εταιρία δίνει παραγγελία στον νόμιμα διορισμένο στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου συμβολαιογράφο, όπου βρίσκεται το ενυπόθηκο ακίνητο⁸⁴, να συντάξει το πρόγραμμα του πλειστηριασμού και να επιμεληθεί τη μέσω δικαστικού επιμελητή επίδοση του προγράμματος και δημοσίευσή του. Επιπλέον, γίνεται δεκτό ότι η σύνταξη του προγράμματος και η επίδοσή του μπορούν να γίνουν οποτεδήποτε μετά την επιβολή της κατάσχεσης, χωρίς να υπάρχει κανένας χρονικός περιορισμός στην προσκόμιση από την ανώνυμη εταιρεία στον συμβολαιογράφο των εγγράφων της εκτέλεσης⁸⁵. Αντίθετα, όσον αφορά τη δημοσίευση του προγράμματος υπό το πρίσμα του προηγούμενου ΚΠολΔ δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι έπρεπε να γίνει τουλάχιστον 15 ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό, έτσι ώστε τα θιγόμενα πρόσωπα να προετοιμάσουν την άμυνά τους (άρθρο 999 παρ. 3 ΚΠολΔ)⁸⁶, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 998 παρ. 4 του ΚΠολΔ ο πλειστηριασμός δεν μπορούσε να γίνει πριν περάσουν 40 ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Ακολούθως, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, η κατάσχεση κατά το ν.δ. του 1923 δεν γίνεται με τον τρόπο που προβλέπει το γενικό δίκαιο, δηλαδή με σύνταξη έκθεσης από δικαστικό επιμελητή ύστερα από επιτόπια μετάβαση του στην οποία να περιέχεται ακριβής περιγραφή του ακινήτου και εκτίμησή της αξίας του (άρθρα 993 παρ. 2 και 954 παρ. 1 έως 3 ΚΠολΔ), αλλά η κατάσχεση κατά το άρθρο 57 του ν.δ. του 1923 συντελείται μέσω της εγγραφής της επιταγής στα βιβλία των κατασχέσεων, στην οποία δεν περιέχεται εκτίμηση της αξίας του ακινήτου, ούτε και περιγραφή της κατάστασης του κατασχεμένου ενυπόθηκου, ενώ τα στοιχεία αυτά, συμπληρώνονταν στο πρόγραμμα του πλειστηριασμού που εκδίδονταν κατά τα άρθρα 999 ΚΠολΔ, ως ίσχυε πριν τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.4335/2015.

⁸⁴ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 479.

⁸⁵ ΟΛΑΠ 17/1987 ΕλλΔνη 29, 86.

⁸⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 501.

Κατά τα λοιπά, στη διαδικασία του ν.δ. της 17.7/13.8.1923 εφαρμόζονταν οι γενικές διατάξεις των άρθρων 938, 1000 και 1001γ ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν με το προηγούμενο καθεστώς⁸⁷.

β) Μετά τις τροποποιήσεις του ΚΠολΔ από το Ν.4335/2015.

Με τη ρητή διάταξη του άρθρου 1 άρθρου «ογδού» παρ. 1 του Ν.4335/2015 καταργήθηκαν τα άρθρα 960, 963, 999 και 1001 παρ. 1 ΚΠολΔ, παραμερίζοντας με τον τρόπο αυτό ολοκληρωτικά την προδικασία του πλειστηριασμού, δεδομένου ότι καταργήθηκε η σύνταξη και η κοινοποίηση της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης. Σκοπός του νόμου κατά την Αιτιολογική Έκθεση ήταν η βελτίωση και απλοποίηση του συστήματος της αναγκαστικής εκτέλεσης για την ταχύτερη διεξαγωγή της εκτελεστικής διαδικασίας καταργώντας πληθώρα πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας και κοινοποιήσεων, οι οποίες πολλές φορές οδηγούσαν σε δικονομικές ακυρότητες και παρέλκυση της διαδικασίας ιδίως κατόπιν συμπαιγνίας οφειλέτη και επισπεύδοντος και ιδιαίτερα στη φάση του πλειστηριασμού⁸⁸.

Ενόψει των επερχόμενων αλλαγών του ΚΠολΔ, δημιουργήθηκαν αντικρουόμενες απόψεις ως προς τις συνέπειες που επήλθαν στις ειδικές διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης. Κατά μία άποψη, σκοπός του Ν.4335/2015 είναι να επιφέρει αποκλειστικά τροποποιήσεις στον ΚΠολΔ και όχι στις ειδικές διαδικασίες μεταξύ αυτών του ΚΕΔΕ και του ν.δ. της 17.7/13.8.1923, ορμώμενη η άποψη αυτή από την Αιτιολογική έκθεση του νόμου και το σύνολο των διατάξεων που καταργήθηκαν ή αντικαταστάθηκαν, και στο γεγονός ότι δεν υπάρχει καμία σχετική αναφορά στο Ν.4335/2015 για μεταβολές στις ειδικές διαδικασίες της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την άποψη αυτή, το άρθρο 59 του ν.δ. του 1923, όπως επίσης και τα άρθρα 19, 20, 26, 41, 49, 52 του ΚΕΔΕ, τα οποία αναφέρονται σε σύνταξη και κοινοποίηση-δημοσίευση προγράμματος πλειστηριασμού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εξακολουθούν να ισχύουν, ενώ η ειδική διαδικασία της προδικασίας του πλειστηριασμού κατά το ν.δ. του 1923 θα λειτουργεί αυτοτελώς και παράλληλα με την κοινή διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσεως του ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του Ν.4335/2015⁸⁹.

⁸⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 510-511.

⁸⁸ Χαρούλα Απαλαγάκη, Συστηματική Παρουσίαση των Βασικών Τροποποιήσεων του ΚΠολΔ από το Ν.4335/2015, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 257.

⁸⁹ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Πα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 475.

Υποστηρίζεται, όμως, και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία, η κατάργηση της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης που επέφερε η κατάργηση του άρθρου 999 ΚΠολΔ, κατέστησε ανεφάρμοστη την ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης σε ακίνητα του ν.δ. από 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών». Με τον τρόπο αυτό, καταλύθηκε η δυνατότητα εφαρμογής του ν.δ. του 1923, ενώ επέρχεται καίριο πλήγμα στο τραπεζικό σύστημα και με δεδομένης της σπουδαιότητας του για τις τραπεζικές συναλλαγές, η κατάργησή του θα επιφέρει απώλεια στην ανακύκλωση του χρήματος, ενώ παράλληλα θα δημιουργηθούν χιλιάδες περιττές δίκες, αφού οι ανώνυμες εταιρείες που μέχρι πρότινος είχαν δικαίωμα να επισπεύδουν απευθείας αναγκαστική εκτέλεση κατά των οφειλετών τους με βάση τις ίδιες τις πιστωτικές συμβάσεις, τώρα θα πρέπει να εγείρουν αγωγή για επιδίκαση των απαιτήσεών τους ή να ζητούν την έκδοση διαταγής πληρωμής⁹⁰.

6) Η κύρια διαδικασία πλειστηριασμού των ενυπόθηκων ακινήτων.

Στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. του 1923, αλλαγές έχουν προκύψει λόγω των τροποποιήσεων στον ΚΠολΔ που επέφερε ο Ν.4335/2015, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται εφόσον οι τελευταίες δεν τροποποιούνται ή δεν αποκλείονται από τις διατάξεις του ν.δ (άρθρο 53 παρ. 2 του ν.δ. του 1923).

Αναλυτικότερα, η διαδικασία του ν.δ. του 1923 μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.4335/2015 στον ΚΠολΔ, έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Το άρθρο 1001 παρ. 1 ΚΠολΔ το οποίο όριζε ότι «την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αρχίσει πρέπει ο πλειστηριασμός να κηρυχθεί από κήρυκα και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού» έχει πλέον καταργηθεί με το άρθρο 1 άρθρο όγδοο παρ. 2 του Ν. 4335/2015. Συνεπώς, δεν έχει πλέον εφαρμογή ούτε στην ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923. Αντιθέτως, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου σχετικά με τον πλειστηριασμό πολλών ακινήτων της ίδιας περιφέρειας διατηρήθηκε. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, ο πλειστηριασμός των ενυπόθηκων ακινήτων γίνεται χωριστά, αφού προηγηθεί ο προσδιορισμός της σειράς με την οποία αυτά κατακυρώθηκαν. Ο προσδιορισμός αυτός, εφόσον δεν έχει γίνει από τον καθ' ου η εκτέλεση, ανεξαρτήτως αν είναι ο ίδιος ο οφειλέτης ή τρίτος κύριος, γίνεται από τον συμβολαιογράφο. Όταν το πλειστηρίασμα καλύψει τα έξοδα εκτέλεσης, το ποσό της απαίτησης

⁹⁰ Παναγιώτη Κ. Μάζη, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2016, σελ. 263.

της επισπεύδουσας εταιρίας του ν.δ. του 1923 και των αναγγελθέντων, παύει η διαδικασία πλειστηριασμού των λοιπών ακινήτων⁹¹.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 1002 παρ. 2 και 3 ΚΠολΔ «Εως την κατακύρωση, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει δικαίωμα να εξοφλήσει τις απαιτήσεις εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν καθώς και τα έξοδα. Στην περίπτωση αυτή ο πλειστηριασμός ματαιώνεται και αίρεται η κατάσχεση», ενώ «Η παρ. 3 του άρθρου 969 εφαρμόζεται και εδώ». Εν προκειμένω, θα πρέπει να γίνει δεκτή η διαφοροποίηση του ν.δ. του 1923 σε σχέση με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ. Έτσι, κατά την εφαρμογή της ειδικής διαδικασίας του ν.δ. για την ματαίωση του πλειστηριασμού και την άρση των κατασχέσεων δε θα πρέπει να απαιτείται πέραν των εξόδων της εκτέλεσης, η εξόφληση και των απαιτήσεων των αναγγελμένων δανειστών, παρά μόνο της επισπεύδουσας ανώνυμης εταιρίας. Τούτο διότι, στον επισπευδόμενο κατά τις ειδικές διαδικασίες του ν.δ. πλειστηριασμό, ούτε υποκατάσταση του δανειστή μπορεί να υπάρξει, λόγω του ότι ο αναγγελθείς δανειστής δεν είναι εταιρεία του ν.δ. του 1923, ούτε είναι επιτρεπτή, καθώς η αναγγελία του δανειστή που δεν είναι εταιρεία του ν.δ. δεν μπορεί να αποκτήσει την ισχύ αυτοδύναμης κατάσχεσης, λόγω της διαφοράς της διαδικασίας και της μη επιτρεπόμενης διεξαγωγής της από μη δικαιούμενα πρόσωπα. Ως εκ τούτου, δε θα πρέπει, για την ματαίωση του πλειστηριασμού που διενεργείται με το ν.δ. του 1923 και την άρση κατάσχεσης, να θεωρείται υποχρεωτική η εξόφληση των απαιτήσεων των αναγγελθέντων δανειστών⁹². Ομοίως, και το άρθρο 1002 παρ. 3 ΚΠολΔ που παραπέμπει στο άρθρο 969 παρ. 3 ΚΠολΔ, θα πρέπει να γίνει δεκτή η μη εφαρμογή του για τους ίδιους λόγους που παραθέσαμε ανωτέρω⁹³.

Μία ακόμη αλλαγή που επέφερε ο Ν.4335/2015 αφορά το άρθρο 1001^A ΚΠολΔ, σκοπός του οποίου αποτελεί, αφενός η διατήρηση της λειτουργικής ενότητας και της βιωσιμότητας των πραγμάτων της επιχείρησης προς όφελος του οφειλέτη και του υπερθεματιστή και αφετέρου τη συντόμευση της διαδικασίας προς όφελος της. Δια τους λόγους αυτούς κατά τα οριζόμενο στο άρθρο 1001^A του ΚΠολΔ, σε περίπτωση κατάσχεσης ακινήτων, στα οποία έχουν εγκατασταθεί βιομηχανικές, βιοτεχνικές, ξενοδοχειακές ή τουριστικές επιχειρήσεις ή άλλες παραγωγικές μονάδες, που διαθέτουν εξοπλισμό και αποτελούν οικονομικό σύνολο με το ακίνητο (π.χ. εξοπλισμός ή σκεύη ξενοδοχείων), ο πλειστηριασμός πρέπει να είναι ενιαίος και κατά συνέπεια,

⁹¹ ΑΠ 243/2012, Nomos.

⁹² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 512.

⁹³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 513.

αφενός να διεξάγεται με μία τιμή προσφοράς, η οποία θα καλύπτει τόσο τα ακίνητο όσο και τα κατασχεθέντα παραρτήματα του ακινήτου, και αφετέρου να υπάρχουν μόνο ενιαίες προσφορές και μία κατακύρωση⁹⁴. Η διάταξη του άρθρου 1001^A ΚΠολΔ δύναται να εφαρμοστεί και στους πλειστηριασμούς που επισπεύδονται με την ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. του 1923, όχι όμως και η συνδυαστική με αυτό διάταξη του άρθρου 994 ΚΠολΔ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το Ν.4335/2015, και αφορά την χωριστή πλειστηρίαση των παραρτημάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 994 ΚΠολΔ, κατόπιν αιτήσεως όποιου έχει έννομο συμφέρον, το δικαστήριο δικάζοντας κατά τη διαδικασία 686 επ. ΚΠολΔ, μπορεί να διατάξει τη χωριστή πλειστηρίαση των παραρτημάτων κατά τη διαδικασία των κινητών πραγμάτων, εφόσον κρίνει ότι η επιλογή αυτή είναι περισσότερο συμφέρουσα. Εν προκειμένω, η διάταξη του άρθρου 994 ΚΠολΔ δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στους πλειστηριασμούς που επισπεύδονται με την ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, δεδομένου ότι η συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης στα παραρτήματα θα συντελούνταν με τήρηση της γενικής διαδικασίας, αντί της ειδικής του ν.δ. του 1923, γεγονός που ενδεχομένως θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη σε βάρος της επισπεύδουσας ανώνυμης εταιρείας του ν.δ. αλλαγής της διαδικασίας με ασύμφορες συνέπειες γι' αυτή, διότι πολύ πιθανό να βρίσκονταν σε αδυναμία επίσπευσης αναγκαστικής κατάσχεσης με τις κοινές διατάξεις, λόγω ελλείψεως εκτελεστού τίτλου με βάση τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ⁹⁵. Αντιθέτως, εφαρμογή στην ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923 βρίσκουν η αναστολή του άρθρου 1000 ΚΠολΔ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Ν.4335/2015. Η αναστολή πλειστηριασμού σύμφωνα με το νέο άρθρο 1000 ΚΠολΔ δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες συνολικά χωρίς πλέον να δίνεται η δυνατότητα χορήγησης δεύτερης αναστολής, ενώ το άρθρο 961 ΚΠολΔ το οποίο έδινε τη δυνατότητα διόρθωσης του προγράμματος του πλειστηριασμού και του οποίου ο χρόνος συνυπολογίζονταν στον χρόνο της αναστολής, έχει πλέον καταργηθεί. Ζήτημα έχει προκύψει μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στο νέο ΚΠολΔ σχετικά με την ισχύ της απόφασης για την αναστολή του πλειστηριασμού κατά το άρθρο 1000 ΚΠολΔ απέναντι στους λοιπούς δανειστές, όταν έχουν επιβάλλει δική τους κατάσχεση, ή ως προς τη δυνατότητά τους για επιβολή νέας κατάσχεσης στο ακίνητο του οποίου ο πλειστηριασμός έχει ανασταλεί. Υποστηρίζεται η άποψη επ' αυτού του ζητήματος, ότι η αρχή της αυτοτέλειας των περισσότερων διαδικασιών της αναγκαστικής εκτελέσεως, οι οποίες εξελίσσονται ενδεχομένως συγχρόνως στο πλαίσιο του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων κατά το άρθρο 997 παρ. 5 ΚΠολΔ υποδηλώνει τη βούληση του νέου νομοθέτη, η

⁹⁴Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Πα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 548-549.

⁹⁵Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 516.

αναστολή του άρθρου 1000 ΚΠολΔ που δίνεται για τον πλειστηριασμό συγκεκριμένης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης, να μην μπορεί να επηρεάσει τις ξεχωριστές διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης που διενεργούνται ταυτοχρόνως⁹⁶.

Στη συνέχεια, σκόπιμο κρίνεται να ανατρέξουμε στις διαφοροποιήσεις του ν.δ. του 1923, που διαμορφώνονται σε σχέση με το γενικό δίκαιο. Καταρχάς, ιδιορρυθμίες, σε σχέση με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, εμφανίζουν οι διατάξεις των άρθρων 61-62 του ν.δ. της 17.7/13.8.1923 ως αναφορά τον τρόπο καταβολής του πλειστηριάσματος. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 61 του ν.δ. ορίζει ότι: 1. *«Ο υπερθεματιστής υποχρεούται ίνα καταβάλη το πλειστηρίασμα προς την δανείστριαν, λαμβάνων, δυνάμει της καταβολής, περίληψην της κατακυρωτικής εκθέσεως»*, 2. *«Η δανείστρια μετά το συμψηφισμόν των οφειλομένων αυτή καταθέτει το υπόλοιπον δικαστικώς»*, 3. *«Εάν υπερθεματιστής είναι η δανείστρια, συμψηφίζει την απαίτησιν αυτής προς το πλειστηρίασμα και το τυχόν υπόλοιπον καταθέτει δικαστικώς»*. Περαιτέρω το άρθρο 62 του ν.δ. ορίζει ότι: 1. *«Επί του πλειστηριάσματος γίνεται υπό του συμβολαιογράφου πίναξ κατατάξεως»*, 2. *«Εάν εκ του πίνακος κατατάξεως, τελεσιδίκου γενομένου, προκύψει, ότι κακώς εγένετο η συμψηφισμός, υποχρεούται η δανείστρια ίνα επιστρέψη τα ληφθέντα εντόκως προς εννέα τοις εκατό προς τον εκ του πίνακος δικαιούχον»*.

Δυνάμει των ανωτέρω ρυθμίσεων του ν.δ. του 1923, ζήτημα δημιουργήθηκε ως προς εύρος της ευνοϊκής μεταχείρισης των ανωνύμων εταιρειών και εάν η προνομιακή κατάταξη τους κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923 υφίσταται σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αποκλείεται η πριν από την ικανοποίηση των ενυπόθηκων απαιτήσεων τους κατάταξη οποιουδήποτε άλλου προνομιούχου δανειστή, με εξαίρεση βέβαια των προηγούμενων σε εγγραφή ενυπόθηκων δανειστών. Η ίδια ερμηνεία μάλιστα θα μπορούσε να γίνει δεκτή για το άρθρο 45 ν.δ. σχετικά με την τύχη του πλειστηριάσματος σε εκποίηση ενεχυριασμένων κινητών και την κατάταξη των ανωνύμων εταιρειών του ν.δ.⁹⁷.

Ωστόσο, η νομολογία απέκλεισε την εκδοχή αυτή, καταρχάς διότι δεν στηρίζεται στο γράμμα του νόμου, αφού η παράγραφος 1 του άρθρου 62 του ν.δ. του 1923 ρητά κάνει λόγο για υποχρέωση έντοκης επιστροφής των ληφθέντων «προς τον εκ του πίνακος δικαιούχον», αν προκύψει ότι η δανείστρια ανώνυμη εταιρία κακώς έκανε τον συμψηφισμό, χωρίς διάκριση αν ο δικαιούχος είναι ειδικός ή προνομιούχος δανειστής. Πρωτίστως, όμως, μία τέτοια εκδοχή

⁹⁶ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Πα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 590.

⁹⁷ Παναγιώτης Κ. Μάξης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 521.

αποκλείστηκε και δια του λόγου ότι δεν θα συνέδραμε στην εδραίωση της ασφάλειας στις συναλλαγές, αφού η κατάταξη των δανειστών θα εξαρτιόταν από διάφορες περιστάσεις, όπως η τυχαία επιλογή της διαδικασίας διενέργειας του πλειστηριασμού είτε κατά τις ειδικές διατάξεις του ν.δ. του 1923 και όχι του ΚΠολΔ είτε άλλης ειδικής διαδικασίας⁹⁸.

Μία πρόσθετη διαφοροποίηση του ν.δ. του 1923 σε σχέση με το γενικό δίκαιο, διαμορφώνεται αναφορικά με το άρθρο 1004 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπου ο ενυπόθηκος δανειστής μόνο αν αναδειχθεί και υπερθεματιστής μπορεί κατόπιν και της σύμφωνης γνώμης του υπαλλήλου του πλειστηριασμού να μην καταβάλλει, έως ότου ο πίνακας κατάταξης καταστεί οριστικός, το ποσό του πλειστηριάσματος που αντιστοιχεί στην ενυπόθηκη απαίτησή του ή σε μέρος αυτής με παροχή εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση. Αντιθέτως, το άρθρο 61 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 ορίζει ότι η ανώνυμη εταιρεία του ν.δ. που αναδεικνύεται υπερθεματίστρια έχει το δικαίωμα να προβεί σε συμψηφισμό του ανάλογου με την απαίτησή της ποσού μέχρι την οριστική κατάταξή της καταθέτοντας το τυχόν υπόλοιπο, χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του συμβολαιογράφου ή την παροχή οποιασδήποτε εγγύησης⁹⁹. Επίσης, στο ν.δ. του 1923 η ανώνυμη εταιρεία προβαίνει σε συμψηφισμό της ασφαλιζόμενης απαίτησής της με το ανάλογο σε αυτή ποσό του πλειστηριάσματος άμεσα ανεξαρτήτως αν έχει αναδειχθεί η ίδια υπερθεματίστρια ή οποιοσδήποτε τρίτος, αντιθέτως, στο άρθρο 1004 παρ. 2 ΚΠολΔ αναφέρεται μόνο σε υπερθεματιστή ενυπόθηκο δανειστή, ενώ επίσης κατά τα οριζόμενα σε αυτό δεν συντελείται συμψηφισμός παρά μόνο δίνεται αναβολή της καταβολής για το χρόνο οριστικής κατάταξης¹⁰⁰.

Περαιτέρω, αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων 61 και 62 του ν.δ. του 1923 θα πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις. Καταρχάς, γίνεται δεκτό ότι η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 61 και 62 του ν.δ. για την απευθείας καταβολή και συμψηφισμό του πλειστηριάσματος δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι η επισπεύδουσα εταιρία του ν.δ. δεν είναι η πρώτη ενυπόθηκη δανείστρια, αλλά έχει προηγηθεί ή έχει ακολουθήσει και άλλος ενυπόθηκος δανειστής, ο οποίος είναι επίσης εταιρία του ν.δ. και αναγγέλθηκε για ασφαλισμένες με υποθήκη απαιτήσεις του άρθρου 48 ν.δ.. Στην περίπτωση αυτή, η επισπεύδουσα εταιρία και συμψηφίζουσα θα πρέπει να καταβάλλει αμέσως το ποσό που αναλογεί στην αναγγελλμένη δανείστρια εταιρία του ν.δ. προκειμένου να επιτευχθεί με τον τρόπο αυτό και για εκείνη ο συμψηφισμός. Αν το ποσό του πλειστηριάσματος υπερβαίνει την ασφαλιζόμενη απαίτηση, η επισπεύδουσα δανείστρια εταιρία του ν.δ. καταθέτει το υπόλοιπο δικαστικώς. Με τον τρόπο

⁹⁸ ΑΠ 1054/1973, ΝοΒ 22, σελ. 647.

⁹⁹ ΑΠ 1488/87, ΕΕΝ 55, σελ. 807.

¹⁰⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 524.

αυτό επιτυγχάνεται ο σκοπός των άρθρων 61 και 62 του ν.δ. που είναι η άμεση έκδοση περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης υπέρ της επισπεύδουσας εταιρίας του ν.δ. και η άμεση ικανοποίησή της πριν από την τελεσιδικία του πίνακα κατάταξης, είτε η εταιρία του ν.δ. είναι η επισπεύδουσα τον πλειστηριασμό είτε είναι αναγγελλόμενη σε αυτόν για εμπραγμάτως εξασφαλισμένη απαίτηση της¹⁰¹.

Από την άλλη πλευρά, σε περίπτωση που υπερθεματιστής αναδειχθεί κάποιος απλός ενυπόθηκος δανειστής ή ακόμη και εταιρία του ν.δ. της οποίας η υποθήκη δεν ασφαλίζει απαίτηση του άρθρου 48 ν.δ.¹⁰², θα πρέπει να γίνεται δεκτή η παράλληλη εφαρμογή του άρθρου 1004 παρ. 2 ΚΠολΔ ως προς αυτόν, διότι διαφορετικά θα συντελείται παραμερισμός των δικαιώματα των τρίτων που συμμετέχουν στη διαδικασία του ν.δ.¹⁰³. Κατά συνέπεια, ο υπερθεματιστής θα υποχρεούται να καταβάλλει μεν το μέρος του πλειστηριάσματος που αντιστοιχεί στην πιστώτρια για την διενέργεια του συμψηφισμού της απαίτησής, όπως ορίζεται από τα άρθρα 61-62 του ν.δ., θα δικαιούται όμως παράλληλα να ζητήσει από το συμβολαιογράφο την εφαρμογή του άρθρου 1004 παρ. 2 ΚΠολΔ και συγκεκριμένα την αναβολή της πληρωμής από αυτόν του ποσού του πλειστηριάσματος που αντιστοιχεί στην ενυπόθηκη απαίτησή του, χωρίς ωστόσο να δικαιούται να ζητήσει την έκδοση περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 62 παρ. 1 του ν.δ. του 1923, πριν τη τελεσίδικη κατάταξή του¹⁰⁴.

Τέλος, γίνεται δεκτό ότι η εφαρμογή των άρθρων 61-62 του ν.δ. του 1923 δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 1008 ΚΠολΔ σύμφωνα με το οποίο αν συναινεί ο ενυπόθηκος δανειστής, ο υπερθεματιστής μπορεί να αναδεχθεί την ενυπόθηκη απαίτηση, οπότε η υποθήκη διατηρείται επάνω στο ακίνητο¹⁰⁵.

Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι, παρά τα προφανή πλεονεκτήματα της διαδικασίας των άρθρων 61-62 του ν.δ., επειδή στην πράξη μπορεί να αποδειχθεί ιδιαιτέρως πολύπλοκη ιδίως σε περιπτώσεις πλειστηριασμών που συμμετέχουν περισσότεροι προνομιούχοι δανειστές, οι Τράπεζες επιλέγουν να εφαρμόζουν το άρθρο 6 του ν.δ. 4001/1959, το οποίο εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα με βάση το άρθρο 52 παρ. 22 ΕισΝΚΠολΔ και μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.4335/215.

¹⁰¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 526.

¹⁰² Αντίθετη ΑΠ 60/43 Θ. ΝΔ 288.

¹⁰³ ΑΠ 6/57, ΕΕΝ 24, σελ. 473.

¹⁰⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 526.

¹⁰⁵ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 528.

Συγκεκριμένα, με βάση το ν.δ. 4001/1959, παρέχεται στις Τράπεζες το δικαίωμα σε περίπτωση που έχει ασκηθεί ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, αδιάφορο αν πρόκειται για πλειστηριασμό ακινήτου ή κινητού ή αν η κατασχεθείσα απαίτησή της είναι ενυπόθηκη, ασφαλισμένη με ενέχυρο ή εγγειόγραφο, και ανεξαρτήτως αν ο πλειστηριασμός επισπεύσθηκε από αυτή ή από άλλον πιστωτή και αν αυτός διενεργήθηκε με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ ή τις ειδικές διατάξεις του ν.δ. του 1923 ή του ΚΕΔΕ¹⁰⁶, εάν το πλειστηρίασμα δεν επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των αναγγελλθέντων δανειστών, δίνεται η δυνατότητα να εισπράξουν το ποσό για το οποίο κατατάγηκαν αρχικά υπό τον όρο ότι θα παραδώσουν στο συμβολαιογράφο εγγυητική επιστολή για την περίπτωση ευδοκίμησης της ασκηθείσας ανακοπής¹⁰⁷.

Ένα ακόμη ζήτημα που είχε ανακύπτει στο πλαίσιο της εκτέλεσης της ειδικής διαδικασίας του ν.δ. του 1923 αφορά το αν τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ για την ανατροπή της κατάσχεσης όταν δεν επακολουθεί πλειστηριασμός σε ένα χρόνο από την επιβολή της κατάσχεσης ή αναπλειστηριασμός σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό¹⁰⁸. Τελικά η απάντηση που ορθώς επικράτησε, τόσο στη θεωρία όσο και στη νομολογία ήταν ότι το άρθρο 1019 ΚΠολΔ τυγχάνει εφαρμογής, διότι ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος νομοθέτησης του θεσμού της ανατροπής της κατάσχεσης, ο οποίος συνίσταται στην αποφυγή της διαιώνισης της αναγκαστικής εκτέλεσης και της μακροχρόνιας δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, τα οποία έχουν δυσμενείς συνέπειες τόσο για τον ίδιο τον οφειλέτη όσο και για την οικονομία ευρύτερα¹⁰⁹, συντρέχουν και στο ν.δ. του 1923. Την ορθότητα της άποψης αυτής επαλήθευσε ο νομοθέτης με την αναθεώρηση του ΚΠολΔ και με το Ν.4335/2015 και τη διατήρηση του άρθρου 1019 ΚΠολΔ, όπου παρά το γεγονός ότι επεκτάθηκε στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ το σύστημα επιβολής «πολλαπλών κατασχέσεων» με τα νέα άρθρα 958 παρ. 2 και 997 παρ. 5, εντούτοις το άρθρο 1019 ΚΠολΔ δεν καταργήθηκε, παρά εξακολούθησε να ισχύει¹¹⁰. Στην πράξη, η εφαρμογή του άρθρου 1019 ΚΠολΔ στην ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, προϋποθέτει ότι ο υπολογισμός του έτους εκκινεί από την εγγραφή της επιταγής στα

¹⁰⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 530.

¹⁰⁷ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 481.

¹⁰⁸ Μπρίνιαν, ΝοΒ 30, σελ. 176 επ.

¹⁰⁹ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 343.

¹¹⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση-Εφαρμογή διάταξης και στην εκτελεστική διαδικασία ν.δ. 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνύμων εταιρειών»-Ποια χρονικά διαστήματα δεν υπολογίζονται-Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την αντικατάσταση του ορισθέντος από την επισπεύδουσα τράπεζα συμβολαιογράφου λόγω παραιτήσεώς του δεν μπορεί να θεωρηθεί λόγος για μη συνυπολογισμό του, ΕΠολΔ 3/2017, σελ. 263.

βιβλία κατασχέσεων του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή του Κτηματολογικού Γραφείου¹¹¹, ενώ κατά τη ρητή πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ στην προθεσμία του έτους, δεν υπολογίζονται: α) το διάστημα από την έκδοση απόφασης και μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού που ορίστηκε από το δικαστήριο του άρθρου 933 ΚΠολΔ που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον να διαταχθεί να γίνει νέος πλειστηριασμός μέσα σε τριάντα ημέρες κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 966 παρ. 3 και 4 ΚΠολΔ και ύστερα από δεύτερη ματαίωση του πλειστηριασμού λόγω μη προσέλευσης πλειοδοτών, β) το διάστημα αναστολής της εκτέλεσης, η οποία χορηγήθηκε είτε με δικαστική απόφαση, και συγκεκριμένα με βάση τα άρθρα 1000 ΚΠολΔ και 937 ΚΠολΔ, μετά μάλιστα και την κατάργηση του άρθρου 938 ΚΠολΔ, είτε με κοινή συναίνεση εκείνου που επισπεύδει και του οφειλέτη, η οποία βεβαιώνεται με συμβολαιογραφική πράξη και γ) το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου. Παρόλο που πρόκειται για αυστηρώς περιοριστική απαρίθμηση του άρθρου 1019 ΚΠολΔ¹¹², από τη νομολογία και τη θεωρία γίνεται δεκτό ότι στις αναστολές αυτές συμπεριλαμβάνονται όσες επιπλέον ορίζονται από το νόμο ότι χορηγούνται με δικαστική απόφαση στον ΚΠολΔ εν προκειμένω σύμφωνα με τα άρθρα 913 παρ. 1, 565 παρ. 2, 546 παρ. 2 και 632 παρ. 3 ΚΠολΔ¹¹³.

Τελευταίο ζήτημα που είχε ανακύψει, και το οποίο αντιμετωπίστηκε από το Ακυρωτικό με την υπ' αριθμ. 1830/1990 απόφασή του, ήταν η επίδραση της πτώχευσης του καθ' ου η εκτέλεση που κηρύσσεται μετά τον πλειστηριασμό και αν διατηρείται η υποχρέωση ή μη του υπερθεματιστή για καταβολή του πλειστηριασμού και αντίστοιχα του δικαιώματός του για λήψη της περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης και μεταγραφής της με δικαίωμα εγκατάστασης στο πλειστηριασμένο πράγμα. Εντέλει, το Δικαστήριο δέχθηκε με την απόφασή του ότι η κήρυξη της πτώχευσης του καθ' ου η αναγκαστική εκτέλεση κατά το ν.δ. του 1923 δεν έχει καμία επίδραση στα δικαιώματα του υπερθεματιστή.

¹¹¹ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 3008.

¹¹² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση-Εφαρμογή διάταξης και στην εκτελεστική διαδικασία ν.δ. 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»-Ποια χρονικά διαστήματα δεν υπολογίζονται-Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την αντικατάσταση του ορισθέντος από την επισπεύδουσα τράπεζα συμβολαιογράφου λόγω παραιτήσεώς του δεν μπορεί να θεωρηθεί λόγος για μη συνυπολογισμό του, ΕΠολΔ 3/2017, σελ. 263.

¹¹³ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Πα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ.

Γ) Αναγκαστική εκτέλεση σε ενεχυριασμένα κινητά κατά το ν.δ. της 17.7.1923.

1) Περιπτώσεις εφαρμογής.

Η αναγκαστική εκτέλεση σε ενεχυριασμένα κινητά με βάση τις διατάξεις του ν.δ. του 1923 διέπεται από τα άρθρα 40-47. Η προβλεπόμενη διαδικασία του ν.δ. διαφέρει, τόσο από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρα 1237), όσο και από τη διαδικασία του ΚΠολΔ.

Ειδικότερα, το άρθρο 40 του ν.δ. ορίζει ότι «Εάν το δάνειον καταστή, απαιτητόν οπωσδήποτε, δικαιούται η πιστώτρια να προβή εις αναγκαστικήν εκτέλεσιν, αρχόμενην δι' επιδόσεως επιταγής προς πληρωμήν. Η διάταξη του άρθρου 40 του ν.δ. έχει εφαρμογή μόνο σε ενέχυρο επί κινητών πραγμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των ανώνυμων τίτλων και των ονομαστικών μετοχών. Αντιθέτως, τα ενέχυρα σε τίτλους εις διαταγή (άρθρο 38 ν.δ.) ή τα ενέχυρα απαιτήσεων (άρθρο 39 ν.δ.), παρέχουν στον δανειστή δικαίωμα για είσπραξη της απαίτησης που ενεχυριάσθηκε είτε κατά τα άρθρα 44 ν.δ. του 1923 και 1255 ΑΚ, είτε με άσκηση αγωγής ή με αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής¹¹⁴. Κατ' εξαίρεση, τα ενέχυρα σε τίτλους εις διαταγή, τα οποία ενσωματώνουν ενέχυρο σε κινητό που περιγράφεται σε αυτούς, λ.χ. τα ενέχυρα σε φορτωτικές σε διαταγή, υπόκεινται στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης των άρθρων 40 επ. του ν.δ. με ορισμένες αποκλείσεις, οι οποίες προβλέπονται από τα άρθρα 31 και 33 του ν.δ. του 1923 και οι οποίες δικαιολογούνται από τον διεθνή χαρακτήρα της συναλλαγής¹¹⁵. Περαιτέρω, ειδικότερη κατηγορία συνιστά το ενέχυρο επί εμπορευμάτων που φυλάσσονται στις Γενικές Αποθήκες. Για τα κινητά που παριστώνται στα ενεχυρόγραφα Γενικών Αποθηκών θα ισχύσουν οι ειδικές διατάξεις αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. 3077/1954¹¹⁶. Τέλος, για τα ενέχυρα επί δικαιώματος θα ισχύσουν οι γενικοί ορισμοί των άρθρων 1247 και 1256 ΑΚ και 1022 επ. ΚΠολΔ¹¹⁷.

¹¹⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 183.

¹¹⁵ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 267.

¹¹⁶ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 495.

¹¹⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 183.

2) Έναρξη της εκτελεστικής διαδικασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 επ. του ν.δ. του 1923 για τα ενεχυριασμένα κινητά σε συνδυασμό με τις γενικές διατάξεις του νέου ΚΠολΔ.

Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 40 του ν.δ. «Εάν το δάνειον καταστή, απαιτητόν οπωσδήποτε, δικαιούται η πιστώτρια να προβή εις αναγκαστικήν εκτέλεσιν, αρχόμενην δι' επιδόσεως επιταγής προς πληρωμήν». Προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 40 του ν.δ. του 1923 αποτελεί τόσο η ύπαρξη εκτελεστού τίτλου, ο οποίος αναπληρώνεται στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. από την επιταγή προς πληρωμή¹¹⁸, όσο και το βέβαιο και εκκαθαρισμένο της απαίτησης, κατά τα άρθρα 915 ΚΠολΔ και 916 ΚΠολΔ, τα οποία επίσης βρίσκουν εφαρμογή στο ν.δ. του 1923¹¹⁹. Η γενική αρχή του άρθρου 916 ΚΠολΔ για το εκκαθαρισμένο της απαίτησης εφαρμόζεται στο ν.δ. του 1923 για την επιταγή προς πληρωμή, δυνάμει της οποίας επισπεύδεται η αναγκαστική εκτέλεση και αντικαθιστά κατά το άρθρο 40 του ν.δ. του 1923 τον εκτελεστό τίτλο¹²⁰. Σύμφωνα με το άρθρο 916 ΚΠολΔ ορίζεται ότι: *«Αναγκαστική εκτέλεση δεν μπορεί να γίνει, αν από τον εκτελεστό τίτλο δεν προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής»*, ως εκ τούτου το εκκαθαρισμένο της απαίτησης θα πρέπει να προκύπτει αποκλειστικά από τον εκτελεστό τίτλο¹²¹. Εντούτοις, εξαίρεση εισάγει η διάταξη του άρθρου 47 παρ. 3 του ν.δ. του 1923, όταν πρόκειται για πίστωση από ανοιχτό αλληλόχρεο λογαριασμό, καθόσον επιτρέπει την εκτέλεση με βάση εκτελεστό τίτλο, εν προκειμένω την πιστωτική και την ενεχυριακή σύμβαση, ακόμη και αν δεν προκύπτει το μέγεθος του χρέους, το οποίο μόνο με το οριστικό κλείσιμο του αλληλόχρεου λογαριασμού παρουσιάζεται, ενώ συχνά το χρεωστικό κατάλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού δεν έχει καν αναγνωρισθεί από τον καθ' ου¹²². Από την άλλη πλευρά, η αρχή του βέβαιου της απαίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 915 εδ. β' ΚΠολΔ που ορίζει ότι «Η πλήρωση της αίρεσης καθώς και η πάροδος της προθεσμίας, εφόσον η λήξη της δεν βρίσκεται ημερολογιακά, πρέπει να αποδεικνύεται με δημόσιο ή ιδιωτικό

¹¹⁸ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 189.

¹¹⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 195.

¹²⁰ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2514.

¹²¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 196.

¹²² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 202.

έγγραφο που έχει αποδεικτική δύναμη», δεν επιβάλλει ως υποχρεωτικό το βέβαιο να προκύπτει από τον εκτελεστό τίτλο, αλλά μπορεί να βεβαιώνεται και από άλλο έγγραφο, δημόσιο ή ιδιωτικό που έχει αποδεικτική δύναμη έναντι του οφειλέτη¹²³. Δεδομένου ότι, η αρχή αυτή εφαρμόζεται στην αναγκαστική εκτέλεση που διεξάγεται με τις διατάξεις του ν.δ. του 1923, το έγγραφο που αποδεικνύει το βέβαιο της απαίτησης, θα πρέπει να συγκοινοποιείται με την επιταγή προς πληρωμή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 924 ΚΠολΔ¹²⁴. Ομοίως, εξαίρεση εισάγεται στο ν.δ. του 1923, όταν πρόκειται για πίστωση με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό, δυνάμει των άρθρων 47 παρ. 3 και 65 παρ. 2 του ν.δ.. Η παράκαμψη του κανόνα του άρθρου 924 ΚΠολΔ σύμφωνα με το οποίο το έγγραφο του άρθρου 915 εδ. β' του ΚΠολΔ για το βέβαιο της απαίτησης θα πρέπει να συγκοινοποιείται με την επιταγή προς πληρωμή, συνίσταται στην υποχρέωση της πιστώτριας κατά το άρθρο 47 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 να παραθέσει κάτω από την επιταγή το απόσπασμα από τα βιβλία της από το οποίο να φαίνεται η κίνηση του λογαριασμού και το χρεωστικό υπόλοιπο του αλληλόχρεου λογαριασμού¹²⁵.

Πρόσθετη προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 40 του ν.δ. για την εκκίνηση της προβλεπόμενης ειδικής εκτελεστικής διαδικασίας, αποτελεί το απαιτητό της απαίτησης. Ωστόσο, η πρόβλεψη του άρθρου 40 του ν.δ. 1923 έρχεται σε αντίθεση με τις γενικές διατάξεις του ΑΚ και συγκεκριμένα με τη διάταξη του άρθρου 1237 ΑΚ, η οποία δεν αρκείται απλά και μόνο στο απαιτητό της απαίτησης, αλλά προϋποθέτει είτε εκτελεστό τίτλο του ενεχυρούχου δανειστή προβλεπόμενο από το άρθρο 904 παρ. 2 ΚΠολΔ, είτε δικαστική απόφαση για την πώληση του πράγματος με πλειστηριασμό και ως εκ τούτου δεν τυγχάνει εφαρμογής¹²⁶.

Αντιθέτως, εφαρμογή στο ν.δ. του 1923 έχει η διάταξη δημόσιας τάξης του άρθρου 1239 ΑΚ, σύμφωνα με την οποία: *«Είναι άκυρη η συμφωνία που γίνεται προτού καταστεί απαιτητό το ασφαλιζόμενο χρέος, σύμφωνα με την οποία αν ο δανειστής δεν ικανοποιηθεί εμπρόθεσμα, η κυριότητα του πράγματος περιέρχεται ή πρέπει να μεταβιβασθεί σ' αυτόν. Το ίδιο ισχύει και για τη συμφωνία, με την οποία ο δανειστής απαλλάσσεται εξ ολοκλήρου ή κατά ένα μέρος από τις διατυπώσεις για την εκποίηση του πράγματος»*. Συνεπώς, έγκυρη θα είναι η συμφωνία που γίνεται αφού το χρέος γίνει απαιτητό, υπό την επιφύλαξη της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος του

¹²³ Νικόλαος Θ. Νίκας, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 402-403.

¹²⁴ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2545.

¹²⁵ ΑΠ 1451/1990, ΕΕΝ 1991, σελ. 615.

¹²⁶ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 460.

άρθρου 281 ΑΚ, δεδομένου ότι μετά το απαιτητό του χρέους δεν συντρέχει στον ίδιο βαθμό ο κίνδυνος εκμετάλλευσης της ανάγκης του οφειλέτη εκ μέρους του δανειστή¹²⁷.

Τέλος, για την εκκίνηση της διαδικασίας του ν.δ. του 1923, θα πρέπει να ακολουθείται ο γενικός δικονομικός κανόνας του άρθρου 919 παρ. 2 ΚΠολΔ. Έτσι, σε περίπτωση που ο ενεχυριάσας οφειλέτης μεταβιβάσει το επιβαρυνμένο με την εμπράγματα ασφάλεια του ενεχύρου κινητό σε τρίτο, η αναγκαστική εκτέλεση στρέφεται και κατά του αποκτώντος¹²⁸. Ομοίως αντιμετωπίζεται και η περίπτωση που κάποιος τρίτος, και όχι ο ίδιος ο οφειλέτης, παραχώρησε την εμπράγματα ασφάλεια του ενεχύρου σε κινητό της ιδιοκτησίας του. Άλλωστε, όπως γίνεται δεκτό, ο κανόνας του άρθρου 1218 ΑΚ για σύσταση ενεχύρου από τρίτο πρόσωπο υπέρ του οφειλέτη πρέπει να βρίσκει και στην ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923 πεδίο εφαρμογής και συνεπώς να είναι επιτρεπτή μία τέτοια ενέργεια. Τούτο καθόσον, το ίδιο το ν.δ. σε αντίστοιχες διατάξεις λ.χ. για την παραχώρηση υποθήκης άρθρο 57 παρ. 2 του ν.δ., σύμφωνα με το οποίο *«Αυτή περιέχουσα περίληψιν του κατά το άρθρ. 50 συμβολαιογραφικού εγγράφου μετά της περιγραφής του ενυπόθηκου ακινήτου, επιδίδεται τω οφειλέτη και τω τρίτω διακατόχω...»*, κάνει δεκτή τη σύσταση υποθήκης, ενώ, το άρθρο 46 του ν.δ. που αναφέρεται ειδικά στην ενεχυρίαση ανωνύμων χρεωγράφων από μη κύριο, κάνει λόγο για «ενεχυριάσαντα» και όχι για «οφειλέτη». Διαλαμβανομένων των ανωτέρω, μια ερμηνεία υπέρ της εφαρμογής του άρθρου 1218 ΑΚ στο ν.δ. του 1923, περί της παραχώρησης ενεχύρου για εξασφάλιση ξένης οφειλής στην περίπτωση ενεχυρίασης κινητών κατά το ν.δ. του 1923 κρίνεται η ορθή. Ωστόσο, προβληματισμό προκαλεί η διατύπωση των άρθρων 40 παρ. 2 και 45 παρ. 2 του ν.δ. Η διαφορετική διατύπωση του ν.δ. στο άρθρο 40 παρ. 2, η οποία κάνει λόγο για επίδοση της επιταγής «τω οφειλέτη», με τη διατύπωση του άρθρου 45 παρ. 2, η οποία ορίζει ότι αποδίδεται το τυχόν εναπομείναν υπόλοιπο μετά τον πλειστηριασμό πάλι «τω οφειλέτη». Ωστόσο, δε θα πρέπει να θεωρηθεί ως σκόπιμη η διατύπωση του νομοθέτη προκειμένου αυτός να επιδιώξει την εφαρμογή των άρθρων 40 του ν.δ. μόνο για τον ενεχυριάσαντα οφειλέτη και όχι για τον ενεχυριάσαντα υπέρ του οφειλέτη τρίτου και συνεπώς να αποκλείσει την τελευταία περίπτωση¹²⁹.

¹²⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 216.

¹²⁸ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 191.

¹²⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 191.

3) Περιεχόμενο και επίδοση επιταγής προς πληρωμήν.

Σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 2 του ν.δ. του 1923 «*Η επιταγή, περιέχουσα σύντομον μνείαν του οφειλέτου ποσού, επιδίδεται τω οφειλέτη, εάν κατοική εν τω τόπω της ενεχυριάσεως, εν πάση δε άλλη περιπτώσει, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης, καθ' ην οφειλέτης είναι αγνώστου διαμονής, εάν δεν έχη αντίκλητον διορισθέντα εν τη συμβάσει ενεχυριάσεως, προς τον γραμματέα των πρωτοδικών του τόπου της ενεχυριάσεως*», ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «*Ο γραμματεύς τηρεί ειδικόν βιβλίον, ένθα καταχωρεί κατά χρονολογικήν σειράν τας επιδιδόμενας επιταγάς και φυλάττει αυτάς*». Από το περιεχόμενο της διάταξης, προκύπτει η υποχρέωση της πιστώτριας να επιδώσει επιταγή στον οφειλέτη στον τόπο της ενεχυριάσεως, εάν ο τελευταίος κατοικεί σε αυτόν. Ειδάλλως, εάν ο οφειλέτης διαμένει σε άλλο τόπο, ενώ δεν έχει διορίσει αντίκλητο, η πιστώτρια εταιρία του ν.δ. του 1923 επιδίδει στον γραμματέα των πρωτοδικών του τόπου της ενεχύρασης. Η εν λόγω διάταξη δεν αποκλείει τη δυνατότητα της επισπεύδουσας να διενεργήσει την επίδοση με βάσει τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, χωρίς ωστόσο να μεταβάλλεται το είδος της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, καθώς σκοπός του ν.δ. είναι η προνομιακή μεταχείριση των πιστωτριών του ν.δ. του 1923, και όχι η στέρησή τους από τις δυνατότητες που παρέχονται από τις γενικές διατάξεις¹³⁰. Στο σημείο αυτό, πρέπει να επισημάνουμε ότι η διάταξη του άρθρου 40 του ν.δ. του 1923 θεσπίζει απόκλιση από τις γενικές διατάξεις για τις επιδόσεις αποκλειστικά ως προς την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή και όχι οποιασδήποτε άλλης διαδικαστικής πράξης διενεργείται κατά την εκτελεστική διαδικασία του ν.δ., λ.χ. επίδοση του προγράμματος πλειστηριασμού¹³¹. Αναφορικά δε, με τις ακυρότητες της επίδοσης της επιταγής και του περιεχομένου της εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ.

Ζήτημα δημιουργείται από τη διατύπωση του άρθρου 40 παρ. 2 του ν.δ. του 1923 αναφορικά με τον προσδιορισμό του τόπου της ενεχυριάσεως. Γίνεται δεκτό ότι η διάταξη αναφέρεται στον τόπο όπου βρίσκονται τα ενεχυριασμένα κινητά κατά τον χρόνο της εκτέλεσης και όχι στον τόπο όπου βρίσκονταν τα ενεχυριασμένα κατά τον χρόνο σύστασης της ενεχυριακής συμφωνίας. Συνεπώς, η επίδοση γίνεται στην κατοικία του οφειλέτη, εφόσον η τελευταία συμπίπτει με τον τόπο όπου βρίσκονται τα ενεχυριασμένα κινητά κατά τον χρόνο της επιχειρούμενης εκτέλεσης. Αν ο οφειλέτης δεν κατοικεί στον τόπο όπου βρίσκονται τα ενεχυριασμένα κατά τον χρόνο της εκτέλεσης, ενώ δεν έχει διορίσει συμβατικά αντίκλητο, η επίδοση της επιταγής μπορεί κατά το

¹³⁰ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 267.

¹³¹ ΑΠ 160/1985, ΝοΒ 34, σελ. 55.

ν.δ. του 1923 να γίνει στο γραμματέα του πρωτοδικείου του τόπου της εκτέλεσης. Σε περίπτωση μάλιστα παράλειψης από τον γραμματέα τήρησης του ειδικού βιβλίου της καταχώρησης ή της φύλαξης σε αυτό της επιταγής κατά το άρθρο 40 παρ. 3 του ν.δ. του 1923, δεν επέρχεται καμία επίπτωση ως προς την εγκυρότητα της επιταγής και της επίδοσης της, παρά μόνο μπορεί να στοιχειοθετήσει ευθύνη του γραμματέα για αποζημίωση του σημειωθέντος οφειλέτη. Από την άλλη πλευρά, ο γραμματέας δεν αποκτά την υποχρέωση να ενημερώσει τον καθ' ου σχετικά με την επιταγή. Τουναντίον, μάλιστα, αποτελεί υποχρέωση των συναλλασσομένων με τις εταιρίες του ν.δ. του 1923, εφόσον δεν ορίστηκε αντίκλητος με την ενεχυριακή σύμβαση, να παρακολουθούν το βιβλίο των επιταγών του πρωτοδικείου του τόπου, όπου βρίσκονται τα επιβαρυνμένα με εμπράγματα ασφάλεια πράγματα, προκειμένου να πληροφορηθούν τις τυχόν εναντίον τους επιδόσεις¹³².

Τέλος, η διάταξη του άρθρου 926 ΚΠολΔ σύμφωνα με την οποία: 1.«*Μετά την επίδοση της επιταγής δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να γίνει άλλη πράξη εκτέλεσης πριν περάσουν τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Η προθεσμία αυτή πρέπει να τηρείται και όταν η αναγκαστική εκτέλεση συνεχίζεται κατά του κληρονόμου ή του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας*», 2. «*Όταν περάσει έτος από την επίδοση της επιταγής, δεν μπορεί να γίνει καμία πράξη εκτέλεσης που να βασίζεται πάνω σε αυτήν*», εφαρμόζεται εν μέρει μόνο στο ν.δ. του 1923. Αναφορικά με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 926 ΚΠολΔ, όπως αναφερθήκαμε και σε προηγούμενη ενότητα, κατά την κρατούσα άποψη, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, ούτε στην εκτελεστική διαδικασία κατά ενυπόθηκων ακινήτων, αλλά ούτε και στα ενεχυριασμένα κινητά. Ως αναφορά όμως τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 926 ΚΠολΔ με την οποία απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε πράξη εκτέλεσης, όταν περάσει έτος από την επίδοση της επιταγής, δεδομένου ότι ο δικαιολογητικός λόγος της διάταξης αυτής, ο οποίος αποσκοπεί στη προστασία του οφειλέτη και στη αποτροπή του αιφνιδιασμού του σε περίπτωση μακροχρόνιας απραξίας του πιστωτή, συντρέχει και κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923¹³³.

4) Προδικασία του πλειστηριασμού των ενεχυριασμένων κινητών κατά το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923.

¹³² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 230.

¹³³ Εφ Θεσσ 2683/1990, Αρμενόπουλος 46, σελ. 44.

Η προδικασία του πλειστηριασμού των κινητών περιγράφεται στο άρθρο 42 του ν.δ. του 1923, σύμφωνα με το οποίο: 1. «Περί παντός άλλου προγράμματος γίνεται την πρώτην Κυριακήν μετά πάροdon οκτώ ημερών από της επιταγής Αναγκαστικός πλειστηριασμός ενώπιον του συμβολαιογράφου, οριζόμενου εν τη επιταγή υπό της επισπευδούσης, άνευ κατασχέσεως», 2. «Του πλειστηριασμού προηγείται μόνον η (εν εφημερίδι, ευρέως κυκλοφορούση, ην ορίζει ο συμβολαιογράφος), δημοσίευσις ειδοποιήσεως υπογεγραμμένης υπό του συμβολαιογράφου και περιεχούσης τον τόπον και τον χρόνον της εκποιήσεως και σύντομον αναγραφήν των εκποιούμενων πραγμάτων». Όπως προκύπτει από τη ρητή διατύπωση του νόμου, πρώτη πράξη μετά την επιταγή προς πληρωμή είναι η δημοσίευση από τον συμβολαιογράφο της ειδοποιήσεως για την τέλεση του πλειστηριασμού. Ο συμβολαιογράφος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 42 του 1923, έχει διοριστεί από την επισπεύδουσα εταιρία ήδη με την επιταγή προς πληρωμή, ούτως ώστε ο καθ' ου να γνωρίζει τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, δεδομένου μάλιστα της μη δυνατότητας γνώσης του με διαφορετικό τρόπο λόγω της παράλειψης στο ν.δ. του 1923 της επιβολής κατάσχεσης, όπως είδαμε και ανωτέρω. Δια του λόγου αυτού, η παράλειψη του ορισμού συμβολαιογράφου στην επιταγή προς πληρωμή δημιουργεί ακυρότητα με επίκληση δικονομικής βλάβης. Θεραπεία της ακυρότητας επέρχεται στην περίπτωση που ο συμβολαιογράφος, χωρίς να έχει νομική υποχρέωση, κοινοποιήσει στον καθ' ου αντίγραφο της ειδοποίησης σε εύλογο χρόνο πριν τον πλειστηριασμό. Εύλογος χρόνος θεωρείται το διάστημα των οκτώ ημερών πριν από τον πλειστηριασμό, καθόσον αυτός είναι και ο ελάχιστος χρόνος που ορίζεται από το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 ότι μπορεί να απέχει ο πλειστηριασμός από την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή¹³⁴. Βέβαια, προκειμένου να αναλάβει ο συμβολαιογράφος τα καθήκοντά του, δεν αρκεί απλώς η αναφορά του ονόματός του στην επιταγή προς πληρωμή, η οποία εξυπηρετεί μόνο ως προς την ενημέρωση του καθ' ου, αλλά θα πρέπει να παρασχεθεί σε αυτόν από την επισπεύδουσα εταιρία η προβλεπόμενη από το νόμο παραγγελία, δεδομένου ότι οι γενικές αρχές που διέπουν την κίνηση της εκτελεστικής διαδικασίας εφαρμόζονται και στο ν.δ. του 1923, και πιο συγκεκριμένα η αρχή της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος¹³⁵. Σε αντίθεση, όμως, με τα άρθρα 927 και 955 παρ. 2 ΚΠολΔ, η παραγγελία της επισπεύδουσας στο συμβολαιογράφο κατά το ν.δ. του 1923 δεν υποβάλλεται σε ειδικό τύπο, αλλά δυνάμει της ενότητας της διαδικασίας του ν.δ. εφαρμόζεται το άρθρο 59 παρ. 1, που αφορά την εκτέλεση σε ενυπόθηκα ακίνητα, σύμφωνα με το οποίο: «Μετά την εγγραφήν η δανείστρια δίδει παραγγελίαν προς συμβολαιογράφον ως επί του πλειστηριασμού υπάλληλον». Από τη διατύπωση του νόμου

¹³⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 246.

¹³⁵ ΜΠρΛαφ 136/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 289.

συνάγεται ότι είναι δυνατό να δοθεί παραγγελία ακόμη και αν παραδοθούν απλώς στα χέρια του συμβολαιογράφου τα έγγραφα της εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης της επίδοσης της επιταγής προς εκτέλεση στην οποία αναγράφεται ο διορισμός του¹³⁶. Ωστόσο, η κίνηση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης χωρίς παραγγελία προκαλεί ακυρότητα, είτε κατά μία άποψη μόνο με τη συνδρομή ανεπανόρθωτης βλάβης¹³⁷, είτε κατά άλλη άποψη, ανεξαρτήτως βλάβης¹³⁸. Αν και δεν ορίζεται ρητά από το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 το ακριβές χρονικό σημείο που είναι δυνατό να δοθεί η παραγγελία στο συμβολαιογράφο και το πότε αυτός εν συνεχεία υποχρεούται να προβεί στην έκδοση και δημοσίευση της «ειδοποιήσις» για την εκποίηση των ενεχυριασμένων, γίνεται δεκτό ότι αυτά μπορούν να λάβουν χώρα αμέσως μετά την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, χωρίς να τηρείται η προθεσμία του άρθρου 926 παρ. 1, όπως λέχθηκε αναλυτικότερα ανωτέρω. Αναγκαίο, ωστόσο, κρίνεται ο συμβολαιογράφος με την ληφθείσα παραγγελία να εφοδιαστεί με όλα τα έγγραφα από τα οποία να προκύπτει, αφενός η δικαιοδοσία και η αρμοδιότητά του να κινήσει την εκτελεστική διαδικασία του ν.δ. του 1923, και αφετέρου η νομιμότητα του αιτήματος της επισπεύδουσας, τόσο αναφορικά με το δικαίωμα της να κάνει χρήση των διατάξεων του ν.δ., όσο και με είδος της απαίτησης¹³⁹. Αρμόδιος συμβολαιογράφος του άρθρου 42 του ν.δ. του 1923 είναι ο διορισμένος συμβολαιογράφος στον τόπο της ενεχυρίασης. Αυτό συνάγεται από την παραπομπή του άρθρου 43 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 στις γενικές διατάξεις για τον πλειστηριασμό των κινητών. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 959 παρ. 1 ΚΠολΔ: «Τα κατασχεμένα πράγματα πλειστηριάζονται δημόσια ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας του τόπου όπου έγινε η κατάσχεση, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό». Τόπος ενεχυρίασης είναι εκείνος όπου βρίσκονται τα ενεχυριασμένα κινητά κατά τον χρόνο διενέργειας της εκτελεστικής διαδικασίας, εν προκειμένω της δημοσίευσης της ειδοποίησης, η οποία αποτελεί το αντίστοιχο της κατάσχεσης κατά τις γενικές διατάξεις, ενώ σε περίπτωση που ο τόπος των ενεχυριασμένων κινητών που αναφέρεται στην επιταγή προς πληρωμή μεταβλήθηκε μέχρι τη δημοσίευση της ειδοποίησης, τότε θα πρέπει να ελεγχθεί η αρμοδιότητα του συμβολαιογράφου¹⁴⁰.

¹³⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 249.

¹³⁷ ΑΠ 610/1974 ΝοΒ 1975, σελ. 166. Μπέης, Δ 1973, σελ. 583-584.

¹³⁸ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 517.

¹³⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 251.

¹⁴⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 247.

Αναφορικά με το περιεχόμενο της «ειδοποιήσις» για την εκποίηση των ενεχυριασμένων, σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 2 του ν.δ. του 1923 ορίζεται ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει: α) τον τόπο της εκποίησης, β) τον χρόνο διενέργειάς της και γ) σύντομη αναγραφή των εκποιούμενων πραγμάτων. Τα στοιχεία αυτά ταυτίζονταν ως επί το πλείστον με το καταργηθέν μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο ν.4335/2015 άρθρο 960 ΚΠολΔ. Κατά μία, όμως, άποψη, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, ο θεσμός της περιλήψεως της κατασχετήριας έκθεσης, ως μέσο δημοσιότητας στην προδικασία του πλειστηριασμού, δε θα πρέπει να θεωρείται ότι καταργήθηκε για την ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923. Ως εκ τούτου, το κενό που άφησε η κατάργηση του άρθρου 960 ΚΠολΔ θα πρέπει να καλυφθεί από την αναλογική εφαρμογή του άρθρου 955 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ¹⁴¹. Εφαρμοζομένης της διάταξης, ζήτημα τίθεται αν θα πρέπει να αναγράφεται η τιμή πρώτης προσφοράς στην ειδοποίηση του άρθρου 42 παρ. 2 του ν.δ. του 1923, όπως προβλέπει αντίστοιχα το άρθρο 955 παρ. 2 εδ. γ' του ΚΠολΔ. Γίνεται δεκτό ότι και στην διαδικασία του ν.δ. του 1923 είναι απαραίτητη εξίσου η αναγραφή της τιμής πρώτης προσφοράς, το ποσό της οποίας θα υπολογισθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 954 παρ. 2 ΚΠολΔ. Απαραίτητη επίσης είναι και η αναγραφή των ονομάτων της επισπεύδουσας και του καθ' ου, παρότι δεν κάνει λόγο ως προς αυτά το ν.δ. του 1923¹⁴². Αντίθετα, όπως και κατά τις γενικές διατάξεις το άρθρο 955 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ, το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 δεν απαιτεί στην δημοσιευμένη ειδοποίηση αναγραφή της απαίτησης και του εκτελούμενου τίτλου βάση του οποίου επισπεύδεται η αναγκαστική εκτέλεση.

Εν συνεχεία, ο τόπος του πλειστηριασμού που θα αναγραφεί στην ειδοποίηση ως περιεχόμενό της θα ορισθεί σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις στις οποίες παραπέμπει το άρθρο 42 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 και συγκεκριμένα σύμφωνα με το άρθρο 959 παρ. 2 του ΚΠολΔ, στο οποίο ορίζεται ότι: «Τα κατασχεμένα πράγματα πλειστηριάζονται δημόσια ενώπιον του συμβολαιογράφου της περιφέρειας του τόπου, όπου έγινε η κατάσχεση, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό». Για τον καθορισμό του τόπου διενέργειας του πλειστηριασμού κρίσιμος είναι ο χρόνος έκδοσης και δημοσίευσης της ειδοποίησης του άρθρου 42 του ν.δ. του 1923¹⁴³. Εκτός από τον τόπο, η ειδοποίηση του άρθρου 42 του ν.δ. του 1923 θα πρέπει να αναγράφει και τον χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 42 του ν.δ. του 1923 ο πλειστηριασμός λαμβάνει χώρα την πρώτη Κυριακή μετά την πάροδο οκτώ

¹⁴¹ Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 475.

¹⁴² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 256-257.

¹⁴³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 259.

ημερών από την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή. Παρά τη ρητή διατύπωση του νόμου, γίνεται δεκτό, ότι επιδίωξη του νομοθέτη δεν είναι η διεξαγωγή του πλειστηριασμού υποχρεωτικά την πρώτη Κυριακή μετά την παρέλευση οκταημέρου από την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, αλλά ο προσδιορισμός μιας κατώτατης προθεσμίας μέσα στην οποία μπορεί να λάβει χώρα ο πλειστηριασμός μετά την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, η οποία δεν μπορεί να είναι συντομότερη των οκτώ ημερών, ενώ επίσης η ημέρα του πλειστηριασμού δεν είναι η Κυριακή, αλλά η Τετάρτη, σύμφωνα με το άρθρο 959 παρ. 2 ΚΠολΔ¹⁴⁴, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ν.4335/2015. Περαιτέρω, αναφορικά με το χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού σε σχέση με τη δημοσίευση της ειδοποίησης και πόσο χρόνο πρέπει η τελευταία να προηγείται του πλειστηριασμού, το άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 σιωπά. Ορίζει μόνο το χρόνο διεξαγωγής του πλειστηριασμού σε σχέση με την επίδοση της επιταγής προς πληρωμή, η οποία όπως είδαμε δε θα πρέπει να είναι συντομότερη των οκτώ ημερών. Εκ του λόγου λοιπόν ότι ο νόμος δεν ορίζει, γίνεται δεκτό ότι αυτή μπορεί να λάβει χώρα ευθύς αμέσως μετά την επιταγή, αλλά όχι σε ελάχιστο χρόνο πριν τη διενέργεια του πλειστηριασμού, διότι μία τέτοια πράξη θα συνιστούσε καταχρηστική άσκηση δικαιώματος. Ένα επιπλέον στοιχείο που απαιτείται να περιέχεται στην ειδοποίηση της εκποίησης των ενεχυριασμένων του άρθρου 42 παρ. 2 είναι η «σύντομος αναγραφή των εκποιουμένων πραγμάτων». Η περιγραφή αυτή θα πρέπει να είναι τόσο λεπτομερειακή, ώστε να επιτυγχάνεται η εξατομίκευση και η άρση κάθε αμφιβολίας για την ταυτότητα των πραγμάτων, αλλά όχι τόσο αναλυτική ώστε να οδηγεί σε σχολαστική περιγραφή τους¹⁴⁵. Τέλος, στην ειδοποίηση του άρθρου 42 παρ. 2 ν.δ. του 1923, παρόλο που δεν ορίζεται ρητά από τη διατύπωση του νόμου, γίνεται δεκτό ότι ο συμβολαιογράφος θα πρέπει να συμπεριλάβει και τους όρους του πλειστηριασμού κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 955 παρ. 2 εδ.γ' ΚΠολΔ¹⁴⁶.

Ολοκληρώνοντας την αναφορά στην προδικασία του πλειστηριασμού κατά την ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, θα πρέπει να αναφερθούμε συνοπτικά και στις διατάξεις του ΚΠολΔ, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με το ν. 4335/2015, που γίνεται δεκτό ότι τυγχάνουν εφαρμογής, και που σχετίζονται με τη διαφύλαξη των συμφερόντων των μετεχόντων ή που

¹⁴⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 260.

¹⁴⁵ Εφ Αθ. 2171/1955, ΕΕΝ 23, σελ. 59.

¹⁴⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 267.

σκοπεύουν σε διόρθωση τυχόν λαθών της προδικασίας του πλειστηριασμού¹⁴⁷. Παραδείγματα τέτοιων διατάξεων αποτελούν η γενική διάταξη του άρθρου 959 παρ. 6 ΚΠολΔ, για τη μεταβολή του τόπου του πλειστηριασμού που δικάζεται με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., η διάταξη του άρθρου 954 παρ. 4 για την διόρθωση της εκτίμησης και τιμής πρώτης προσφοράς των ενεχυριασμένων και η διάταξη του άρθρου 933 ΚΠολΔ.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, από την σύντομη περιγραφή των ορισθέντων στην διάταξη του άρθρου 42 του ν.δ. ότι η μετέπειτα της επιταγής διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης των κινητών περιέχει πλείστες αποκλίσεις από τα ισχύοντα στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ. Πρώτη απόκλιση αποτελεί η μη διενέργεια αναγκαστικής κατάσχεσης, η οποία βέβαια παραλείπεται ούτως ή άλλως στα κοινά ενέχυρα (άρθρο 1237 ΑΚ). Εφόσον το ενεχύρασμα βρίσκεται στην κατοχή του ενεχυρούχου δανειστή ή τρίτου πρόθυμου να το αποδώσει, η ύπαρξη του ενεχύρου υποκαθιστά την κατάσχεση με συνέπεια η εκτελεστική διαδικασία να αρχίζει από το στάδιο μετά την κατάσχεση κατά τα άρθρα 959 επ. ΚΠολΔ¹⁴⁸. Ωστόσο, η απουσία της αναγκαστικής κατάσχεσης στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. του 1923, δημιουργεί ζητήματα αναφορικά με τις συνέπειες που επέρχονται κατά τις γενικές διατάξεις με βάση τη κατάσχεση και τον χρόνο επιβολής της, λ.χ. την απαγόρευση διάθεσης των κατασχεμένων (άρθρο 958 ΚΠολΔ) ή ανατροπή κατάσχεσης, εφόσον δεν ακολουθήσει πλειστηριασμός μέσα σε ένα έτος από την κατάσχεση ή αναπλειστηριασμός μέσα σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό (άρθρο 1019 ΚΠολΔ). Προκρίνεται, ότι οι συνέπειες αυτές επέρχονται και στη διαδικασία του ν.δ. του 1923, παρόλο που παραλείπεται η κατάσχεση. Αφετηρία των συνεπειών αποτελεί, όχι η επίδοση της επιταγής προς πληρωμή του άρθρου 40 του ν.δ. του 1923, αλλά η δημοσίευση της «ειδοποιήσεως» από τον συμβολαιογράφο υπάλληλο του πλειστηριασμού σε εφημερίδα¹⁴⁹.

Περαιτέρω απόκλιση των διατάξεων του ν.δ. του 1923 σε σχέση με τον ΚΠολΔ υφίσταται αναφορικά με το νέο άρθρο 956 του ΚΠολΔ, μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.4335/2015, σύμφωνα με το οποίο: «Ο δικαστικός επιμελητής παραδίδει τα κατασχεμένα πράγματα για φύλαξη σε μεσεγγυούχο. Μεσεγγυούχος μπορεί να οριστεί εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, αν συναινεί εκείνος κατά του οποίου στρέφεται ή και εκείνος κατά του οποίου στρέφεται, αν συναινεί εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση. Η ιδιότητα του κατά το προηγούμενο εδάφιο μεσεγγυούχου διατηρείται και για τις κατασχέσεις που

¹⁴⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 272-273.

¹⁴⁸ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 462.

¹⁴⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 241.

ενδεχομένως θα ακολουθήσουν». Η διάταξη αυτή βρίσκει ελάχιστη εφαρμογή στο ν.δ. του 1923, διότι αφενός μεν δεν υφίσταται πράξη κατάσχεσης από δικαστικό επιμελητή στο ν.δ. του 1923, σε αντίθεση με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, και αφετέρου δεν προβλέπεται παράδοση πραγμάτων εκ μέρους του δικαστικού επιμελητή, καθώς δεν έχει καμία ανάμειξη στη διαδικασία του ν.δ. μέχρι και τη διενέργεια του πλειστηριασμού. Κατά το ν.δ. του 1923 ευθύνη για την φύλαξη των πραγμάτων έχει η πιστώτρια εταιρεία, ευθύνη που εκπορεύεται από την ενεχυριακή σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 1224 ΑΚ¹⁵⁰ και καλύπτει κάθε πταίσμα κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων της¹⁵¹. Πεδίο εφαρμογής στο άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 μπορεί να βρει το άρθρο 956 ΚΠολΔ, μόνο στην περίπτωση που λ.χ. έχει αποκλεισθεί με την ενεχυριακή σύμβαση η λήψη από τον ενεχυρούχο δανειστή ωφελημάτων και το αντικείμενο είναι από τη φύση του καρποφόρο, οπότε στην περίπτωση αυτή θα εφαρμόζεται το άρθρο 956 ΚΠολΔ αναφορικά με τη διαχείριση των καρπών. Επίσης, εφαρμογή του άρθρου 956 ΚΠολΔ στο άρθρο 42 του ν.δ. του 1923 θα μπορούσε να υπάρξει στην περίπτωση που ζητηθεί αντικατάσταση της μεσεγγυούχου εταιρίας από άλλο πρόσωπο λόγω αντικανονικής φύλαξης του ενεχυριάσματος ή λόγω αδιαφορίας των συμφερόντων των άλλων πιστωτών¹⁵².

Πλέον δεν τίθεται ζήτημα απόκλισης αναφορικά με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ για έκδοση προγράμματος, κοινοποίηση, δημοσίευση και ανακοίνωση της κατασχετήριας έκθεσης, αλλά και ο προσδιορισμός του πλειστηριασμού μετά το 15νθήμερο από την ημέρα της κατάσχεσης, όπως προβλέπονταν από τα άρθρα 959 - 960 ΚΠολΔ, δεδομένου ότι οι εν λόγω διατάξεις έχουν πλέον καταργηθεί με το Ν.4335/2015, συνεπώς κατά μία άποψη δεν τίθεται ζήτημα αποκλίσεων του ν.δ. του 1923 από τις ρυθμίσεις των διατάξεων του ΚΠολΔ. Ομοίως, το άρθρο 963 ΚΠολΔ, πριν την κατάργησή του με το Ν. 4335/2015, προέβλεπε την κήρυξη από κήρυκα της έναρξης του πλειστηριασμού στο τόπο διεξαγωγής του και τη σχετική μνεία στην έκθεση του πλειστηριασμού επί ποινή ακυρότητας. Πλέον η διάταξη έχει καταργηθεί και δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής της. Επίσης, σε αντίθεση με ό, τι ίσχυε πριν τη τροποποίηση του ΚΠολΔ από το Ν.4335/2015, σήμερα δεν τίθεται πλέον ζήτημα αναφορικά με το επιτρεπτό των πολλαπλών κατασχέσεων, που εισήγαγε το ν.δ. του 1923, και ερχόταν σε απόκλιση με το προϊσχύσαν δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης των γενικών διατάξεων του ΚΠολΔ. Πλέον, δυνατότητα πολλαπλών κατασχέσεων έχει εισάγει ο Ν.4335/2015 στον ΚΠολΔ. Η δυνατότητα αυτή υπήρχε εξ αρχής στο ν.δ. του 1923, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου η επίσπευση αναγκαστικής

¹⁵⁰ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 440.

¹⁵¹ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2696. Σχετικά με την ευθύνη της πιστώτριας εταιρίας του ν.δ. του 1923 για ενεχύρασμα που εναποτέθηκε σε αποθήκη, βλ. ΑΠ 204/1991, Νομος.

¹⁵² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 245.

εκτέλεσης κατά το ν.δ. του 1923 δεν εμποδίζει την επιβολή κατάσχεσης και επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης στα ίδια ακίνητα με βάση το γενικό δίκαιο, όπως και το αντίστροφο, μέχρι και την τέλεση του πλειστηριασμού των κινητών. Η δυνατότητα αυτή, παρόλο που δεν προβλέπεται ρητά από κάποια διάταξη του ν.δ. του 1923 για τα ενεχυριασμένα κινητά, σε αντίθεση με το άρθρο 58 ν.δ. για τα ενυπόθηκα ακίνητα, γίνεται δεκτή λόγω ενότητας της διαδικασίας του ν.δ. του 1923¹⁵³.

5) Η κύρια διαδικασία του πλειστηριασμού των ενεχυριασμένων κατά τη διαδικασία του ν.δ. του 1923.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 3 «Επί του τοιούτου πλειστηριασμού κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αι διατάξεις περί πλειστηριασμού κινητών». Συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 42 παρ. 3 του ν.δ. του 1923 ρητά παραπέμπει στις γενικές διατάξεις ως εφαρμοστέες για τη διενέργεια του πλειστηριασμού κινητών. Όπως, όμως, λέχθηκε ήδη ανωτέρω, προκειμένου να τύχουν εφαρμογής, οι γενικές διατάξεις θα πρέπει να συνάδουν με το πνεύμα του ν.δ.. Ως εκ τούτου, στην παρούσα ενότητα θα εξετάσουμε τις σημαντικότερες εφαρμοστέες, αλλά και αποκλίνουσες γενικές διατάξεις στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. της 17.7/1923.

Καταρχήν, η διάταξη του άρθρου 964 ΚΠολΔ για την σειρά κατακύρωσης προκρίνεται ότι εναρμονίζεται με το άρθρο 42 ν.δ. του 1923 και ως εκ τούτου εφαρμόζεται στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 964 ΚΠολΔ «Εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, αν είναι παρών, ορίζει τη σειρά με την οποία θα κατακυρώνονται τα κατασχεμένα πράγματα», ενώ σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «Από τη στιγμή που το πλειστηρίασμα καλύψει το ποσό της απαίτησης εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η εκτέλεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν, καθώς και τα έξοδα της εκτέλεσης, τελειώνει ο πλειστηριασμός των κατασχεμένων πραγμάτων». Προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 964 ΚΠολΔ, είναι το πρώτον ο καθ' ου να είναι παρών στη διενέργεια του πλειστηριασμού ή έστω να παρίσταται δια του πληρεξουσίου του, και δεύτερον, να εκτίθενται σε πλειστηριασμό δύο ή περισσότερα αυθύπαρκτα κινητά πράγματα, συγχρόνως, στον ίδιο χρόνο, τον ίδιο τόπο, ενώπιον του ίδιου συμβολαιογράφου και από τον

¹⁵³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 242.

ίδιο επισπεύδοντα δανειστή κατά του ίδιου οφειλέτη¹⁵⁴. Αν ο καθ' ου απουσιάζει η σειρά ορίζεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού¹⁵⁵. Συναφές του άρθρου 964 ΚΠολΔ είναι το άρθρο 1238 ΑΚ σύμφωνα με το οποίο: «Αν περισσότερα πράγματα βαρύνονται με ενέχυρο, ο δανειστής έχει δικαίωμα να εκποιήσει τόσα μόνο όσα απαιτούνται για την ικανοποίησή του». Στόχος, αμφοτέρων των διατάξεων, τόσο του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 964 ΚΠολ, όσο και του άρθρου 1238 ΑΚ, είναι η προστασία του καθ' ου, ώστε να μην εκπλειστηριάζονται περισσότερα πράγματα του από αυτά που απαιτούνται για την ικανοποίηση του δανειστή, ως εξειδίκευση του κανόνα της απαγόρευσης της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος (281 ΑΚ) και της αρχής της καλής πίστης (288 ΑΚ)¹⁵⁶. Η ειδοποιός διαφορά τους έγκειται στο γεγονός ότι το άρθρο 1238 ΑΚ καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτίθενται από τον ενεχυρούχο δανειστή σε ταυτόχρονους ξεχωριστούς πλειστηριασμούς πράγματα του ίδιου προσώπου, περίπτωση που δεν προβλέπεται από το άρθρο 964 ΚΠολΔ¹⁵⁷.

Από την άλλη πλευρά, σημαντική απόκλιση από τις γενικές διατάξεις και συγκεκριμένα το άρθρο 965 παρ. 3 ΚΠολΔ, εισάγει το άρθρο 45 του ν.δ. του 1923, το οποίο καθιερώνει την προνομιακή ικανοποίηση της εταιρείας του ν.δ., μετά από την οποία ικανοποιούνται οι απαιτήσεις των τυχόν αναγγελλθέντων λοιπών δανειστών του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη¹⁵⁸. Ειδικότερα, το άρθρο 965 παρ. 3 ΚΠολΔ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015, ορίζει ότι: «Ο υπερθεματιστής έχει υποχρέωση να καταβάλλει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού το πλειστηρίασμα σε μετρητά ή με επιταγή έκδοσης τράπεζας που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, μόλις γίνει η κατακύρωση, και αμέσως μετά του παραδίδεται το κατακυρωμένο πράγμα. Η παράδοση του πράγματος στον υπερθεματιστή δεν μπορεί να γίνει πριν αυτός καταβάλει το πλειστηρίασμα», ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, ο συμβολαιογράφος οφείλει, το αργότερο την Τρίτη εργάσιμη ημέρα από τον πλειστηριασμό, να καταθέσει δημόσια το πλειστηρίασμα, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 970 ΚΠολΔ, σε περίπτωση που το πράγμα κατακυρωθεί στον επισπεύσαντα την διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, ο τελευταίος έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει το ποσό της απαίτησής του και τα έξοδα εκτέλεσης και να καταβάλει στο συμβολαιογράφο το υπόλοιπο μέρος του πλειστηριάσματος, μόνο όμως την επομένη ημέρα από τη λήξη της προθεσμίας άσκησης αναγγελίας, και εφόσον δεν αναγγέλθηκαν άλλοι πιστωτές.

¹⁵⁴ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2734.

¹⁵⁵ ΜΠρΒερ 343/2009, Αρμενόπουλος 2010, σελ. 699.

¹⁵⁶ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 464.

¹⁵⁷ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 278.

¹⁵⁸ Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008, σ. 268.

Σε αντίθεση με τις προαναφερθείσες διατάξεις του γενικού δικαίου, το άρθρο 45 του ν.δ. του 1923 ορίζει ότι η πιστώτρια λαμβάνει από το πλειστηρίασμα την απαίτησή της *«άμα τη καταβολή ή επί συμφηφισμού»* και το τυχόν υπόλοιπο αποδίδεται στον οφειλέτη ή εάν έγιναν αναγγελίες πιστωτών, γίνεται κατάταξη ενώπιον συμβολαιογράφου. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 45 του ν.δ. του 1923 εισάγεται απόκλιση όχι μόνο ως προς τα άρθρα 965 παρ. 3 και 970 ΚΠολΔ, αλλά και ως προς τα άρθρα 975 ΚΠολΔ επ. σχετικά με τη σειρά κατάταξης των πιστωτών, τούτο καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν.δ. το πλειστηρίασμα καταβάλλεται απευθείας στην πιστώτρια και όχι στο συμβολαιογράφο. Συνεπώς, η εκ μέρους του υπερθεματιστή προς το συμβολαιογράφο καταβολή του πλειστηριασματος, όπως επίσης και δημόσια κατάθεση από τον τελευταίο, είναι δυνατόν να παραληφθούν, αφού το πλειστηρίασμα πρέπει να δοθεί απευθείας στην πιστώτρια, και μόνο αν η τελευταία εξοφληθεί και υπάρξει υπόλοιπο θα ακολουθηθεί διαδικασία κατάταξης και εξόφλησης των αναγγελθέντων δανειστών, και άρα και η κατάθεση του υπολοίπου αυτού δημόσια. Τα παραπάνω γίνονται δεκτά και στην περίπτωση που όχι τρίτος, αλλά η ίδια η επισπεύσασα τον πλειστηριασμό αναδείχθηκε υπερθεματίστρια, λαμβάνοντας τα οφειλόμενα μετά από συμφηφισμό¹⁵⁹. Η παραπάνω άποψη, ότι το άρθρο 45 του ν.δ. του 1923 εισάγει απόκλιση από τις γενικές διατάξεις, δεδομένου ότι επιβάλλει την προνομιακή ικανοποίηση της επισπεύδουσας εταιρείας του ν.δ. πριν από κάθε γενικό και ειδικό προνομιούχο δανειστή αμφισβητήθηκε, τόσο από τη θεωρία όσο και από τη νομολογία. Παρόλα αυτά, η ορθότητα της παραπάνω άποψης συνάγεται και από άλλες διατάξεις νόμων περί ενεχύρων που περιέχουν την ίδια ρύθμιση με το ν.δ. του 1923¹⁶⁰.

Περαιτέρω, απόκλιση εισάγει το ν.δ. του 1923 από τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ. Συγκεκριμένα, στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. του 1923, δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 980 παρ. 2 του ΚΠολΔ, για την αναστολή της πληρωμής της πιστώτριας, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015 και σύμφωνα με το οποίο *«Αν κάποιος από τους δανειστές άσκησε ανακοπή, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους δανειστές των οποίων η κατάταξη προσβάλλεται με την ανακοπή, εκτός αν προσκομίσουν ισόποση εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση τράπεζας που είναι νόμιμα εγκατεστημένη στην Ελλάδα»*, Αντιθέτως, κατά το ν.δ. του 1923 δεν τηρούνται όπως σημειώσαμε ήδη ανωτέρω τα άρθρα 975 επ. ΚΠολΔ, για την κατάταξη των δανειστών, στα οποία το άρθρο 980 παρ. 2 λειτουργεί συμπληρωματικά. Ακόμη, όμως, και στην περίπτωση, άσκησης ανακοπής ή αγωγής κάποιου

¹⁵⁹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 281-282.

¹⁶⁰ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 284. Πρβλ. Μπρίνιας, ΝοΒ, σελ. 1676.

αναγγελθέντος λόγω εσφαλμένου υπολογισμού του ποσού καταβολής ή συμψηφισμού, τότε θα εφαρμοστεί το άρθρο 62 παρ. 2 του ν.δ., σύμφωνα με το οποίο «Εάν εκ του πίνακος κατάταξης, τελεσιδίκου γενομένου, προκύψει, ότι κακώς εγένετο ο συμψηφισμός, υποχρεούται η δανείστρια ίνα επιστρέψει τα ληφθέντα εντόκως προς εννέα % προς τον εκ ου πίνακος δικαιούχον»¹⁶¹ και όχι το άρθρο 980 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Ωστόσο, εξαίρεση στο άρθρο 45 του ν.δ. του 1923, περί της απευθείας απόδοσης του πλειστηριασματος στην επισπεύδουσα πιστώτρια εταιρία και της διαδικασίας κατάταξης και εξόφλησης των αναγγελθέντων δανειστών μόνο αν η τελευταία εξοφληθεί, είναι δυνατό να υπάρξει αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του ουσιαστικού κανόνα δικαίου για τη χρονική προτεραιότητα του εμπράγματος δικαιώματος του ενεχύρου κατά το άρθρο 1217 ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο «Το προνόμιο από το ενέχυρο υπάρχει από τη σύσταση του και αν ακόμη συστήθηκε για απαίτηση μελλοντική ή υπό αίρεση». Έτσι, το προνόμιο του ενεχυρούχου δανειστή για προνομιακή ικανοποίηση από την αξία του πράγματος προηγείται ή έπεται του προνομίου άλλων ενεχυρούχων δανειστών ανάλογα με την τάξη του ενεχύρου, βάση της αρχής της προτεραιότητας¹⁶². Κατά συνέπεια, στην περίπτωση που το ενέχυρο της ανώνυμης εταιρίας που έσπευσε τον πλειστηριασμό είναι επόμενο χρονικά από άλλο ενέχυρο, τότε εάν το πρώτο χρονικά ενέχυρο έχει συσταθεί και αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. του 1923, τότε η επισπεύδουσα θα ικανοποιηθεί από το τυχόν υπόλοιπο μετά την εξόφληση της άλλης πιστώτριας του ν.δ. του 1923, που αναγγέλθηκε και η σύσταση του προνομίου της προηγείται χρονικά. Αν όμως το χρονικά προγενέστερο ενέχυρο έχει συσταθεί σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις και το πλειστηρίασμα δεν επαρκεί για την ικανοποίηση της επισπεύδουσας τον πλειστηριασμό και των αναγγελθέντων πιστωτών, στους οποίους περιλαμβάνονται και γενικοί προνομιούχοι πιστωτές, τότε δημιουργούνται κρίσιμα ζητήματα κατά την εφαρμογή του πίνακα κατάταξης των γενικών διατάξεων¹⁶³.

Ζήτημα εφαρμογής των γενικών διατάξεων, τίθεται στην περίπτωση μη διεξαγωγής ή ματαίωσης του πλειστηριασμού, που ορίστηκε με το άρθρο 42 του ν.δ.. Στην περίπτωση αυτή γίνεται δεκτό ότι μπορεί να διεξαχθεί ο πλειστηριασμός με επανάληψη της διαδικασίας του άρθρου 42 παρ. 2, ύστερα από σχετική παραγγελία της εταιρίας, χωρίς να τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 973 παρ. 1 ΚΠολΔ, όπως έχει τροποποιηθεί με το ν. 4335/2015, και οι προθεσμίες που

¹⁶¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 283.

¹⁶² Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2013, σελ. 430.

¹⁶³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 285.

προβλέπει αναφορικά με τα χρονικά πλαίσια επαναπροσδιορισμού του πλειστηριασμού μετά από εντολή προς τον δικαστικό επιμελητή. Ούτε η παρ. 2 του άρθρου 973 ΚΠολΔ, που ορίζει ότι κάθε δανειστής, εφόσον έχει απαίτηση που στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό και κοινοποίησε σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση επιταγή προς πληρωμή, μπορεί να επισπεύσει τον πλειστηριασμό, ώστε να τύχει εφαρμογής στη διαδικασία του ν.δ. του 1923, καθώς λόγω της διαφοράς της διαδικασίας δεν υπάρχει δυνατότητα τήρησής της από δανειστή που στερείται τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Συνεπώς, οι τρίτοι δανειστές του καθ' ου, οι οποίοι αναγγέλλονται στον πλειστηριασμό που διεξάγεται με την ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, έχουν δικαίωμα μόνο να ληφθούν υπόψη στη διανομή του πλειστηριάσματος, και όχι να υποκαθίστανται στη θέση του ενεχυρούχου δανειστή για τη διενέργεια του πλειστηριασμού. Επίσης, για τους ίδιους λόγους θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην ειδική διαδικασία του ν.δ. του 1923, η παρ. 3 του άρθρου 969 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία αν συμφωνούν ο επισπεύδων την εκτέλεση και όλοι οι αναγγελλόμενοι δανειστές που έχουν καταθέσει εκτελεστό τίτλο, ο συμβολαιογράφος δεν είναι υποχρεωμένος να τον διενεργήσει¹⁶⁴. Αντιθέτως, είναι δεκτική εφαρμογής, σε περίπτωση μη διεξαγωγής του πλειστηριασμού η διάταξη του άρθρου 966 παρ. 3 ΚΠολΔ, η οποία ορίζει ότι το δικαστήριο του άρθρου 933 ΚΠολΔ που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να διατάξει να γίνει νέος πλειστηριασμός εντός τριάντα ημερών με την ίδια ή κατώτερη τιμή.

Ερώτημα δημιουργείται αν δικαιούνται ο αναγγελλόμενος με εκτελεστό τίτλο δανειστής ή ο καθ' ου η εκτέλεση να προκαλέσουν αναπλειστηριασμό πράγματος, που πλειστηριάσθηκε με τη διαδικασία του ν.δ. του 1923, όταν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλλει το πλειστηρίασμα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 965 παρ. 5 ΚΠολΔ. Κατά μία άποψη, εφόσον ο τρίτος δανειστής και ο καθ' ου η εκτέλεση δεν δικαιούνται να κάνουν χρήση του ν.δ. του 1923, δεν δύνανται να προκαλέσουν αναπλειστηριασμό με τη διαδικασία του ν.δ. του 1923, παρά μόνο με τις γενικές διατάξεις. Ωστόσο, ορθότερη κρίνεται η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία ένας τέτοιος αναπλειστηριασμός είναι επιτρεπτός, καθώς είτε ο καθ' ου είτε ο τρίτος δανειστής δεν κάνει τίποτα άλλο από το να προκαλεί μέσω του συμβολαιογράφου την κίνηση της διαδικασίας, χωρίς όμως να μπορεί να θεωρηθεί ότι υποκαθιστά τον επισπεύσαντα την εκτέλεση, όπως αντιθέτως προβλέπεται από το άρθρο 973 ΚΠολΔ¹⁶⁵.

¹⁶⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 286-587.

¹⁶⁵ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Αωνόμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί αωνόμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 286-587.

Τέλος, εφαρμοστέα στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ν.δ. ήταν η διάταξη του άρθρου 938 ΚΠολΔ, προτού την κατάργησή της με το Ν.4335/2015, σύμφωνα με την οποία το δικαστήριο μπορούσε να χορηγήσει αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, εφόσον ασκούνταν ανακοπή κατά αυτής¹⁶⁶. Ωστόσο, η κατάργησή της διάταξης του άρθρου 938 ΚΠολΔ δημιούργησε την ύπαρξη ενός «ακούσιου» κενού¹⁶⁷, όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ν. 4335/2015, από τις οποίες δεν συνάγεται ότι βούληση του νομοθέτη ήταν η γενική απαγόρευση κάθε αναστολής κατά πράξεων εκτέλεσης, η οποία μάλιστα κατοχυρώνεται από το άρθρο 20 Σ και την αξίωση παροχής έννομης προστασίας, στην οποία περιλαμβάνεται η παροχή προσωρινής έννομης προστασίας. Άλλωστε, το δικαίωμα για παροχή έννομης προστασίας είναι ιδιαιτέρως επιτακτικό στις περιπτώσεις, όπου οι εκτελεστοί τίτλοι δεν συνοδεύονται από διαγνωστική διαδικασία¹⁶⁸, όπως συμβαίνει εξάλλου και στην ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως με βάση το ν.δ. του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», κατά την οποία ο τίτλος προς εκτέλεση είναι η επιταγή προς πληρωμή που συντάσσει η πιστώτρια εταιρία¹⁶⁹. Ως εκ τούτου, δεδομένης της αναγκαιότητας κάλυψης της ανάγκης για παροχή προσωρινής προστασίας, προκρίνεται πρωτίστως σε περίπτωση μη έγκαιρης εκδόσεως αποφάσεως επί της ανακοπής ως προς την κατάσχεση κινητών και ακινήτων, η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 937 παρ. 1 β εδ 3 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο παρέχεται δυνατότητα αναστολής της εκτελεστικής διαδικασίας στο δεύτερο βαθμό. Εξάλλου, η ανάγκη παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση καθυστέρησης έκδοσης οριστικής αποφάσεως είναι επιτακτικότερη από την αναστολή κατά το δεύτερο βαθμό, η οποία μάλιστα εξέλειπε εντελώς πριν από τη ρύθμιση του ν. 4335/2015, δεδομένου ότι διαφορετικά, υφίσταται ο κίνδυνος έκδοσης απόφασης επί της ανακοπής, ελάχιστο χρόνο πριν τη διενέργεια του πλειστηριασμού, με αποτέλεσμα ούτε η άσκηση έφεσης να είναι εφικτή¹⁷⁰. Κατά τα λοιπά, οι διατάξεις των άρθρων 933, 934 και 936 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 4335/2015 εφαρμόζονται και στην ειδική εκτελεστική διαδικασία του ν.δ. του 1923¹⁷¹.

¹⁶⁶ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 293.

¹⁶⁷ Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΕΠολΔ, 2017, σελ. 80.

¹⁶⁸ Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΕΠολΔ, 2017, σελ. 56.

¹⁶⁹ Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΕΠολΔ, 2017, σελ. 53.

¹⁷⁰ Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΕΠολΔ, 2017, σελ. 87.

¹⁷¹ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 304.

6) Αναγκαστική εκποίηση ενεχυριασμένων ονομαστικών μετοχών και ανωνύμων χρεωγράφων.

Ως αναφορά την αναγκαστική εκτέλεση των ονομαστικών μετοχών, τηρείται η ειδική διαδικασία εκτέλεσης του ν.δ. του 1923 και συγκεκριμένα των άρθρων 40 και 42 του ν.δ. για τις μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο μετοχές. Αντιθέτως, για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο μετοχές, τηρείται η διαδικασία του άρθρου 41 του ν.δ. του 1923. Προϋπόθεση εφαρμογής των άρθρων 40 και 41 του ν.δ. αποτελεί να περιλαμβάνεται στους συμβαλλομένους χρηματιστής, Τράπεζα ή νομικό πρόσωπο. Αν οι ιδιότητες αυτές δεν υπάρχουν σε κανένα συμβαλλόμενο, τότε ακολουθείται η διαδικασία εκποίησης κατά το άρθρο 1237 ΑΚ. Ομοίως ισχύει και για την εκποίηση ενεχυριασμένων στην πιστώτρια ανωνύμων χρεωγράφων που ασφαλίζουν απαίτησή της του άρθρου 35 ν.δ., ήτοι δάνειο απλό ή επ' ανοικτώ λογαριασμό, ενώ σε περίπτωση που δεν ασφαλίζονται απαιτήσεις του άρθρου 35 ν.δ. τότε θα εφαρμοστούν οι γενικές διατάξεις των άρθρων 1237 ΑΚ και 1244 ΑΚ και του άρθρου 967 παρ. 1 του ΚΠολΔ¹⁷². Η ίδια διάκριση θα πρέπει να ισχύει και αναφορικά με άλλα χρηματιστηριακά πράγματα που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, π.χ. χρυσός ή αργυρός σε ράβδους. Συνεπώς, αν αυτά ασφαλίζουν απαίτηση του άρθρου 35 του ν.δ. του 1923, τότε και για αυτά θα εφαρμοστεί η διαδικασία των άρθρων 41 ν.δ. και 24 ν. 3632/1928, παρόλο που δεν ορίζεται ρητά από το άρθρο 41 ν.δ., διαφορετικά θα εφαρμοστούν οι γενικές διατάξεις των άρθρων 1237 ΑΚ και ΚΠολΔ¹⁷³.

Ερώτημα δημιουργήθηκε, αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 967 παρ. 1 του ΚΠολΔ, στη διαδικασία του άρθρου 41 του ν.δ. του 1923, σύμφωνα με το οποίο, εάν τα κατασχεμένα πράγματα είναι από εκείνα που αναγράφονται στο δελτίο του χρηματιστηρίου αξιών, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού τα εκποιεί στο χρηματιστήριο. Ομοίως, προβληματισμό προκάλεσε για την εφαρμογή της διάταξης 967 παρ.1 ΚΠολΔ, επίσης η αναφορά σε υπάλληλο πλειστηριασμού, δεδομένου ότι στο χρηματιστήριο αξιών δεν διενεργείται πλειστηριασμός,

¹⁷² Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 307.

¹⁷³ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματα εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 310.

αλλά η εκποίηση στο χρηματιστήριο γίνεται από χρηματιστή διοριζόμενο από τον επόπτη σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 4 ν. 3632/1928. Έτσι, προκρίθηκε η λύση ότι η πιστώτρια θα παραδώσει απλώς τους προς εκποίηση τίτλους στον διοριζόμενο επόπτη ύστερα από αίτησή της προς αυτόν με βάση το άρθρο 34 παρ. 4 ν. 1806/1988 και θα παραλάβει από αυτόν το τίμημα, ενώ η διαμεσολάβηση του συμβολαιογράφου δεν είναι δυνατή στη συγκεκριμένη διαδικασία εφόσον μάλιστα το άρθρο 41 του ν.δ. δεν παραπέμπει στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ¹⁷⁴.

7) Κατάσχεση εις χείρας τρίτου.

Στις δικονομικές διατάξεις των άρθρων 87 έως 91 και 93 του ν.δ. του 1923 προβλέπεται η κατάσχεση στα χέρια της ανώνυμης εταιρείας που κάνει χρήση των ευνοϊκών ρυθμίσεων του παρόντος νόμου. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν.δ. ορίζεται ότι «Εάν εγένετο κατάσχεσις χρημάτων ή χρεωγράφων παρ' ανωνύμω εταιρεία, ως τρίτη, η εταιρεία δικαιούται, είτε να καταθέση τα κατασχεθέντα δικαστικώς, απαλλασσόμενη δια της τοιαύτης καταθέσεως πάσης ευθύνης προς τε τον κατασχόντα και τον δικαιούχον, είτε να αιτησθήται παρά του προέδρου την άρσιν της κατασχέσεως, ην ούτος δύναται να χορηγήση μετά ή άνευ εγγυήσεως», ενώ στην διάταξη του άρθρου 88 του ν.δ. ορίζεται ότι «Η ανάληψις των κατά το προηγούμενον άρθρον κατατεθέντων γίνεται μόνον αδεία του προέδρου. Η Εθνική Τράπεζα εκτελούσα την απόφασιν του προέδρου, απαλλάσσεται πάσης ευθύνης». Τέλος, σύμφωνα τη διάταξη του άρθρου 90 παρ. 1 του ν.δ. του 1923 προβλέπεται ότι «Εάν η εταιρεία έχη και υποκαταστήματα εν Ελλάδι, κατάσχεσις εις χείρας αυτής, ως τρίτης, επιτρέπεται μόνον παρά τω καταστήματι, ή τω υποκαταστήματι, ένθα υφίσταται η κατάθεσις ή άλλη οφειλή προς τον καθ' ου η κατάσχεσις».

Διαλαμβανομένων των ανωτέρω ρυθμίσεων του νόμου, το ζήτημα που ανέκυψε ήταν αν εξακολουθούσαν και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ τα ανωτέρω άρθρα του ν.δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» να ισχύουν ή αν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΚΠολΔ, λόγω των μεγάλων αποκλίσεων που εμφανίζουν μεταξύ τους. Κατά μία άποψη, η οποία είναι και η κρατούσα, τα άρθρα 87 έως 89 του ν.δ. εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ. Η άποψη αυτή στηρίζεται στο γεγονός της διατήρησής τους από το άρθρο 52 αρ. 3 ΕισΝΚΠολΔ. Ωστόσο, κατά την αντίθετη

¹⁷⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σ. 308-309.

άποψη¹⁷⁵, οι διατάξεις των άρθρων 87 έως 90 του ν.δ. καταργήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ΕισΝΚΠολΔ¹⁷⁶, διότι σκοπός του νομοθέτη, παρά την διατήρησή τους με το άρθρο 52 αρ. 3 ΕισΝΚΠολΔ, ήταν η προσαρμογή των διατάξεων του ν.δ. του 1923 στις νεωτεριστικές διατάξεις του ΚΠολΔ¹⁷⁷. Πιο συγκεκριμένα, τη θεωρία και τη νομολογία απασχόλησε ιδιαίτερος η εφαρμογή του άρθρου 90 του ν.δ. 1923, σύμφωνα με το οποίο το κατασχετήριο πρέπει να επιδίδεται αποκλειστικά στο διευθυντή του υποκαταστήματος, όπου τηρείται η κατάθεση. Αδιαμφισβήτητα, η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 90 του ν.δ. του 1923 δημιουργεί ανυπέρβλητα εμπόδια στον κατασχόντα, καθόσον ο τελευταίος δεν μπορεί πάντα να γνωρίζει μετά βεβαιότητας το ακριβές κατάστημα, όπου τηρείται ο λογαριασμός του καθ' ου οφειλέτη και όπου πρέπει να επιδώσει το κατασχετήριο¹⁷⁸, κινδυνεύοντας να κριθεί ως ανυπόστατη η επιβληθείσα κατάσχεση¹⁷⁹. Εντούτοις, κατά την κρατούσα άποψη, το άρθρο δεν πρέπει να θεωρείται ότι καταργήθηκε ούτε με τον ΕισΝΚΠολΔ, ούτε με το άρθρο 24 του ν. 2915/2001. Ωστόσο, σύμφωνα με την αντίθετη άποψη, το άρθρο 90 του ν.δ. 1923 δεν ισχύει πρωτίστως λόγω των νέων εξελιγμένων τεχνολογικών συνθηκών και κατά συνέπεια λόγω της ανατροπής του νομοθετικού του θεμελίου¹⁸⁰. Παρ' όλ' αυτά, η κρατούσα άποψη όπως είδαμε στη νομολογία υποστηρίζει την εφαρμογή του άρθρου 90 του ν.δ. και ως εκ τούτου την υποχρεωτική για το υποστατό της κατάσχεσης αυτή να γίνεται, όχι στο κεντρικό κατάστημα της Τράπεζας, αλλά στο υποκατάστημα της Τράπεζας, όπου υφίσταται η κατάθεση του καθ' ου¹⁸¹. Εξάιρεση της ρύθμισης της διάταξης του άρθρου 90 του ν.δ. του 1923 έχει εισάγει η νέα διάταξη του άρθρου 30^Α ΚΕΔΕ για την περίπτωση της επιβολής κατάσχεσης από το Δημόσιο ή από ΝΠΔΔ, ορίζοντας ότι το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα της Τράπεζας ως τρίτης και όχι αποκλειστικά στο διευθυντή του υποκαταστήματος, όπου τηρείται η κατάθεση¹⁸².

ΣΤ) Συμπεράσματα.

¹⁷⁵ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 6/2013, 614 επ.

¹⁷⁶ ΜΠρΘηβών 367/2002, Δίκη 2003, σελ. 233 επ.

¹⁷⁷ Ιωάννης Λεων. Καστριώτης, Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων, Δίκη 2007, σελ. 69.

¹⁷⁸ Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2851.

¹⁷⁹ ΑΠ 1004/2010, «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ».

¹⁸⁰ Νικόλαος Μ. Κατηφόρης, Ικανοποίηση δανειστών και κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2014, σελ. 276.

¹⁸¹ ΑΠ 1004/2010, «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ».

¹⁸² Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνεία Κατ' άρθρο, Άρθρα 591-1054, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 2851- 2852.

Παρόλη την πρακτική χρησιμότητα και την συχνότητα εφαρμογής του στη δικαστική πρακτική, εντούτοις το ν.δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών» στερείται της δέουσας ενασχόλησης, τόσο από την πλευρά της θεωρίας, όσο και από την νομολογία. Εξάλλου οι ιδιορρυθμίες των αποκλίσεων που εισάγει από το κοινό δίκαιο αδιαμφισβήτητα προκαλούν προβληματισμό και στοχασμό¹⁸³. Σήμερα μάλιστα μετά την εφαρμογή του ν.4335/2015 ενδεχομένως να τίθεται εκ ποδών η ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης σε ακίνητα του ν.δ. του 1923 προκαλώντας στην περίπτωση αυτή καίριο πλήγμα τόσο στο τραπεζικό σύστημα εν γένει και στην ανακύκλωση του χρήματος, όσο και στην προσπάθεια αποσυμφόρησης των δικαστηρίων, δημιουργώντας την ανάγκη εκ του ουκ άνευ χιλιάδων περιττών δικών για την επιδίκαση των απαιτήσεων των ανωνύμων εταιρειών του ν.δ. του 1923, που μέχρι πρότινος ικανοποιούνταν με απευθείας αναγκαστική εκτέλεση κατά των οφειλετών τους¹⁸⁴.

Με την παρούσα μελέτη, καταβλήθηκε προσπάθεια συνοπτικής παρουσίασης της διαδικασίας του ν.δ. της 17.7/18.3.1923 υπό το πρίσμα των αλλαγών που επέφερε ο ν. 4335/2015 στον ΚΠολΔ και κατ' επέκταση στο ν.δ. του 1923, λόγω των εφαρμοζόμενων σε αυτό διατάξεων του κοινού δικαίου. Ωστόσο, η πολύ πρόσφατη εισαγωγή του ν. 4335/2015 δεν αφήνει περιθώριο ακόμη για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς τη λύση των πλείστων ζητημάτων που ανέκυψαν από την εφαρμογή του, παρά επαφίεται στην επίπονη ερμηνεία των θεωρητικών μελετητών του δικαίου και της νομολογίας η επίλυσή τους.

¹⁸³Κώστας Ε. Μπέης-Ευάγγελος Κ. Μπέης-Ευαγγελία Γ. Μπαλογιάννη, Ακυρότητα αναγκαστικής κατάσχεσης που επισπεύδεται κατά το διάταγμα του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», Δ 30, σελ. 914.

¹⁸⁴ Παναγιώτης Κ. Μάζης, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλας, 2016, σελ. 263.

Ε) Βιβλιογραφία.

- 1) Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα 2008.
- 2) Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Σύντομη Ερμηνεία του Αστικού Κώδικα ΙΙ, Π.Ν. Σάκουλας, Αθήνα, 2013.
- 3) Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΕΠολΔ, 6, 2017.
- 4) Νικόλαος Θ. Νίκας, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, εκδόσεις Σάκουλας Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017.
- 5) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Εμπράγματη εξασφάλιση Τραπεζών και Ανωνύμων Εταιρειών, σύμφωνα με το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» και την υπόλοιπη σχετική ειδική νομοθεσία, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993.
- 6) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Θέματα Αστικού, Εμπορικού και Δικονομικού δικαίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα 2016.
- 7) Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος, εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 517.
- 8) Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο της Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙα Ειδικό Μέρος, εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017.
- 9) Χαρούλα Απαλαγάκη, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017.
- 10) Χαρούλα Απαλαγάκη, Συστηματική Παρουσίαση των Βασικών Τροποποιήσεων του ΚΠολΔ από το Ν.4335/2015, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016.

Αρθρογραφία

- 1) ΕφΑθ 4510/1998, Ιωαν. Δαβίλλας, ΕλλΔνη 39(1998), 1657 επ.
- 2) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Αναγκαστική εκτέλεση ενυπόθηκου ακινήτου, ΕλλΔνη 41 (2000), σ. 1558.
- 3) ΕφΑθ 8126/1973 ΕΕΝ 41, σελ. 690.
- 4) ΑΠ 299/1995, ΕλλΔνη 37, σ. 1073.
- 5) ΕφΑθ 996/1997, Αρμενόπουλος 1998, σελ. 691.
- 6) ΑΠ 661/2004, ΕλλΔνη 2004, σελ. 1636).
- 7) ΑΠ 1282/1994 ΕλλΔνη, 37 σελ. 681.

- 8) ΟΛΑΠ 1429/1987, ΕΕΝ 55,σελ. 787.
- 9) ΑΠ 988/2004, ΕΕμπΔ 2004, σελ. 748.
- 10) ΑΠ 108/1997, ΕλλΔνη 39, σελ. 106.
- 11) Χρίστος Π. Φίλιος, Ενεχύραση τραπεζικής κατάθεσης: νομική φύση και συνέπειες στην αναγκαστική εκτέλεση (μετά από την ΑΠ 1065/2009), ΕΠολΔ 2011, σελ.330.
- 12) ΕφΑΘ 1050/2008, ΕΕμπΔ 2008, σελ. 868.
- 13) ΟΛΑΠ 3/1993, ΕλλΔνη 1993, σελ. 1459.
- 14) ΟΛΑΠ 19/2001 ΝοΒ 2002, σελ. 685.
- 15) ΑΠ 1022/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ 288.
- 16) ΕφΘεσσ 514/2007, ΕπισκεΔ Β/2007, παρατηρήσεις Ομ. Καθηγητή Κωνσταντίνου Γ. Παμπούκη, σελ. 579.
- 17) ΕφΘεσσ 855/1995, ΕΤρΑξΧρΔ 2/1995, σελ. 361.
- 18) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 2000, σελ. 1558.
- 19) ΑΠ 392/1987, ΝοΒ 36, σελ. 195.
- 20) ΑΠ 1267/2004, ΔΕΕ 3/2005, σελ. 306.
- 21) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 2000, σελ. 1558.
- 22) ΜονΠρΘεσσ 31899/1999, Αρμενόπουλος 2001, σελ. 1373.
- 23) Κώστας Ε. Μπέης-Ευάγγελος Κ. Μπέης-Ευαγγελία Γ. Μπαλογιάννη, Ακυρότητα αναγκαστικής κατάσχεσης που επισπεύδεται κατά το διάταγμα του 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», Δ 30, σελ. 918.
- 24) ΜονΠρΚαβ 1640/2008, Αρμενόπουλος 2008, σελ. 1221.
- 25) ΜονΠρΡοδ 41/1996, Αρμενόπουλος 1997, σελ. 59.
- 26) ΕφΘεσσ 855/1995, ΕΤρΑξΧρΔ 2/1995, σελ. 361.
- 27) ΑΠ 434/2002, ΧρΙΔ Β/2002, σελ. 539.
- 28) ΜονΠρωτΑθηνών 2452/1995, ΕΕμπΔ 96 σελ. 739.
- 29) ΟΛΑΠ 17/1987 ΕλλΔνη 29, 86.
- 30) ΑΠ 1054/1973, ΝοΒ 22, σελ. 647.

- 31) ΑΠ 1488/87, ΕΕΝ 55, σελ. 807.
- 32) ΑΠ 60/43 Θ. ΝΔ 288.
- 33) ΑΠ 6/57, ΕΕΝ 24, σελ. 473.
- 34) Παναγιώτης Κ. Μάζης, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση-Εφαρμογή διάταξης και στην εκτελεστική διαδικασία ν.δ. 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»-Ποια χρονικά διαστήματα δεν υπολογίζονται-Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την αντικατάσταση του ορισθέντος από την επισπεύδουσα τράπεζα συμβολαιογράφου λόγω παραιτήσεώς του δεν μπορεί να θεωρηθεί λόγος για μη συνυπολογισμό του, ΕΠολΔ 3/2017, σελ. 263.
- 35) ΑΠ 1451/1990, ΕΕΝ 1991, σελ. 615.
- 36) ΑΠ 160/1985, ΝοΒ 34, σελ. 55.
- 37) Εφ Θεσσ 2683/1990, Αρμενόπουλος 46, σελ. 44.
- 38) ΜΠρΛαρ 136/2011 ΧρΙΔ 2012, σελ. 289.
- 39) ΑΠ 610/1974 ΝοΒ 1975, σελ. 166.
- 40) Μπέης, Δ 1973, σελ. 583-584.
- 41) Εφ Αθ. 2171/1955, ΕΕΝ 23, σελ. 59.
- 42) ΜΠρΒερ 343/2009, Αρμενόπουλος 2010, σελ. 699.
- 43) Γεώργιος Τα. Ορφανίδης, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, ΕΠολΔ, 2017, σελ. 53 επ..
- 44) ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 6/2013, 614 επ.
- 45) ΜΠρΘηβών 367/2002, Δίκη 2003, σελ. 233 επ.
- 46) Ιωάννης Λεων. Καστριώτης, Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων, Δίκη 2007, σελ. 69.
- 47) Νικόλαος Μ. Κατηφόρης, Ικανοποίηση δανειστών και κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2014, σελ. 276.